
SIGILLVM ACADEMIAE HARVARDIANAE IN NOV ANG
CHRISTO ET ECCLESIAE
VE RI TAS

Ο

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

ΚΩΜΩΔΙΑ

ΜΟΛΙΕΡΟΥ ΤΟΥ ΓΑΛΛΟΥ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΙΣΑ ΕΜΜΕΤΡΩΣ

ΚΑΙ ΜΕΤΕΝΕΧΘΕΙΣΑ ΕΙΣ ΤΑ ΚΑΘ' ΗΜΑΣ ΗΘΗ

ΥΠΟ

Ι. ΙΣΙΔΩΡΙΔΟΥ ΣΚΥΛΙΣΣΗ.

ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ.

διευθυνόμενον ὑπὸ Κ. Προκήδου.

1861.

Ο ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Ο
ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ

ΚΩΜΩΔΙΑ

ΜΟΛΙΕΡΟΥ ΤΟΥ ΓΑΛΛΟΥ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΙΣΑ ΕΜΜΕΤΡΩΣ

ΚΑΙ ΜΕΤΕΝΕΧΘΕΙΣΑ ΕΙΣ ΤΑ ΚΑΘ' ΗΜΑΣ ΗΘΗ

ΥΠΟ

Ι. ΙΣΙΔΩΡΙΔΟΥ ΣΚΥΛΙΣΣΗ.

J. B. P de Molière

ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ.

Διευθυνόμενον ὑπὸ Κ. Προκήδου.

1851.

« ΛΕΙΑ, ἀφίνουσα τὸ παράθυρον.

» Δὲν ἦλθε, καὶ λεπτὴ βροχὴ μὲ τὴν ἡμέραν πίπτει.
» Ομίχλη τὸ Κατάστενον πυκνὴ καταχαλύπτει.
» Τὰ δίζευγα, τὰ τρίζευγα μὲ τάχος ἀλκυόνων
» Επέρασαν, ἐπέρασαν... ἐκεῖνο μένει μόνον!

» Ἵσταται σύννους πρὸ τραπέζης, ὅπου εὑρίσκονται ἐντὸς δοχείου ἄνθη, τὰ ὁποῖα ἐπιψαύει.

» Τί λαμπρὰ ἄνθη!

Μετά τινα σιγήν.

» Ἡ Σταμποὺλ, καὶ τί καλὸν δὲν ἔχει!
» Μὲ μῦρα εὐωδέστατα ὁ οὐρανὸς τὴν βρέχει,
» Καὶ μὲ νερὰ κρυστάλλινα ἐκπλύνει τὰ σφυρά της
» Αένναος ὁ Βόσπορος. Εἰς τὰ παλάτιά της,
» Οἱ μαργαρῖται οἱ βαρεῖς τῆς Ἰνδοστὰν, οἱ λίθοι
» Οἱ τιμαλφεῖς τῆς Φρεγγιστὰν, κατακοσμοῦν τὰ στήθη
» Εκείνων τῶν Χανουμισσῶν, ἐκείνων τῶν Οὐρίδων,
» Τῶν ἐκ τοῦ γένους τῶν μακρῶν καὶ μαύρων βλεφαρίδων.
» Ημέρας διαδέχονται ἡμέραι, μῆνας μῆνες,
» Καὶ τὰς χρυσᾶς κιγκλίδας των ὀλίγαι μὲν ἀκτῖνες
» Διαπεροῦν, ἀλλ' ἱκαναί.... μὴ θέλουν πλειοτέρας
» Τὰ νυσταλέα ὄμματα τῶν ἡδονῶν; — Εἰς κέρας
» Καπνίζει ἐλεφάντινον γλυκὺ ἀλόης ξύλον,
» Κ' εἰς κλίνην ἀπὸ μαλακὰ πτερὰ στρουθοκαμήλων.... »

— Σᾶς παρακαλῶ... Λοιπὸν εἶναι δρᾶμα αὐτό;

— Δρᾶμα, κυρία μου, τοῦ εἴδους τῶν τοῦ Βίκτωρος Οὔγου καὶ Ἀλεξάνδρου Δουμᾶ, τῶν γάλλων. Ἐπιγράφεται *Πεμπὲ Χασὲ, ἢ ἡ Θυγάτηρ τοῦ Μουσταφᾶ Δ'*.

— Αὐτοσχέδιον;

— Ὡς φαίνεται.

— Καὶ τίς τὸ ἐξεπόνησε;

— Εἶναι ἀνώνυμος· ἔβαλε μόνον τρεῖς ἀστερίσκους, καὶ ὑπ' αὐτοὺς ἐσκεπάσθη· βέβαιος ὅτι, ἂν ἀξίζῃ τὸν κόπον, θέλουν τὸν ἐκκαλύψει ἀναποφεύκτως, εἰδεμή...

— Τοὐλάχιστον δὲν θέλει πάθει τὸ τῶν ἀνυπομόνων ἐκεί-

νων, οἵτινες ἐκθέτουσι τὸ ὄνομά των εἰς τὰ πρῶτα αὐτῶν δοκίμια, διὰ νὰ μετανοῶσιν ἔπειτα.

— Κατ' ἐμὲ, κυρία μου, πᾶν δρᾶμα αὐτοσχέδιον ἐκδιδόμενον σήμερον εἰς τὸ ἔθνος μας, καὶ ἴσως διὰ πολὺν ἔτι καιρὸν ἐκδοθησόμενον, θέλει εἶσθαι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον δοκίμιον.

. . . . δεινὸν δ' ἐστὶν ἡ μὴ 'μπειρία.

Μὲ μόνην μίαν καρδίαν αἰσθανομένην τὸ καλὸν, καὶ μ' ἕνα δεξιὸν νοῦν, δὲν δύναταί τις νὰ δημουργήσῃ δρᾶμα μάλιστα, ὅπερ ἐστὶ, κατὰ τοὺς κριτικοὺς, πάντων τῶν ποιημάτων τὸ ἐντελέστατον. Ἐξεδόθησαν δράματα πρωτότυπα παρ' ἡμῖν· ἀλλ' εἶναι ἢ κενὰ καὶ μόνον πομπώδη εἰς λέξεις, ἀνεπιτήδεια δὲ πρὸς παράστασιν, ἢ βρύοντα λυρικῶν παρεκβάσεων, εἰς πολλὰς τῶν ὁποίων εὑρίσκει τις μὲν ἀληθῶς καὶ χάριν πολλὴν καὶ ὕψος, ἀλλὰ τί πρὸς τὸ δρᾶμα; Εἰς τὸ δρᾶμα ἀπαιτεῖται δρᾶσις ἀδιάκοπος, εἰκόνες σύντονοι, χαρακτῆρες ἀναμφήριστοι, ἰδέαι μεσταὶ, ἀλληλουχία περιπετειῶν βαθμηδὸν σπουδαιοτέρων. Ὄχι λύρα· εἰς τὴν λύραν ὅταν καταφεύγῃ ὁ δραματοποιὸς δὲν σχηματίζει δρᾶμα πλέον, ἀλλὰ μελόδραμα. Ἡ λύρα εἰς τὸν δραματοποιὸν, κατ' ἐμὴν γνώμην, πάντως προδίδει ἀδυναμίαν, σπάνιν οὐσίας. Οἱ χοροὶ τῶν ἀρχαίων δραμάτων, τεμάχια λυρικὰ, ἦσαν τὸ περίσσευμα τροποντινὰ τῆς ὕλης τοῦ δραματοποιοῦ, καὶ ὄχι μέρος αὐτῆς ἀναγκαῖον· ἦσαν παραπλήρωμα τῆς ἀναπαύσεως τοῦ δράματος, ἰδίως μάλιστα καλούμενον Μελοποιΐα, λαμβανόμενον δὲ ὡς ἥδυσμα, ἵνα *συγκιρνᾶται διὰ τοῦ μέλους τὸ ἐκ τοῦ δράματος κατηφὲς, καὶ παραμυθῶνται οἱ θεαταί·* ἀπαράλλακτον μὲ τὸ λεγόμενον « διαλεῖπον » (entr'acte) τῶν νεωτέρων. Ἡ δραματοποιΐα εἶναι τέχνη δεινή· ἰδιαιτέρα τέχνη. Διὰ νὰ γράψωμεν δράματα, ἔχομεν χρείαν θεάτρου, ἔχομεν χρείαν καθηγητῶν σοφῶν εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποιήσεως, ἔχομεν χρείαν ἐμπειρίας, καὶ, τέλος πάντων, δημοσίου μεμορφωμένην ἔχοντος δραματικὴν κρίσιν.

— Ἀλλὰ πῶς θέλετε νὰ ἔχωμεν θέατρον, ἢ νὰ μορφωθῇ

δραματικὴ κρίσις εἰς τὸ δημόσιον, ἂν πρῶτον δὲν συγγράψωσιν οἱ ἡμέτεροι;

— Οἱ ἡμέτεροι θέλουν μεταφράσει καὶ ὄχι συγγράψει. Ἢ δὲν συμπεριλαμβάνεται, νομίζετε, καὶ τὸ δραματικὸν μέρος τῶν γνώσεων τῶν Εὐρωπαίων εἰς τὴν μετακένωσιν περὶ ἧς ἔλεγεν ὁ γλυκύτατος καὶ πατρικώτατος ἐκεῖνος Κοραῆς (α); Ἐπαναλαμβάνω ὅτι, διὰ νὰ σχηματισθῇ τὸ θέατρον παρ' ἡμῖν, δὲν θέλουν συγγράψει ἀλλὰ μεταφράσει οἱ ἡμέτεροι τὰ ἄριστα τῶν εὐρωπαϊκῶν, ἢ καὶ ἀρχαιοελληνικῶν, δραμάτων, ὡς ἐπράχθη εἰς τὴν Πρωσσίαν πρό τινων ἐτῶν· δράματα δὲ λέγων ἐννοῶ καὶ τραγῳδίας, καὶ κωμῳδίας, καὶ τὰ ἐκ τραγικοῦ καὶ κωμικοῦ ἐκεῖνα σύμμικτα, τὰ κυρίως ἀποκαλούμενα ὑπὸ τῶν γάλλων *δράματα*, πάντως διαφέροντα τῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις λεγομένων *σατυρικῶν*.

— Πολὺ καλά· ὁ Κοραῆς ἐσυμβούλευσε νὰ μετακενόνωμεν, ἀλλ' ἕως ἕνα καιρόν· τώρα μετεφράσαμεν ἀρκετά· ἕως πότε θέλομεν μεταφράζει;

— Ὀλίγιστα ἀξιόλογα μετεφράσθησαν, ἀπὸ ἐμπείρους μεταφραστάς τοὐλάχιστον. Καὶ ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ δραμάτων, ποῦ εἶναι αἱ ἄξιαι μεταφράσεις τοῦ Σακεσπήρου, τοῦ Σχιλλέρου, τοῦ Ἀλφιέρου, τοῦ Μολιέρου, τοῦ Σοφοκλέους, τοῦ Εὐρι-

---

(α) « Γείτονες τῆς φωτισμένης Εὐρώπης, καὶ πολλοὶ ἀπὸ ἡμᾶς κατοικοῦντες εἰς αὐτήν, ἔπρεπεν, ἂν δὲν λανθάνωμαι, ν' ἀφήσωμεν τὰς ἰδέας τῆς κεφαλῆς ἡμῶν νὰ ὡριμάσωσι μὲ πλειοτέραν σκέψιν καὶ σπουδήν, καὶ ἀντ' αὐτῶν νὰ μετακενόνωμεν εἰς τοῦ ἔθνους τὰς κεφαλάς, τὰς ὡριμασμένας ἰδέας τῶν φωτισμένων ἐθνῶν. Δύο ἐνταυτῷ καλὰ ἤθελε προξενήσειν ἡ τοιαύτη μέθοδος· καὶ τοῦ ἔθνους τὴν παιδείαν ἤθελε ταχύνειν, καὶ τοὺς μετακενόνοντας τὴν σοφίαν εἰς αὐτὸ γρηγορώτερα φέρειν εἰς κατάστασιν νὰ μὴν ἔχωσι σχεδὸν χρείαν μετακενώσεως, ἀλλ' αὐτοὶ αὐτόθεν νὰ διδάσκωσι τὸ ἔθνος. . . . .

» Εἶναι ἀσυλλογιστία, ὅταν αὐτοὶ ἡμεῖς οἱ νομιζόμενοι Λόγιοι τοῦ γένους ἔχωμεν ἀκόμη χρείαν Λογικῆς, νὰ δαπανῶμεν τὸν καιρὸν καὶ νὰ κοιλιοπονῶμεν βουνά, διὰ νὰ δείξωμεν εἰς τοὺς ὁμογενεῖς ποντικόν τινα γελοῖον, δυνάμενοι νὰ μετακενόνωμεν εὐκόλως εἰς τας κεφαλὰς αὐτῶν ἰδέας φωτισμένων ἀνδρῶν ἀξιολόγους.... Ἂς προσμένωμεν ἀκόμη μικρόν· θέλει ἐλθεῖν καὶ ὁ ἰδικός μας καιρὸς νὰ λαμβάνωσι καὶ παρ' ἡμῶν ἰδέας τὰ ἄλλα ἔθνη· ἀλλὰ θέλει ἐλθεῖν, ἂν ἀκολουθήσωμεν τὴν ὁποίαν λέγω μέθοδον· εἰδὲ μή, θέλομεν γυρίζειν πάντοτε εἰς τὸν αὐτὸν κύκλον περικλεισμένοι, τυφλοὶ τυφλοὺς ὁδηγοῦντες καὶ πλανώμενοι μ' αὐτούς. » - - ΣΥΛΛΟΓΗ ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΩΝ ΚΟΡΑΗ, σελὶς 564, 565.

πίδου, τοῦ Ἀριστοφάνους (α); Ποῦ εἶναι ὁ Ἄμλητος, ὁ Φιέσκης, ὁ Φίλιππος, ὁ Ταρτοῦφος; Τὰ δύο τελευταῖα, καθὼς καὶ ἄλλα διάφορα, ἀληθῶς, μετεφράσθησαν· πλὴν, ἢ εἰς καιροὺς ὅτε ἡ γλῶσσα ἦτον ἄχαρις, ἢ ἀπὸ μεταφραστὰς πρωτοπείρους (β). Μετεφράσθησαν, ὀλίγον ὅμως ἐννοήθησαν.

— Ν' ἀφίσωμεν λοιπὸν τὴν ἐθνικὴν ὕλην καὶ νὰ ἠδυνώμεθα εἰς ἀλλότρια πράγματα;

— Τὴν ἐθνικὴν ὕλην δὲν τὴν χάνομεν· θέλομεν τὴν πλάσει ἀκολούθως, διὰ νὰ πλασθῇ ἐπαξίως αὐτῆς. Οὔτε γενναῖον εἶναι νὰ ὑποδεικνύωμεν ἔργα πρωτοπείρων χειρῶν εἰς ἔθνος ἄπειρον. Δὲν λέγω δὲ νὰ μὴ γράφωσι καὶ αὐτοσχέδια οἱ ἡμέτεροι· ἐξ ἐναντίας, ἄς γυμνάζωνται· ἀλλ' εἰς τὸ θέατρον δὲν θέλουν παρασταθῇ εἰμὴ τὰ καλῶς μεταπεφρασμένα, ἅτινα ὀφείλουν πρῶτα νὰ σχηματίσωσι τὴν περὶ ἧς προεῖπα δημόσιον κρίσιν, καὶ νὰ καθοδηγήσωσι τοὺς αὐτοσχεδίους μας.

— Ἠθέλετε νὰ ἐνασχοληθῶσιν εἰς μεταφράσεις καὶ αὐτοὶ οἱ ἀναδειχθέντες ὅτι πράττουσί τι ἴδιον, καὶ τέως παρ' ἡμῖν διακριθέντες;

— Ὁμολογῶ τὴν ἀξίαν των, καὶ ἐγὼ πρῶτος τοὺς τιμῶ· ἀλλ' ὡσαύτως νομίζω, ὅτι εἰς τούτων μάλιστα τὰς δυνάμεις, εἰς αὐτῶν τὴν ἀνεπτυγμένην ἐμπειροκαλίαν, ἂν ἡ μεταγλώττισις τελείου τινὸς ποιήματος ἀνετίθετο, παρέχοντες ἡμῖν μεταφράσεις ἐφαμίλλους τῶν πρωτοτύπων, ἤθελον μᾶλλον εὐεργετήσει τὸ ἔθνος, περιποιήσει δὲ καὶ εἰς ἑαυτοὺς κλέος ἀνώτερον τοῦ τὸ ὁποῖον φιλοτίμως θηρεύουσι διὰ τῶν ἰδίων συγγραφῶν. Σᾶς βεβαιῶ! τόσον μάλιστα ἐκτιμῶ αὐτοὺς, ὥστε φρονῶ ὅτι καὶ τὸν Ὅμηρον ἠδύναντο νὰ μεταφέρωσιν εἰς τὴν καθο-

---

(α) Αἱ Νεφέλαι μετεφράσθησαν εἰς τὸ γαλλικὸν, καὶ ἐπαίχθησαν μετ' ἐπιτυχίας εἰς τὸ ἐν Παρισίοις θέατρον τοῦ Ὠδείου, ὡς καὶ ἡ Ἀντιγόνη, εἰς τοὺς χοροὺς τῆς ὁποίας εἶχεν ἐφαρμόσει ἤχους καταλλήλους ὁ μελογράφος Μενδελσῶν, ἐν ἔτει 1844.

(β) Ἡ ὑπὸ τοῦ γέροντος Ρ. Ῥαγκαβῆ ἔμμετρος μετάφρασις τινῶν ἐκ τῶν περιωνυμοτέρων τραγῳδιῶν τοῦ γαλλικοῦ θεάτρου, τῆς Ζαΐρας, τοῦ Κίννα, κλπ. εἶναι μὲν ἀξιόλογος, τὸ μέτρον ὅμως ἐκεῖνο δὲν ἀπέβη ποτὲ κατάλληλον εἰς τραγῳδίαν.

μιλουμένην μὲ τὰς αὐτὰς τοῦ πρωτοτύπου χάριτας. Σᾶς φαίνεται ἀδύνατον· ὢ! κυρία μου! δὲν φαντάζεσθε τί θαύματα κατορθοῖ ἐπὶ μεταφράσεως καρδία αἰσθανομένη ἐνδομύχως, πνέουσα τὸν συγγραφέα της, ἐκβακχευομένη ὑπ' αὐτοῦ καὶ εἰς ἔκστασιν ἐρχομένη! Τὴν Ἰλιάδα μετέφρασαν εἰς διαφόρους εὐρωπαϊκὰς διαλέκτους πολλάκις· καὶ ἐθαυμάσθη δὲ ὑπὸ τῶν σοφῶν τῆς Εὐρώπης ἴσα μὲ τὸν στίχον,

Βῆ δ' ἀκέων παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης

ὁ τοῦ γερμανοῦ Voss

Schweigend ging er am ufer des weit-auf-rauscenden meeres.

ὅστις εἶναι ἡ μετάφρασις αὐτοῦ τοῦ στίχου, καθὼς καὶ οἱ ἑξῆς τοῦ γάλλου Rochefort:

Dans sa douleur muette il détourne ses pas
Vers les bords où la mer se brise avec fracas.

Ἀπαιτεῖται πολὺς κόπος βέβαια· τεσσάρων ὡρῶν σπουδὴ ἐνίοτε εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν στίχον· ἔστω· τίς παρατηρεῖ μόχθους, ὅταν συλλάβῃ εἶδος πάθους! Δὲν γνωρίζω δυσκολίαν, τὴν ὁποίαν ἕως τέλους νὰ μὴ ὑπερνικᾷ ἡ ἐπιμονὴ μεταφραστοῦ φιλοτίμου καὶ νοήμονος.

Καὶ αὗται μὲν εἶναι αἱ σκέψεις ὑφ' ὧν περιεπολήθη ὁ μεταφραστὴς τῆς ἀναχεῖρας κωμῳδίας, ὅτε ἐβουλεύθη τὴν ἐπιχείρησιν. Ὁ δὲ *Ταρτοῦφος* δὲν μετεφράσθη σήμερον διότι εἶδεν ὁ μεταφραστὴς ἀνάγκην τινὰ κατεπείγουσαν νὰ θεατρίσῃ τοὺς καθ' ἡμᾶς ὑποκριτάς, ὡς προέθετο ὁ Μολιέρος διὰ τοὺς περὶ αὐτόν, ἀσυγκρίτως κινδυνωδεστέρους, ὅτε πρὸ δύο σχεδὸν αἰώνων συνέγραψε ταύτην τὴν κωμῳδίαν· ἀλλ' ἁπλῶς ἐφιλοτιμήθη νὰ μεταφέρῃ εἰς τὴν γλῶσσαν τὴν ὁποίαν ὁμιλοῦμεν, τὸ τοῦ

Ἀριστοφάνους τῶν Γάλλων ἀριστούργημα. Διὰ νὰ ἐννοηθῇ δὲ αὐτὸ καὶ νὰ ἐκτιμηθῇ ἐπαξίως, ὤφειλε νὰ μεταπλασθῇ κατὰ τὰ ἤθη καὶ τὰς ἐντυπώσεις τῶν τόπων ὅπου λαλεῖται ἡ γλῶσσα εἰς τὴν ὁποίαν μετεφράσθη.

Ὁ σοφὸς Κοραῆς, εἰς τὰ προλεγόμενα αὐτοῦ, τὰ εἰς τὸ Α τῆς Ἰλιάδος (ἔκδοσις Βολισσία, αωια´, σελὶς λ´), ἀναφέρων δύο στίχους ἐκ τοῦ Ταρτούφου (α) προσθέτει εἰς ὑποσημείωσιν, ὅτι τὸ δρᾶμα τοῦτο « ἐσυνέργησε πολὺ νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν » Γαλλίαν ἀπὸ τοὺς ὑποκριτὰς τῆς δεκάτης ἑβδόμης ἑκατον- » ταετηρίδος καὶ ἐμπόδισε νὰ γεννηθῶσι νέοι ἄλλοι διάδοχοι » τῶν πρώτων, ἐπειδὴ τὸ πλασμένον κύριον ὄνομα Ταρτοῦφος, » ἐνίκησε νὰ γένῃ προσηγορικὸν, καὶ ὡς συνώνυμον τοῦ Ὑπο- » κριτὴς νὰ καταχωρισθῇ εἰς τῆς Ἀκαδημίας τὸ Λεξικόν. Ὄχι » μικροτέραν ὠφέλειαν ἤθελε προξενήσειν εἰς τὸ γένος, ἂν τὸ » μετέφραζέ τις, ἂς ἦναι καὶ εἰς τὸ πεζὸν τῆς γλώσσης ἡμῶν. »

Ἡ εὐχὴ αὕτη τοῦ Κοραῆ εἶχεν εὕρει ἠχὼ εἰς τὴν ἀγαθὴν καρδίαν τοῦ μακαρίτου Κωνσταντίνου Κοκκινάκη, ἀνδρὸς πεπαιδευμένου, λίαν φιλογενοῦς, καὶ ἑνὸς τῶν συντακτῶν τοῦ *Λογίου Ἑρμοῦ*, ἀξιολόγου περιοδικοῦ, κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς ἐκδιδομένου.

Ἀρχὴν ποιούμενος τοῦ μακροῦ καὶ ἐμβριθεστάτου προλόγου τὸν ὁποῖον προτάττει εἰς τὸν Ταρτοῦφον, μεταπεφρασμένον

(α) Οἱ στίχοι οὗτοι εἶναι οἱ ἑξῆς τῆς Πράξεως α´ Σκηνῆς ϛ´ τοῦ Ταρτούφου·

D'autant plus dangereux dans leur âpre colère,
Qu'ils prennent contre nous des armes qu'on révère.

τοὺς ὁποίους αὐτὸς ὁ Κοραῆς, ὅστις δὲν ἦτο παντελῶς στιχουργὸς ἐπιτήδειος, ἠδύνετο ὅμως εἰς τὰ στιχουργημένα, ὡς φαίνεται πολλαχοῦ ἐν τοῖς ἔργοις του, μετέφρασεν ὡς ἑπομένως·

Τόσον πλέον κινδυνώδη καὶ φαρμακερὰν χολὴν,
Ὅσον πλέον εἰς τὰ ὅπλα χρεωστοῦμεν συστολήν.

Τούτους ἀκολούθως μετέφρασεν ἐκ δευτέρου ὁ Κοκκινάκης,

. . . . τὴν ἀγρίαν των χολὴν,
Τόσον πλέον κινδυνώδη, ὅσον εἶναι σεβαστὰ
Πρὸς ἡμᾶς τὰ τούτων ὅπλα καθὸ Θεῖα καὶ σεπτά.

Οἱ στίχοι οὗτοι ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τοὺς ἐν τῇ σελίδι 24 στίχους κϛ´ καὶ κζ´ τῆς ἀναχεῖρας μεταφράσεως.

ὑπ' αὐτοῦ, ὁ Κοκκινάκης ἀναφέρει πῶς, ὅταν ἀνέγνωσε τὴν ἀνωτέρω ὑποσημείωσιν, συνέλαβεν εὐθὺς καὶ τὴν ἰδέαν νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἐν αὐτῇ εὐχήν· πῶς ἔπειτα, συλλογισθεὶς ὡριμώτερον, ἀνέβαλε τὴν ἀπόφασιν, καὶ πῶς τέλος ἐνέδωκεν εἰς τὴν προτροπὴν φίλου του τινός. Ἐπομένως βαίνει ὁμιλῶν περὶ ἀρχῆς καὶ προόδου τῆς Κωμῳδίας παρά τε τοῖς Ἕλλησι καὶ Ῥωμαίοις, καὶ παρὰ τοῖς νεωτέροις ἔθνεσι· περὶ τοῦ ἔργου καὶ τῆς ὠφελείας, τῆς προσγιγνομένης ἐκ τῆς καλῆς κωμῳδίας, κτλ. κτλ.· τέλος δὲ προσθέτει μετριοφρονῶν τὰ ἑπόμενα·

« Εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν προλεγομένων τούτων ἴδετε, φίλοι Ἕλληνες, ποῖα αἴτια μ' ἐνεθάῤῥυναν νὰ μεταφράσω τὴν παροῦσαν κωμῳδίαν· ἀλλὰ ποτὲ δὲν τὸ ὠνειρεύθην ὅτι θέλω κατορθώσει μετάφρασιν ἀξίαν τοιούτου πονήματος· πρῶτον μὲν, διότι τὴν ἔκαμα πάλιν διὰ στίχων· καὶ ὅστις ποτὲ ἐπεχειρίσθη στιχουργίαν ἀπὸ ξένης τινὸς διαλέκτου εἰς τὴν μητρικήν του, βεβαιότατα ᾐσθάνθη πόσον δύσκολον εἶναι τὸ ἐπιχείρημα, ἐὰν θέλῃ νὰ κάμῃ ἀκίβδηλον μετάφρασιν διὰ νὰ μὴν ἀδικήσῃ τὸν συγγραφέα· δεύτερον δὲ, διότι εἶναι φύσει ἀδύνατον, ὁ μεταφραστὴς τοῦ πλέον ταπεινοῦ πονήματος νὰ μεταφέρῃ καταλλήλως καὶ προσφυῶς ὅλους τοὺς ἰδιωτισμοὺς καὶ τὰς χάριτας τινὸς ξένης γλώσσης εἰς τὴν ἰδικήν του· ἀλλ' ἀναγκάζεται πολλάκις νὰ μεταχειρίζηται τὰ ὡς ἔγγιστα διὰ παραφράσεων καὶ περιφράσεων καὶ ἄλλων διαφόρων τῆς συντάξεως περιπλοκῶν, διὰ νὰ πλησιάσῃ τὴν φύσιν τοῦ πρωτοτύπου. Ἔπρεπε λοιπὸν νὰ ὑποπέσω καὶ ἐγὼ εἰς τὰς αὐτὰς δυσκολίας. Ἐφιλοτιμήθην ὅσον τὸ δυνατὸν νὰ ἀντικρύσω στίχον πρὸς στίχον· ἀλλὰ πολλάκις τὸ ὀλιγοσύλλαβον τῶν γαλλικῶν λέξεων, ἀντικείμενον εἰς τὸ πολυσύλλαβον τῶν ἑλληνικῶν, μ' ἐβίασε νὰ μεταφράσω ἕνα καὶ μόνον στίχον τοῦ πρωτοτύπου μὲ δύω Ἑλληνικούς (α)· πολλὰ δὲ σπανίως μ' ἠνάγκασε τὸ ὀλιγοσύλλαβον τῶν Ἑλληνικῶν νὰ γεμίσω τὸν μὲ τὸν Γαλλικὸν κατ' ἀναλογίαν σύμμετρον στίχον μου μὲ προσθήκην λέξεων ἢ ὁλοκλήρων νοημάτων, ὡς ἔγγιστα προσφυῶν εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ συγγραφέως. »

κτλ. κτλ.

Ὁ πεπαιδευμένος ἀνὴρ ἐκεῖνος εἰργάσθη μετ' εὐλαβείας, ὡς παρατηρεῖ ὁ ἀναγνώστης, καὶ λίαν ᾐσθάνετο τὸ βαρὺ τοῦ ἔργου. Ὁ δὲ ἐπιχειρήσας τὴν ἀνὰ χεῖρας μετάφρασιν, οὔτε

(α) Εἰς τὸ γαλλικὸν πρωτότυπον ἀπαντῶνται στίχοι 1960· εἰς δὲ τὴν μετάφρασιν τοῦ μακαρίτου Κοκκινάκη, στίχοι 2110.

ἐνθυμούμενος ἂν ὁ Κοραῆς ηὐχήθη που τὴν μετάφρασιν τοῦ Ταρτούφου, οὔτε γνωρίζων εἰμὴ ἐξ ἀκοῆς, ὅτι ὁ Ταρτοῦφος καὶ ἄλλοτε μετεφράσθη ἐμμέτρως, ἀνέλαβε τὸ ἔργον.

Ἠρεύνα μίαν ἡμέραν τὴν βιβλιοθήκην του μεθ' ἑνὸς λογίου Γάλλου (α), ζητήσαντος βιβλίον τι παρ' αὐτοῦ πρὸς ἀνάγνωσιν. Ἔτυχε πρόχειρος ὁ Μολιέρος, καὶ, γενομένου λόγου περὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ τοῦ ποιητοῦ,

— Πῶς σὺ δὲν μεταφράζεις ἐμμέτρως τὸν Ταρτοῦφον; — ἠρώτησε τὴν μεταφραστὴν ὁ ξένος.

Τόσον ἤρκεσεν· ἀμέσως καὶ ἡ καρδία τὸν εἶπε διὰ παλμοῦ της νὰ προσέξῃ εἰς τὴν πρότασιν. Εἶδεν ἐνώπιον αὐτοῦ ποταμὸν πλατὺν τῳόντι, πλὴν τὸν ἐφάνη γαλήνιος πλησίον τῆς ὄχθης καὶ ἀβαθής. Εἰσῆλθεν εἰς αὐτὸν, καὶ ἐπροχώρησεν εὐτόλμως καὶ μετ' ἐμπιστοσύνης, ὅτε παρετήρησεν ὅτι ὁ ποταμὸς ἐλάμβανε βάθος, τὸ δὲ ῥεῖθρον καθίστατο ὁρμητικώτερον.

— Τί μὲ λέγεις; ἠρώτησε τὸν δόσαντα τὴν ἰδέαν τῆς μεταφράσεως, ἀφοῦ ἔφερεν εἰς τέλος τὴν πρώτην Πρᾶξιν.

— Καλὰ, καλά· ἐμπρός!

Ὁ μεταφραστὴς προέβη, ὄχι ἐπὶ τῶν τεχνικῶν, ὡς οὕτως εἰπεῖν, δυνάμεών του ἐρειδόμενος· συνησθάνετο τὴν μετριότητά των· ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἠθικῶν· ἀλλ' ἐλπίζων εἰς τὸν ζωηρὸν αὐτοῦ ἔρωτα πρὸς τὸ ἀριστούργημα τὸ ὁποῖον ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν.

Ὁ ἀρχαῖος ἐκεῖνος κολυμβητὴς τοῦ Ἑλλησπόντου, εἶχε πολλοὺς τοὺς ἀνωτέρους κατὰ τὴν τέχνην τοῦ κολυμβᾷν, ἀναμφιβόλως· πλὴν, ὡς ἐκ τῆς ἰσχύος τοῦ πάθους τὸ ὁποῖον ὑπεξέκαιεν αὐτὸν, ὁ ἀγάῤῥους Ἑλλήσποντος δὲν εἶχεν ἰδῇ τοιοῦτον ἄλλον αὐθάδη.

Ὅταν εὑρίσκετο περὶ τὸ τέλος τῆς τετάρτης Πράξεως ὁ μεταφραστὴς, ὡς ἐκ θαύματος περιέπεσεν εἰς τὰς χεῖράς του ἓν ἀντίτυπον, καὶ τοῦτο κολοβὸν, τῆς μεταφράσεως τοῦ μακαρίτου Κοκκινάκη. Ἀνέγνω τὸν πρόλογον, εἶδε τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου τὸν ὁποῖον διέτρεχεν· ὅτι ὑπῆρχον βόθροι πολλοί· πλὴν

(α) Τοῦ κυρίου Bernard, πρώην διδασκάλου τῆς γαλλικῆς γλώσσης εἰς τὴν δημόσιον τῆς Σμύρνης Σχολήν.

δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ στραφῇ ὀπίσω. Ἀνθρώπινοι ἀδυναμίαι εὐκατανόητοι! ἐφιλοτιμήθη μάλιστα παραδόξως.

Καὶ προέβη λοιπὸν μέχρι τοῦ τέλους, αἐπὶ τῇ τύχῃ γενόμενος πᾶς. »

Ἀμφιβολία δὲν ὑπάρχει, ὅτι ὁ σημερινὸς μεταφραστὴς εἶχε καὶ πλειότερα τὰ ἐφόδια τοῦ πρὸ πέντε καὶ τριάκοντα ἐτῶν ἐπιχειρήσαντος τὸ αὐτὸ ἔργον· καθ' ὅ,τι ἔκτοτε ἡ γλῶσσα προήχθη, τὰ ἤθη τοῦ καθ' ἡμᾶς δημοσίου ἀνεπτύχθησαν· περιπλέον δὲ, οὗτος μετεχειρίσθη εἰς τὴν στιχουργίαν τὸν τετράμετρον ἰαμβικὸν βραχυκατάληκτον, λεκτικώτερον, νομίζομεν, εἰς τὴν κωμῳδίαν, καὶ φυσικώτερον τοῦ καταληκτικοῦ τετραμέτρου, ὃν μετῆλθεν ἐκεῖνος, σατυρικωτέρου μὲν ἴσως, ἀλλὰ καὶ μονοτονωτέρου, καὶ ὄχι ποσῶς ἐπιτηδείου εἰς τὴν κωμῳδίαν, πάλιν λέγομεν, ὅπου ἀπαντῶνται καὶ αἰσθηματικὰ, καὶ σπουδαῖα.

Ἓν παράδειγμα ἐκ τῆς παλαιᾶς μεταφράσεως·

Πάτερ μου! ἂν ἀγαπᾶτε τὸν γνωρίζοντα Θεὸν
Τῆς καρδίας μου τὰ βάθη, κ' ἂν εὑρίσκεταί τι ὂν
Νὰ κινήσῃ τὴν ψυχήν σας, εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
Πάτερ μου, σᾶς ἐξορκίζω! κάμετέ το 'πιταυτοῦ,
Παραβλέποντες ὀλίγον τὴν πατρῴαν σαν ἰσχὺν,
Μὴ βιάζοντες καθόλου τῆς καρδιᾶς μου τὴν εὐχήν.
Μὴ μὲ τὸν σκληρόν σας νόμον μ' ἀναγκάζητ' ἐνταυτῷ
Καὶ νὰ μέμφωμαι τὸν Πλάστην δι' ὅ,τι σᾶς χρεωστῶ.
Τὴν ζωὴν δὲ, τὴν ὁποίαν μὲ ἐδώκατε ἐσεῖς,
Μὴ τὴν κάμετε, ὦ πάτερ, δυστυχῆ εἰς τὸ ἑξῆς.
Αν ἡ γλυκυτάτ' ἐλπίς μου ἴδω νὰ ματαιωθῇ
Καὶ νὰ μ' ἀρνηθῇ 'ψυχή σας, ὅ,τι ἡ ἐμὴ ποθεῖ·
Αλλὰ κἂν παρακαλῶ σας, πάτερ μου, γονυπετῶς,
Μὴ ζητῆτε ν' ἀγαπήσω, ὅστις μ' εἶναι μισητός·
Καὶ μή με στενοχωρῆτε τέλος εἰς ἀπελπισμὸν
Μὲ τὸν ὅλου τοῦ πατρῴου κράτους σας φοβερισμόν.

Παράβαλε πρὸς σελίδα 85 τῆς ἀναχεῖρας μεταφράσεως.

Ἀλλ' ἂν τὸ ἀναχεῖρας πόνημα, τύχῃ τῆς λευκῆς ψήφου τοῦ δημοσίου, εἰς οὐδὲν ἴσως θέλει χρεωστεῖσθαι ἡ ψῆφος αὕτη, ὅσον εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς μεταφράσεως. Τῳόντι· διὰ νὰ προ-

ξενηθῶσιν εἰς τὸ περὶ ἡμᾶς δημόσιον αἱ αὗται ἐντυπώσεις τὰς ὁποίας ὁ Μολιέρος ἀφῆκεν εἰς τὸ περὶ αὐτὸν, ὤφειλον νὰ ὑποδειχθῶσιν, ὄχι αἱ αὗται εἰκόνες, ἀλλ' ἄλλαι ἀνάλογοι, φυλάττουσαι αὐστηρῶς τὸ αὐτὸ τοῦ πρωτοτύπου σχῆμα. Ἐπὶ τούτῳ καὶ μόνῳ τῷ ὅρῳ ἠδύνατο νὰ κατασταθῇ ἡ ψυχὴ τοῦ συγγραφέως καταληπτή. Ἑπομένως, καθὼς μετέβαλεν ὁ μεταφραστὴς τὰ ὀνόματα, οὕτως ἤλλαξε καὶ τοὺς τόπους, ἤμειψε δὲ καὶ τοὺς τρόπους τῶν ἠθῶν, *καθάπερ ἐν τῷ δράματι ἀπαιτεῖ τὸ εἰκὸς, ὅπερ ἐστὶ τὸ πιθανὸν καὶ ἡ τῆς τῶν πραγμάτων συστάσεως ἀνάγκη*. Ἀλλέως νὰ μεταφρασθῇ μία κωμῳδία εἶναι ἀδύνατον.

Διὰ τοῦτο καὶ δὲν θέλει ἐκπικρανθῇ οὐδεὶς τῶν καθ' ἡμᾶς φιλοθρήσκων κατὰ τοῦ μεταφραστοῦ, βλέπων εἰς τὴν ἀνάπλασιν ταύτην τοῦ Ταρτούφου, ἁπλῆν, ἀληθῶς, φιλολογικὴν πρόθεσιν.

Ὦ! ναί· ὁ μακαρίτης Κοκκινάκης ἐτήρησε τοὺς τόπους τοῦ πρωτοτύπου, ὡς καὶ τὰς ἀλλοτρίας συνηθείας, καίτοι μεταβαλὼν τὰ ὀνόματα· καὶ ὅταν ἐκεῖνος ἀπήντησεν ἐν τῷ κειμένῳ τοὺς ἑξῆς στίχους,

Non, il faut qu'une fille obéisse à son père,
Voulût-il lui donner un singe pour époux.
Votre sort est fort beau: de quoi vous plaignez-vous?
Vous irez par le coche en sa petite ville,
Qu'en oncles et cousins vous trouverez fertile,
Et vous vous plairez fort à les entretenir.
D'abord chez le beau monde on vous fera venir.
Vous irez visiter, pour votre bien-venue,
Madame la baillive et madame l'élue,
Qui d'un siége pliant vous feront honorer.
Là, dans le carnaval, vous pourrez espérer
Le bal et la grand'bande, à savoir deux musettes,
Et par fois Fagotin et les marionettes;

Ὅταν, λέγομεν, ὁ Κοκκινάκης ἀπήντησε τοὺς στίχους τούτους, ἰδοὺ πῶς ἐπροτίμησε νὰ τοὺς μεταφράσῃ·

Ὄχ'· εἰς τὸν πατέρα πρέπει νὰ μὴν ἦσαι ἀπειθής.
Κ', ἂν μὲ πίθηκον θελήσῃ ὁ πατὴρ νὰ ἑνωθῇς,

Εἶναι τύχη. Τί δὲ ἔχεις καὶ νὰ παραπονεθῇς;
Φεύγετε μ' ἁμάξ' οἱ δύω εἰς μιὰν χώραν του μικρὴν,
Ὅπου θείους κ' ἐξαδέλφους σωρηδὸν θέλεις εὑρεῖν.
Τὸ νὰ γίνησ' ἡ τρυφή των θέλεις τὸ εὑρεῖν τερπνόν.
Παρευθὺς θέλουν σὲ φέρει 'ς τὸν χορὸν τῶν εὐγενῶν,
Ἔπειτα εἰς τῆς κυρίας Βαϊλλίβας καὶ Ἐλοῦς (α)
Χάριν ἐπισκέψεώς των, κ' ὕστερον 'ς ἄλλους πολλούς.
Κατὰ δὲ τὰς ἀποκρέας βλέπεις καὶ χορούς ἐκεῖ
Καὶ μεγάλας συνῳδίας, ὅπου χάρις κατοικεῖ.
Δύω σάλπιγγες σημαίνουν, καί ποτε ὁ Φαγοτὶν
Καὶ οἱ νευροσπάσται παίζουν εἰς αὐτὴν τὴν ἑορτήν.

Χάνεται ὅμως κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ ἅλας, ἡ εἰρωνία ἥτις διαλάμπει εἰς τὸ πρωτότυπον. Διὰ τοῦτο, ὁ τὴν ἀναχεῖρας μετάφρασιν ἐπιχειρήσας, ἀποσκιρτῶν ὁσάκις ἀπήντα στίχους ὡς τοὺς ἀνωτέρω, τοπικὴν ἔχοντας χάριν, κατέφευγε μᾶλλον εἰς τὰ ἀντιστοιχοῦντα ἐν τῷ ἔθνει ἡμῶν πράγματα, θέλων νὰ αἰσθανθῶσι καλῶς οἱ περὶ αὐτὸν ΤΙ ΕΙΠΕΝ ὁ Μολιέρος.

Ὁ Μολιέρος εἶπε, νομίζομεν, διὰ τῶν ἀνωτέρω στίχων, ὅ,τι ἐν τῇ σελίδι 43, στίχῳ 11 καὶ λοιποῖς θέλει ἀπαντήσει ὁ ἀναγνώστης τῆς παρούσης ἐκδόσεως.

Καὶ πάλιν λέγομεν· ἀλλέως ἡ μετάφρασις ἤθελεν εἶσθαι ἄσκοπος, ψυχρὰ, ἀπίθανος.

Ἀλλ' ἆρά γε ἤθελεν εἶσθαι πιστή;

Ἀμφιβάλλομεν· Διότι, πότε εἶναι πιστὴ μία μετάφρασις; ὅταν μόνον εἰς τὰς λέξεις τοῦ πρωτοτύπου προσκολληθῇ, τὴν δὲ χάριν αὐτοῦ οὔτε τὸ πνεῦμα δὲν ἀποδώσῃ, ἢ ὅταν συντρίψῃ μὲν τὴν πέδην τῶν λέξεων, θηρεύσῃ δὲ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν χάριν τοῦ κειμένου ὁ μεταφραστής; Καὶ εἰς τίνα ἤθελε δόσει τὸν ἀσπασμὸν αὐτοῦ πᾶς συγγραφεύς; Εἰς τὸν μεταφράζοντα αὐτὸν κατὰ λέξιν μετὰ φόβου, ἢ εἰς τὸν μεταφράζοντα αὐτὸν κατ' ἔννοιαν μετ' ἀγάπης;

Τὴν αὐτὴν μετεχειρίσθη ἐλευθερίαν καὶ ὁ μεταφράσας τὸν

(α) Ὁ ἀγαθὸς Κοκκινάκης ἐξηγεῖ δι' ὑποσημειώσεων τὴν σημασίαν τῶν γαλλικῶν τούτων ἐπιθέτων. Εἰς τὸ βιβλίον βέβαια ἐξηγοῦνται δι' ὑποσημειώσεων, ἀλλ' εἰς τὸ θέατρον;

Φιλάργυρον, ἄλλην κωμῳδίαν τοῦ Μολιέρου, ἐκείνην πεζήν· τὴν μετήνεγκεν εἰς τὰ ἤθη μας, καὶ εἶναι ἐξαίρετος, ἂν ἀφαιρεθῶσι μόνον κακοήθεις τινὲς λέξεις, ἀθῶαι μολοντοῦτο. Ὅλοι γνωρίζουν τὸν *Ἐξηνταβελόνην*· ὁ *Ἐξηνταβελόνης*, ὅστις ἐντὸς τοῦ γαλλικοῦ κειμένου ὀνομάζεται *Ἁρπαγὼν*, κατέστη οἰκεῖος πρὸς τὸ δημόσιόν μας, διότι ἔλαβεν ἐθνικὸν σχῆμα καὶ ὄνομα.

Καὶ ὁ τὴν ἀναχεῖρας μετάφρασιν ἐκπονήσας, ἤθελεν ὡσαύτως μεταβάλει τὸ ὄνομα *Ταρτοῦφος* εἰς ἄλλο τι οἰκειότερον· ἔπρεπε. Πλὴν ἦτο γνωστὸν ἤδη παρ' ἡμῖν· ὁ Κοκκινάκης τὸ διετήρησε, καὶ εἶχεν ἐπικρατήσει μεταξὺ τῶν λογίων μας· τὸ δὲ δημόσιον ἤκουε « *Ταρτοῦφος* » καὶ σχεδὸν εἶχεν ἰδέαν περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ ἐπιθέτου. Διετηρήθη λοιπὸν καὶ εἰς τὴν παροῦσαν μετάφρασιν ἀναλλοίωτον (α).

Εἰς πολλὰ μέρη, διὰ ν' ἀντικαταστήσῃ ὁ μεταφραστὴς οἰκειότερα πρὸς τὸ ἡμέτερον ἔθνος πράγματα καὶ σχήματα, ὥστε νὰ δοθῇ εἰς τὸ δρᾶμα ἡ ἀπαιτουμένη πιθανότης, ἐξετράπη τοῦ πρωτοτύπου· πρὸ πάντων εἰς τὴν πέμπτην Πρᾶξιν, ὅπου εἰσάγεται τὸ πρόσωπον τοῦ *κὺρ Καλογνώμου* (ἐν τῷ κειμένῳ M. Loyal), καὶ τὸ τοῦ ὑπαλλήλου τῆς Ὑψηλῆς Πύλης. Μολοντοῦτο, τὰ δύο ταῦτα πρόσωπα φυλάττουσιν, ὅσον εἶναι δυ-

---

(α) Διηγοῦνται, ὅτι ὁ Μολιέρος, πρὶν ἔτι τελειώσῃ τὴν κωμῳδίαν ταύτην, ἠπόρει τὶ ὄνομα νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἥρωα αὐτῆς· ὅτε μίαν τῶν ἡμερῶν, παρευρεθεὶς εἰς μέρος ὅπου ἦσαν συναναστρεφόμενοι, ὁ ἐν Παρισίοις Νούντιος ἢ ἀπεσταλμένος τοῦ Πάπα, μετὰ δύο ἄλλων κληρικῶν, τῶν ὁποίων τὸ ψευδόσεμνον ἦθος ἐσπούδαζεν ὁ Μολιέρος κατοπτεύων, ὡς αὐτὸ ἐκεῖνο ἀκριβῶς τὸ ὁποῖον προυτίθετο νὰ ζωγραφήσῃ, εἶδέ τινα πωλοῦντα ὕδνα. Τὰ ὕδνα ταῦτα, γαλλιστὶ λεγόμενα τρούφα (truffes), εἶναι φυτὰ ἐκ τοῦ γένους τῶν κρυπτογάμων, σπογγοειδῆ τὴν ὄψιν πλὴν ὑπόσκληρα καὶ μελανά, πολυζήτητα εἰς τὴν Γαλλίαν διὰ τὰς τραπέζας τῶν τρυφηλῶν, ἐπειδὴ ὀνθυλευόμενα ἐξ αὐτῶν τὰ κρέατα, ὡς παρ' ἡμῖν ἐνίοτε ἐκ καστάνων, μεταδίδουσι καὶ ὀσμήν τινα λίαν εὐάρεστον καὶ ὀρεκτικήν. Ὁ πωλητὴς τῶν ὕδνων ἐπλησίασε μετὰ τῆς πραγματείας του πρὸς τοὺς ἁγίους πατέρας, ὅτε ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν, λαλῶν ὀλίγα ἰταλικά, ὡς ἤκουσε τὴν λέξιν τρούφα, καὶ ἔρριψε πρὸς αὐτὰ τὸ βλέμμα, ἀφήσας τὴν ὁποίαν ἐτήρει σιωπὴν ἐξ εὐλαβείας πρὸς τὸν Νούντιον, καὶ βληθεὶς νὰ διαλέγῃ ἱεροπρεπῶς τὰ ὡραιότερα, ἔκραξεν ἰταλιστὶ γελοίως πῶς «Ταρτόφφαλι, Ταρτόφφαλι, σινιὸρ Νούνσιο! (ὕδνα, ὕδνα, κύριε Νούντιε! Ὁ Μολιέρος, ὅστις παρετήρει ὅπου ἂν εὑρίσκετο τὰ πάντα μετὰ προσοχῆς, ἔλαβεν ἐκ τῆς ἐπιφωνήσεως ταύτης τὴν ἰδέαν νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἥρωα τῆς κωμῳδίας του τὸ ὄνομα Ταρτοῦφος.

νατὸν, τὰς αὐτὰς ἀναλογίας μετὰ τῶν ἐν τῷ πρωτοτύπῳ· καὶ ἐκεῖ δὲ ὡσαύτως ἀπευθύνονται ἐν τῷ τέλει ἔπαινοι πρὸς τὸν βασιλέα τοῦ τόπου ὅπου παρίσταται ἡ τοῦ δράματος σκηνή. Ὅτε συνέγραφεν ὁ Μολιέρος, ἐβασίλευεν εἰς τὴν Γαλλίαν ὁ Λοδοβῖκος ΙΔ'.

Ἐπρόσεξεν ὁ μεταφραστὴς τέλος πάντων νὰ κολάσῃ φράσεις τινὰς τοῦ γάλλου συγγραφέως τοῦ ΙΖ' αἰῶνος ἐπὶ τὸ σεμνότερον, χρεωστῶν τοῦτο καὶ εἰς ἑαυτὸν, καὶ εἰς τὸ δημόσιον πρὸς τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ ἐμφανισθῇ.

Ἰδοὺ λοιπὸν ὁ *Ταρτοῦφος*, ἡ ἀρίστη τῶν κωμῳδιῶν τοῦ Μολιέρου, τὴν ὁποίαν οἱ κριτικοὶ θέλουν ἀθάνατον, καὶ ἥτις τῳόντι ἐστερέωσε τὴν τοῦ συγγραφέως της δόξαν, πλὴν καὶ πολλοὺς τὸν ἐπροξένησεν εἰς τὴν ἐμφάνισίν της ἐχθρούς (α).

Τὴν ἑσπέραν καθ' ἣν ἔμελλε νὰ παιχθῇ ὁ Ταρτοῦφος ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὸ δεύτερον, ὁ ἄβαξ τοῦ θεάτρου, αἱ στοαὶ, τὰ θεωρεῖα, ἐνεπλήσθησαν θεατῶν, κινηθέντων ὑπὸ τῆς μεγίστης περιεργείας. Μεγάλαι τῆς πρωτευούσης τῆς Γαλλίας δέσποιναι μόλις εὕρισκον τόπον νὰ καθήσωσιν εἰς τὰς ἐσχάτας θέσεις. Ἐνῷ δὲ ἀνυπομόνως ἐπρόσμενε τὸ πλῆθος νὰ ἴδῃ τὴν ἄρσιν τοῦ καταπετάσματος, ἦλθεν ἐκ μέρους τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς προσταγὴ ἀπαγορεύουσα τὴν παράστασιν.

Λέγουν, ὅτι ὁ Μολιέρος ἐπαρουσιάσθη τότε εἰς τοὺς θεατὰς, καὶ τολμήσας εἶπε πρὸς αὐτούς· « Κύριοι, ἐφρονοῦμεν ὅτι σή-
» μερον ἠθέλαμεν ἀξιωθῇ τῆς τιμῆς νὰ σᾶς δώσωμεν τὴν δευ-
» τέραν παράστασιν τοῦ Ταρτούφου· ἀλλ' ὁ κύριος Πρόεδρος
» τῆς Βουλῆς δὲν θέλει νὰ ΤΟΝ παίξωσι (ne veut pas qu'on
» Le joue). »

Ἐν τοῖς προλεγομένοις εἰς τὸν *Ταρτοῦφον*, ὁ Μολιέρος,

(α) Αἱ μὲν τρεῖς πρῶται πράξεις τοῦ Ταρτούφου ἐπαίχθησαν κατὰ πρῶτον ἐνώπιον τοῦ βασιλέως ἐν Βερσαλλίαις, τὴν 12 μαΐου 1664· ὅλη δὲ ἡ κωμῳδία ἐπαίχθη τὴν 29 νοεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Ἔπειτα ἐμποδίσθη, καὶ δὲν ἐπανελήφθη, εἰμὴ τὴν 9 νοεμβρίου 1665 εἰς ἓν τῶν ἐν Ῥιγκίῳ (Rinci) βασιλικῶν μεγάρων.

ἀναφέρων περὶ τῆς καταδρομῆς ἥτις ἠγέρθη κατὰ τῆς κωμῳδίας ταύτης, λέγει τὰ ἑπόμενα·

« Οἱ ὑποκριταὶ ἐξηγριώθησαν, ἐπειδὴ τοῖς ἐφάνη παράδοξον ὅτι ἐτόλμησα νὰ παίξω τοὺς μορφασμούς των. Καὶ ἐννοεῖται ὅτι ἐπρόσεξαν νὰ μὴ κατακρίνωσι τὴν κωμῳδίαν μου ὁπόθεν αὐτὴ τοὺς ἐπλήγωνε· διότι δὲν τοῖς ἐσύμφερε τοῦτο· ἀλλὰ, κατὰ τὴν ἀξιέπαινον αὐτῶν συνήθειαν, παρέστησαν ὅτι ὁ Ταρτοῦφος καθάπτεται τῶν συμφερόντων τοῦ Θεοῦ, ἐνῷ καθάπτεται τῶν συμφερόντων αὐτῶν καὶ μόνων. Ὁ Ταρτοῦφος λοιπὸν εἶναι, κατ' αὐτούς, δρᾶμα γέμον ἀχρειότητος ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέλους, δρᾶμα ἄξιον πυρός· πᾶσα συλλαβὴ ἐν αὐτῷ εἶναι βλασφημία. Εἰς μάτην καθυπέβαλα τὴν κωμῳδίαν μου εἰς τὴν πεφωτισμένην κρίσιν διαφόρων φίλων, εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ κόσμου. Αἱ μεταβολαὶ τὰς ὁποίας ἠδυνήθην νὰ ἐπιφέρω· ἡ γνώμη τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασιλίσσης, ἐνώπιον τῶν ὁποίων ἐπαίχθη· ἡ ἔγκρισις τῶν βασιλοπαίδων καὶ τῶν ὑπουργῶν, ἡ ἔγκρισις τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπων, θεωρούντων αὐτὴν ὡς ἐπωφελῆ μάλιστα· ὅλα ταῦτα δὲν ἐχρησίμευσαν. . . . . . .

. . . .

» Πᾶς ὅστις λάβῃ τὸν κόπον νὰ ἐξετάσῃ εὐσυνειδήτως τὴν κωμῳδίαν μου, βεβαίως θέλει ἴδῃ, ὅτι πανταχοῦ ἡ πρόθεσίς μου εἶναι ἀνεπίληπτος, καὶ ὅτι πόῤῥω ἀπέχω τοῦ νὰ ἐμπαίξω πράγματα πρὸς τὰ ὁποῖα ὀφείλεται πᾶν σέβας· ὅτι ἔγραψα μετὰ πάσης περισκέψεως, ὡς ἀπήτει ἡ ἁβρὰ αὕτη ὕλη, καὶ ὅτι κατέβαλα ὅσην ἠδυνάμην τέχνην καὶ προσοχήν, πρὸς τὸ νὰ διακριθῇ ἐναργῶς τὸ πρόσωπον τοῦ ὑποκριτοῦ, τοῦ προσώπου τοῦ γνησίου εὐλαβοῦς. Δι' αὐτὸ τοῦτο καὶ προέταξα δύο ὅλας πράξεις, προπαρασκευάσας οὕτως ἐν αὐταῖς τὴν εἴσοδον τοῦ ἀλιτηρίου μου. Οὔτε στιγμὴν αὐτὸ; δὲν ἀφίνει τὸν θεατὴν ἐμφιῤῥέποντα περὶ τοῦ χαρακτῆρός του· ἐκ πρώτης ἀρετηρίας γνωρίζεται ἐκ τῶν σημείων ἅτινα τὸν δίδω· ἐξ ἀρχῆς ἕως τέλους δὲν προφέρει λέξιν, οὔτε σχῆμα κάμνει, χωρὶς νὰ διακρίνῃ ὁ θεατὴς τὸν ἀχρεῖον ἄνθρωπον, καὶ χωρὶς ν' ἀντιπαραθέσῃ πρὸς αὐτὸν τὸν ἄλλον ἐκεῖνον ἀληθῆ ἐνάρετον, τὸν ὁποῖον ἔταξα ἐναντίον αὐτοῦ (α).

» Γνωρίζω ὅτι εἰς ἀπάντησιν, αὐτοὶ οἱ κύριοι διατείνονται, ὅτι δὲν εἶναι ἴδιον τοῦ θεάτρου ἡ τοιαύτη ὕλη. Πλὴν, μὲ τὴν ἄδειάν των τοὺς ἐρωτῶ, εἰς

(α) Ὁ Μολιέρος ἐδῶ ἐννοεῖ τὸ πρόσωπον τοῦ Νικάνδρου, περὶ τοῦ ὁποίου καὶ γάλλος τὶς ἐξέφερε τὴν ἑπομένην κρίσιν. « Θαῤῥούντως δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ὅσα λέγει ὁ Νίκανδρος, ἐν οἷς ἡ γνησία καὶ πεφωτισμένη ἀρετὴ ἀντιτάττεται πρὸς τὴν μωρὰν εὐλάβειαν τοῦ Λεμβίκη, εἶναι, ἂν ὀλίγας τινὰς ἐξαιρέσῃς φράσεις, ἡ ἰσχυροτέρα καὶ ἀνθηροτέρα διδαχή, τὴν ὁποίαν ἔχομεν εἰς τὴν γλῶσσαν μας· καὶ ἴσως μάλιστα οἱ λόγοι οὗτοι ἠρέθισαν περισσότερον τοὺς ἀνικάνους νὰ λαλῶσιν ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος τόσον ἐξόχως, ὅσον ὁ Μολιέρος ἀπὸ τῆς σκηνῆς. »

ποίαν βάσιν στηρίζουν τὸ ὡραῖον τοῦτο γνωμάτευμά των; Πρέπει νὰ τὸ ἀποδείξωσι. Πρῶτον πάντων γνωρίζουν, ὅτι ἡ κωμῳδία τῶν ἀρχαίων ἀρχὴν ἔλαβεν ἐκ τῆς θρησκείας, καὶ ἀπετέλει μέρος τῶν μυστηρίων. . . . . .

. . . .

« Ἂν τῆς κωμῳδίας ἴδιον ἦναι τὸ νὰ διορθοῖ τὰ τῶν ἀνθρώπων ἁμαρτήματα, δὲν βλέπω διὰ ποῖον λόγον θέλουσί τινα ἐξ αὐτῶν προνομιοῦχα. Ἡ ὑποκρισία μάλιστα εἶναι ἁμάρτημα ἔχον συνεπείας κινδυνωδεστέρας ὅλων τῶν ἄλλων· βλέπομεν δὲ ὅτι τὸ θέατρον οὕτω καταβάλλει τὰ ἁμαρτήματα, ὡς ἂν οὐδεμία φιλοσοφικὴ ἢ ῥητορικὴ δύναμις. Τοὺς πλείστους τῶν ἀνθρώπων οὐδὲν τῳόντι σωφρονίζει τόσον, ὅσον ἡ ἀπεικασία τῶν ἰδίων ἐλαττωμάτων. Μεγάλως κολάζεται ἡ κακία ὅταν ἐκθέσῃ τις αὐτὴν εἰς τὸν δημόσιον γέλωτα· εὐκόλως ἀνέχεταί τις τὴν ἐπίπληξιν· τὸν ἐμπαιγμὸν ὅμως, ὄχι ποσῶς· κακὸς νὰ ἦναί τις στέργει, ἀλλ' ὅμως γελοῖος ποτέ.

» Μὲ ἤλεγξαν, ὅτι εἰς τὸ στόμα τοῦ ἀπατεῶνός μου ἔβαλα ἱεροὺς λόγους. Πλὴν πῶς ἄλλως ἠδυνάμην νὰ παραστήσω καλῶς τὸν χαρακτῆρα τοῦ ὑποκριτοῦ; ..... ---'Αλλ' εἰς τὴν τετάρτην πρᾶξιν οὗτος ἐπαγγέλλεται ἠθικήν τινα λυμαίνουσαν τὰς ψυχάς. ---'Αλλ' ἡ ἠθικὴ αὕτη δὲν εἶναι παρὰ πᾶσι τετριμμένον τι καὶ κοινόν; παριστᾷ τι νέον ἐν τῇ κωμῳδίᾳ μου; πράγματα τὰ ὁποῖα γενικῶς ὁ κόσμος ἀποπτύει, δύνανται ποτὲ νὰ φανῶσιν ἀξιομίμητα; νὰ καταστηθῶσι κινδυνώδη, ἐπειδὴ τὰ ἀνεβίβασα ἐπὶ τῆς σκηνῆς; νὰ ἀποκτήσωσί τι κῦρος ἐκ τοῦ στόματος ἑνὸς λυμεῶνος; Τοιοῦτος φόβος εἶναι πάντη ἀνυπόστατος· καὶ ὀφείλουν ἢ νὰ ἐγκρίνωσι τὴν κωμῳδίαν τοῦ Ταρτούφου, ἢ πᾶσαν ἐν γένει κωμῳδίαν νὰ καταψηφίσωσι.»

Ὀκτὼ ἡμέρας μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ νὰ παίζηται ὁ Ταρτοῦφος εἰς τὰ θέατρα, ἔπαιξαν ἐνώπιον τῆς αὐλῆς κωμῳδίαν τινὰ ἐπιγραφομένην ὁ Σκαραμοῦχος Ἐρημίτης (Scaramouche Hermite)· ἐξερχόμενος δὲ τοῦ θεάματος ὁ βασιλεὺς, εἶπεν εἴς τινα τῶν περὶ αὐτόν· «Ἤθελα » νὰ μάθω, διατί αὐτοὶ οἵτινες τόσον σκανδαλίζονται ἐκ τῆς » κωμῳδίας τοῦ Μολιέρου, δὲν λέγουν τίποτε δι' αὐτὴν τοῦ » Σκαραμούχου;» — « Διότι βέβαια, ἀπεκρίθη ὁ ἐρωτώμενος, » ἡ μὲν κωμῳδία τοῦ Σκαραμούχου ἐμπαίζει τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ » ἄνω καὶ τὴν θρησκείαν, διὰ τὰ ὁποῖα ποσῶς δὲν φροντί- » ζουν αὐτοὶ οἱ κύριοι· ἀλλ' ἡ τοῦ Μολιέρου ἐμπαίζει αὐτοὺς » τοὺς ἰδίους· πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν ἀνέχονται »

Πολλὰς ἄλλας κωμῳδίας συνέγραψεν ὁ Μολιέρος, ἐμμέτρους τε καὶ πεζὰς, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἀξίας τοῦ συγγρα-

φέως τοῦ *Ταρτούφου*· τὸν *Φιλάργυρον* (*Ἑξηνταβελόνην*), τὸν *Μισάνθρωπον*, τὸν *Κατὰ Φαντασίαν Ἀσθενῆ*, τὰς *Γελοίας Κεράτσας*, τὸ *Σχολεῖον τῶν Ἀνδρῶν*, τὸ *Σχολεῖον τῶν Γυναικῶν*, τοὺς *Φορτικοὺς* (Facheux), κτλ. Γράφων δὲ τὰς κωμῳδίας ταύτας, ὁ αὐτὸς καὶ τὰς ἔπαιζεν εἰς τὸ θέατρον, καθὼς οἱ ἀρχαῖοι ἀθηναῖοι δραματοποιοί. Ἀπέθανεν ἐξ αἱμοῤῥαγίας, ἥτις τὸν ἦλθεν ἐκ τοῦ στόματος, ὀλίγας τινὰς ὥρας μετὰ τὴν παράστασιν τῆς κωμῳδίας τοῦ *Κατὰ Φαντασίαν Ἀσθενοῦς*, ἐν ἔτει 1673. — Ἐγεννήθη δ' ἐν ἔτει 1220, καὶ εἶχε μάθει τὰ γράμματα πλησίον τῶν Ἰησουΐτῶν.

Ἀλλὰ περὶ τοῦ βίου του δὲν θέλομεν σήμερον ὁμιλήσει, ὄντος ἤδη τοῦ προλόγου τούτου ἀρκετὰ μακροῦ. Ἂν τύχῃ παρὰ τῷ δημοσίῳ χάριτός τινος ἡ παροῦσα μετάφρασις, ἴσως, ἐνθαῤῥυνόμενος ὁ μεταφραστὴς, ἐπιχειρήσῃ νὰ μεταφέρῃ εἰς τὸ ἡμέτερον ἰδίωμα καὶ ἄλλην τῶν κωμῳδιῶν τοῦ Μολιέρου· θέλει δὲ τότε προτάξει καὶ τὸν βίον τοῦ κλασικοῦ τούτου ποιητοῦ, ἀναπληρῶν τὴν σημερινὴν ἔλλειψιν.

Ἐν Σμύρνῃ, τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1851.

ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ, μήτηρ τοῦ Λεμβίκη.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, σύζυγος τῆς Καλλιόπης.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ, σύζυγος τοῦ Λεμβίκη.

ΑΛΕΚΟΣ, υἱὸς τοῦ Λεμβίκη.

ΕΛΕΓΚΩ, θυγάτηρ τοῦ Λεμβίκη.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, μνηστὴρ τῆς Ἐλέγκως.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, γυναικάδελφος τοῦ Λεμβίκη.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ, ψευδευλαβής.

ΔΡΟΣΗ, ψυχοκόρη τοῦ Λεμβίκη.

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ, μουχτάρης (ἐπιστάτης) τῆς ἐνορίας.

ΕΙΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΣ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης.

ΛΟΞΗ, θεραπαινὶς τῆς κοκκώνα Σουλτανιῶς.

Ἡ Σκηνὴ

Εἰς τὸ Φανάριον τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ.

Σκηνὴ Α΄.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ, ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΕΛΕΓΚΩ, ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ΑΛΕΚΟΣ, ΔΡΟΣΗ, ΛΟΞΗ.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Πάμε, Λοξὴ, κ' ἐγὼ μ' αὐτοὺς τοῦ κάκου μόνον σκάνω.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Σταθῆτε, τόσον τρέχετε, ποῦ μόλις σᾶς προφθάνω.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Εὐχαριστῶ σας, νύμφη μου· ἀρκεῖ, ἀρκεῖ, νὰ ζῆτε.
Εἶναι, ψυχή μου, περιττὸν νὰ κατακουρασθῆτε.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Ἐξ ἐναντίας, χρέος μας· πλὴν, τάχα τὴν αἰτίαν,
Μητέρα, τοῦ νὰ φεύγετε ἤγουν μὲ τόσην βίαν.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Ψυχή μου, διὰ χάσιμον ἐγὼ δὲν ἔχω φρένας.
Ἐδῶ τὸν μεγαλήτερον δὲν τὸν ψηφᾷ κανένας·
Καὶ ποῦ φωνὴ, ἀπόκρισιν νὰ δίδ' εἰς τόσας γλῶσσας!
Ἐγὼ δὲν εἶδα σπητικὸ ὡσὰν τὰ σπητικά σας·

Βαβυλωνία· ἀρχινᾷς, τοὺς δείχνεις τὴν ἡμέρα·
Καλήτερα κοπάνιζε εἰς τὸ γουδὶ ἀέρα.

ΔΡΟΣΗ.

Ἀλλά...

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Ἐσὺ νὰ σιωπᾷς· ἐσ' εἶσαι ψυχοκόρη,
Κ' εἶσαι πολὺ ἀδ̮ιάντροπη· παντοῦ θὰ βάλης πλώρη·
Παντοῦ θὰ μ' ἀνακατωθῇς, νὰ 'πῇς καὶ τὰ 'δικά σου.

ΑΛΕΚΟΣ.

Ἤγουν...

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Σιώπαινε καὶ σύ· ἀκοῦς; κ' εἶμαι γ̮ιαγ̮ιά σου.
Ἀνόητε! μόνον πετᾷς ὡσὰν τὸ σαμμιαμύθι.
Νὰ ἡ καλὴ ἀνατροφή! νὰ τοῦ συρμοῦ τὰ ἤθη!
Καλὰ ἐγὼ τὸ 'πρόλεγα ἐκείνου τοῦ πατρός σου·
« Παιδί μου, δρόμον ἄσχημον ἐπῆρεν ὁ υἱός σου,
» Καὶ θὰ σὲ φέρῃ ταραχαῖς πολλαῖς εἰς τὸ κεφάλι. »

ΕΛΕΓΚΩ.

Σταθῆτε πλὴν, γ̮ιαγ̮ιάκα μου· νομίζω...

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Νὰ κ' ἡ ἄλλη.
Ἀμή! ἡ ἀδελφίτσα του· τ' ἀθῶο θὰ μοῦ κάμῃ!...
Τί δαίμονας εἶσαι κρυφός! Τὸ σιγανὸ ποτάμι
Εἶναι τὸ φοβερώτερο, μᾶς λέγ' ἡ παροιμία.
Σὲ 'ξεύρομεν, σὲ 'ξεύρομεν, ὁσία μου Μαρία!

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Ἀλλὰ, μητέρα, δηλαδή...

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Νύμφη μου, μὴ πρὸς βάρος,

'Εσένα βλέπουν ὅλοι τους καὶ 'παίρνουν τόσον θάῤῥος.
Ποῦ ἔπρεπε παράδειγμα καθένας των νὰ σ' ἔχῃ·
Ὄχ', ηὗρε μάνδρα ἀνοικτὴ, καὶ τρέχει ὅπως τρέχει.
Ἔξοδα μόνον· ὅλη σου φροντὶς εἶν' ἐδῶ μέσα,
Νὰ 'ξεύρῃς νὰ ἐνδύνεσαι ὡς μία πριγκιπέσσα.
Ποῦ εἶν' ἐκείν' ἡ μάννα των, ν' ἀγιάσῃ ἡ ψυχή της!
Τί ἄνθρωπος στοχαστικὸς ἦτον ἡ μακαρίτις!
Μία ποῦ εἰς τὸν ἄνδρα της μόνον ζητεῖ ν' ἀρέσῃ,
Δὲν ἔχει χρείαν τόσ' αὐτὰ... καὶ μόδαις νὰ φορέσῃ.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

'Αλλὰ, κυρά μου, σᾶς ζητῶ...

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Κύριε ἀδελφέ της,
'Εγὼ κ' ἡ σκούφια μου, σχεδὸν, σᾶς εἶμαι ὑπηρέτης,
Σᾶς ἀγαπῶ, διάδημα εἶσθε τοῦ κεφαλιοῦ μου,
Ὅμως, ἂν ἤμουν ἄνδρας της εἰς τόπον τοῦ υἱοῦ μου,
Πολὺ, πολὺ, νὰ 'ξεύρετε, θὰ σᾶς παρακαλοῦσα,
Ποτὲ 'ς τὴν πατητήρα μου νὰ μὴ σᾶς ἀπαντοῦσα.
Τὰ ὅσα τοὺς διδάσκετε, αὐτὰ τὰ ξεσχισμένα,
Δὲν πρέπουν, λογιώτατε, εἰς σπήτια τιμημένα.
Σᾶς ὁμιλῶ ἐλεύθερα, ἀλλ' ἔχω σύστημά μου
Νὰ ἦναι κ' εἰς τὰ χείλη μου ὅ,τ' εἶναι 'ς τὴν καρδιά μου.

ΑΛΕΚΟΣ.

Μάλιστα, ὁ Ταρτοῦφός σας εἶναι ὁ μόνος πλέον!
Ὁ κὺρ Μανίκας!...

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Μάτια μου, τὸ στόμα σου τ' ὡραῖον!
Ὡσὰν νὰ τὸ ἠξεύρετε· ἄνθρωπος εἶν' ἐκεῖνος·

Ἐνάρετος.

ΑΛΕΚΟΣ.

Ὦ! μάλιστα. Σοῦ εἶναι ἕνα κτῆνος!

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Ὁ κὺρ Ταρτοῦφος!

ΑΛΕΚΟΣ.

Ὄχι, τί;

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Θὰ ἦτον εὐτυχία
Μέσα ἐδῶ, ἂν ἤκουαν τὰ λόγια του τὰ θεῖα.
Ἐσὺ, ἐσὺ, παλιόπαιδο, 'ξεύρεις πῶς μὲ θυμόνεις!
Νὰ κάθεσαι, τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖ νὰ τὸν σταυρώνῃς
Μὲ τὰς ἀντιλογίας σου!

ΑΛΕΚΟΣ.

Αἶ, αἶ, μὴ περαιτέρω·
Ὄχι, ν' ἀκούω θέλετε, καὶ νὰ τὸν ὑποφέρω·
Ἕνα ὑποκριτὴν ἐκεῖ, ὅστις ἐνεθρονίσθη
Ὡς ἄλλος ἐδῶ κύριος, καὶ πλέον ἐθεσπίσθη,
Ἂν ἡ πανεκλαμπρότης του τὴν ἄδειαν δὲν δώσῃ,
Νὰ μὴ διασκεδάσωμεν ποτέ.

ΔΡΟΣΗ.

Ἂς μὴν τὸ σώσῃ!
Ἐκείνου τὴν διάθεσιν ἂν ἤκουε κανένας,
Πρέπει νὰ ἔχῃ πάντοτε τὰς χεῖράς του δεμένας,
Διότι, ἀναπόφευκτα, εὐθὺς καθὼς τὰ λύσῃ,
Ὅ,τι ἂν κάμ' εἶναι κακόν· « Τὸ πονηρὸν ποιήσει !»
Ἀφοῦ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ὅλα τὰ κατακρίνει.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Τ' ἄξια κατακρίσεως.

ΔΡΟΣΗ.

Τίποτε δὲν ἀφίνει.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Θέλει τὴν σωτηρίαν σας τὴν ψυχικὴν ἐκεῖνος·
Σᾶς νουθετεῖ, ποῦ ὅλοι σας εἶσθ' ἐδῶ μέσα θρῆνος.
Καὶ νὰ τὸν ἀγαπήσετε· ἄχ! πταίει ὁ υἱός μου,
Ποῦ τοῦτο τὸ ἀμέλησε.

ΛΑΛΕΚΟΣ.

Πατὴρ οὔτε θεός μου,
Νὰ σᾶς εἰπῶ, γιαγιάκα μου, δὲν θὰ τὸ κατορθώσῃ,
Μίαν ἀγάπην μέσα μου δυναστικῶς νὰ χώσῃ.

ΔΡΟΣΗ, γελῶσα.

Χά! χά! χά! χά!

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ, χλευάζουσα τὸν γέλωτα τῆς Δροσῆς.

Χά! χά! χά! χά!...

ΛΑΛΕΚΟΣ.

Εἰλικρινῶς σᾶς λέγω,
Πρὸς τὸ παρὸν μὲν σιωπῶ, παρατηρῶ, συλλέγω.
Ὅμως φουσκόνω πρὸ πολλοῦ· προβλέπω μίαν ῥῆξιν
Κατὰ τοῦ κὺρ Ταρτούφου σας φρικτήν. Σᾶς δίδω νύξιν.

ΔΡΟΣΗ.

Πραγματικῶς· ἤγουν αὐτὸ τῳόντι σκανδαλίζει·
Ἕνας ἀγνώριστος ἐκεῖ, ὅλους νὰ μᾶς ὁρίζῃ.
Ψωριάρης! ποῦ 'σὰν ἦλθ' ἐδῶ 'βρωμοῦσαν αἱ ποδιαῖς του·
Ποῦ δυὸ παράδες ἤξιζε δὲν ἤξιζ' ὁ τσουπές του·
Ταῖς τρύπιαις ταῖς κουντούραις του * ταῖς ἔχω 'ς τὸ ταβάνι,—
Νὰ γίνῃ τώρ' αὐθέντης μας, καὶ μ'ὅλους νὰ τὰ βάνῃ!

* Τὰ πέδιλα ὀνομάζουν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν κουντούραις.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Νὰ γίνῃ τώρ' αὐθέντης σας... Εἴθε νὰ ἠμποροῦσε!
Πτωχή! χαρὰ 'ς τὴν μοῖρά σας ἂν σᾶς ἐδιοικοῦσε!

ΔΡΟΣΗ.

Σεῖς τὸν θαῤῥεῖτε ἅγιον, κ' εἶν' ὅλος ἁμαρτία
Ἐκεῖνος ὅπου βλέπετε, ἀλλ' ἡ ὑποκρισία...

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Γλωσσοῦ!

ΔΡΟΣΗ.

Ἂν 'πῆτε μάλιστα διὰ τὸν Χριστοφή του,
Αὐτὸν τὸν ὑπηρέτη του, αὐτὸν τὸν μαθητή του!

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Διὰ τὸν ὑπηρέτη του, τί εἶναι δὲν γνωρίζω·
Ἐγὼ διὰ τὸν ἴδιον ἐκεῖνον σᾶς ὁρίζω,
Ποῦ ὅλοι τὸν ἐχθρεύεσθε καὶ ὅλοι τὸν μισεῖτε,
Διότι ταῖς ἀλήθειαις σας ν' ἀκοῦτε δὲν 'μπορεῖτε.
Ὁ ἄνθρωπος ὀργίζεται κατὰ τῆς ἁμαρτίας.
Σᾶς ὁδηγεῖ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἄνω βασιλείας.

ΔΡΟΣΗ.

Ναί· πῶς λοιπὸν, ὅταν ἰδῇ ἐδῶ κανένα ξένον,
Γίνεται πρό τινος καιροῦ 'σὰν τὸν δαιμονισμένον;
Τί ἦγουν! μία ἔντιμος ἐπίσκεψις τί ἔχει;!
Ἐδῶ ὅπου τὰ λέγομεν, νὰ σᾶς εἰπῶ τί τρέχει;
Ἐγὼ θαῤῥῶ,—ὄχι θαῤῥῶ, ἀλλ' εἶναι καὶ τῳόντι,—

Δεικνύουσα τὴν Καλλιόπην.

Διὰ τὴν εὐγενίαν της πῶς τὸν πονεῖ τὸ 'δόντι,
Καὶ δι' αὐτὸ, ὁποῖον ἰδῇ, ὁ φίλος, τὸν ζηλεύει.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Μέτρα καλά...

ΔΡΟΣΗ.

Ζηλεύει· τί!

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Λὲς ὅ,τι σοῦ κατέβη.
Ὁ ἄνθρωπος, μήπως αὐτὸς σᾶς κατακρίνει μόνος;
Ὁ κόσμος σᾶς κατηγορεῖ ἀπ'ἔξω ὁμοφώνως.
Τί εἶν'αὐτός;—Ἐπίσκεψις.— Τί εἶν'ἐκεῖνος;— Σχέσις.
Ὁ ἄλλος τ'εἶναι;—Τρίβολος... ὁ κύριος Ψωρέσης,
Ὁ Ντὲ Μονσιοῦ Περίγελως... καὶ ποῦ, καὶ ποῦ ἀκόμη!
Καΐκια ἀδιάκοπα ἀπὸ τὸ Σταυροδρόμι,
Χορευτικαῖς ὑπόκλισαις σαρανταπέντε κάτια...
Καὶ βέβαια, οἱ γείτονες ἔχουν αὐτιὰ καὶ 'μάτια.
Ἐγὼ πιστεύω, τίποτε δὲν τρέχει κατὰ βάθος·
Τὸν κόσμον ὅμως, πεῖσέ τον ὅτι θὰ ἔχη λάθος.
Εἶναι κακὸν νὰ ὁμιλοῦν.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Ἀλλὰ, μὲ συγχωρεῖτε,
Ἂν δι'ἡμᾶς νὰ ὁμιλῇ καθεὶς εὐαρεστεῖται,
Μήπως ἡμεῖς θὰ δέσωμεν τὰς γλώσσας τῶν ἀνθρώπων;
Θὰ ἦτο πλέον, μὰ τὸ ναί! ἐκ τῶν πολὺ ἀτόπων,
Κυρά μου, ἂν τοὺς φίλους του, κανεὶς, τοὺς καλητέρους,
Παρήτει, δίδων προσοχὴν εἰς δέκα ἀβελτέρους.
Ἂν ὅμως ἀπεφάσιζε καὶ νὰ τοὺς παραιτήσῃ,
Φρονεῖτε ὅτι ἤθελον καὶ τότε σιωπήσει;
Οἱ φιλολοίδοροι ποτὲ θὰ παύσουν τοῦ νὰ λέγουν;
Ποῖος προσέχει εἰς αὐτούς; Μᾶς ψέγουν· ἂς μᾶς ψέγουν.
Ἡμεῖς μὲ ἀθωότητα νὰ ζῶμεν κ'εὐκοσμίαν,
Κ'ἐχέτωσαν οἱ λέγοντες πλήρη ἐλευθερίαν.

ΔΡΟΣΗ.

Ποῖος εὑρίσκει τί κακὸν εἰς τὴν διαγωγήν μας;
Κάμμία μας γειτόνισσα; μήπως τὴν πλαγινήν μας,
Μὲ τὸν κοντοροβίθη της τὸν ἄνδρα, ἐννοεῖτε;
Ἀλλοίμονον! ἀλλοίμονον! ἰδῆτε σεῖς, ἰδῆτε·
Οἱ μᾶλλον καταγέλαστοι καταλαλοῦν οἱ πρῶτοι·
Προσέχουν ἴχνος νὰ ἰδοῦν τοῦ Κῶστα ἢ τοῦ Φώτη,
Διὰ νὰ τρέξουν μὲ χαραῖς νὰ τὸ διαλαλήσουν,
Καὶ ἄφες πλέον εἰς αὐτοὺς νὰ σὲ τὸ χρωματίσουν.
« Τοῦτο! κ'ἐκεῖνο! κ'εἴδαμεν! κ'ἐκάμαμεν! καὶ ἦτον!
» Κ'ἐκρύφθηκα! κ'ἠπόρησα! καὶ ἔφριξα μαζῆ των! »
Ἐλπίζουν, ἴσως εὑρεθῇ κάμμία ὁμοιότης
Μὲ ταῖς 'δικαῖς των ταῖς πομπαῖς,—ματαία ἀθλιότης!
Καὶ, τὴν κοινὴν κατάκρισιν οἱ καταφορτωμένοι,
Θαῤῥοῦν πῶς, ἂν τὴν μοιρασθοῦν, θὰ ἦν'ἐλαφρωμένοι.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Τί τώρα κάθεσαι καὶ λὲς ἐμένα κολοκύθια!
Δὲν ἀποβαίνει τίποτε μ'αὐτὰ τὰ παραμύθια.
Ἡ Σεβαστίτσα τοῦ Γιαννιοῦ, γυναῖκα σεβασμία,
Μία γυναῖκα τοῦ Θεοῦ, τὸ 'ξεύρετε, ἁγία·—
Ἀπὸ ἀνθρώπους ἤκουσα, διόλου οὔτ'ἐκείνη
Τὰ πράγματά σας τὰ ἐδῶ, διόλου δὲν ἐγκρίνει.

ΔΡΟΣΗ.

Ὤ! εὔμορφον παράδειγμα! ἡ Σεβαστίτσα· εἶδες!
Ἀφοῦ αἱ τῆς νεότητος ἐπέταξαν ἐλπίδες...
Ναὶ, δὲν σᾶς λέγω, εὐλαβὴς καὶ ἐναρετωτάτη·
Πλὴν πότε; ἀφοῦ 'γήρασε· τότε λοιπὸν 'σπολλάτη.
Ἐνόσῳ λάτρας εὕρισκε, καὶ εἶχε κάποια χάρι,

Πολὺ καλὰ τὰ κάλλη της καὶ ὅλα τὰ ἐχάρη·
Πλὴν, βλέπουσα τὴν λάμψιν της κοντὰ νὰ τὰ πρυμνήσῃ,
Τὸν κόσμον, ποῦ τὴν παραιτεῖ, λέγει νὰ παραιτήσῃ,
Καὶ, ἤγουν ἀπὸ ἀρετὴν, νὰ σπάσῃ πλέον θέλει
Τῆς παλαιᾶς φαρέτρας της τὰ φαγωμένα βέλη.
Πόσον καλὰ τὰς 'ξεύρομεν αὐτὰς τὰς μετανοίας!
Πικρὸν θὰ ἦναι, βέβαια, εἰς μερικὰς κυρίας,
Νὰ βλέπουν νὰ λειποτακτοῦν οἱ λάτραι, ἕνας, ἕνας,
Πτηνὰ τὸ χιόνι φεύγοντα, πρὸς χώρας ἀνθισμένας,
Καὶ, εἰς τὴν ἐγκατάλειψιν αὐτὴν, παρηγοροῦνται,
Σεμνὴν πρὸς τὰ ἐγκόσμια ὀργὴν νὰ προσποιοῦνται.
Τὰ μέμφονται, πλὴν μέμφονται μὲ λύσσαν κρατημένην·
Ἐκείνην λέγουν ἀναιδῆ, αὐτὴν κατηραμένην,
Ὄχι ἀπὸ συναίσθησιν αἰδοῦς, ἀλλ' ἀπὸ φθόνον·
Αὐτὴ κ' ἐκείνη, διατί νὰ ἦναι εἰς τὸν θρόνον,
Ἐνῷ τῆς εὐγενίας των ἐψύχρανε τὴν κλίσιν
Τῆς ἡλικίας ἡ πνοὴ, φεῦ! μετὰ τόσην χρῆσιν!

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ, πρὸς τὴν Καλλιόπην.

Σὺ ἄκουέ τα, νύμφη μου, καὶ 'παῖρνε σημειώσεις·
Ἐπάνω τώρα εἰς αὐτὰ τὸ πεῦκι σου νὰ στρώσῃς.
Αὐτὰ σ' ἀρέσουν, βέβαια, ἀφοῦ 'ς τὸ σπητικό σου
Μᾶς τὰ διαβάζουν, καὶ τ' ἀκοῦς, καὶ εἴμεθα ἐμπρός σου
Ἀναγκασμέν' εἰς ὅλ' αὐτὰ ἡμεῖς νὰ σιωποῦμεν...

Πρὸς τὴν Δροσήν.

Εἰπὲ ἀκόμη κἄμποσα· εἰπέ μας· νὰ ἰδοῦμεν,
Θ' ἀφίσῃς κ' εἰς ἡμᾶς καιρόν;

ΔΡΟΣΗ.

Ὁρίστε, λέτε, λέτε.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Ἂς ἔχῃ δόξαν ὁ Θεός!

ΔΡΟΣΗ.

Τῳόντι... νὰ μᾶς κλαῖτε!

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Σᾶς εἶπα καὶ προτήτερα· σᾶς λέγω, ὁ υἱός μου
Ἔκαμε τὸν ὀρθότερον συλλογισμὸν τοῦ κόσμου·
Ἀπὸ Θεοῦ 'φωτίσθηκε, καὶ εἶδε πῶς συμφέρει,
Τοιοῦτον ἕνα ἄνθρωπον 'ς τὸ σπῆτί του νὰ φέρῃ.
Αὐτὸ νὰ τὸ γνωρίσετε· ὁ οὐρανὸς τὸν στέλλει.
Ἂν τρέχετε 'ς τὸν ὄλεθρον, ἐκεῖνον τί τὸν μέλει;
Τὸν μέλει ὅμως· ἐπειδὴ, καὶ ἂν σᾶς ὀνειδίζῃ,
Σᾶς ἀγαπᾷ, ν' ἀλλάξετε διαγωγὴν πασχίζει.
Αὐτ' οἱ χοροὶ οἱ φράγκικοι, τὰ φλάουτα, αἱ σχέσεις,
Τοῦ πειρασμοῦ, παιδάκι μου, εἶν' ὅλα ἐφευρέσεις.
Κἀνένα λόγον δὲν ἀκοῦς περὶ θεογνωσίας·
Τί; τραγουδάκια; κάκκανα, μυρίας φλυαρίας.
Κ' ἐν τούτοις ὁ πλησίον σου μαζεύει ἀπ' ὀπίσω
Ὅσα μαζεύ' ἡ φροκαλιά... Ἔχω νὰ σᾶς ὁρίσω·
Κἀνένας ἤγουν χρήσιμος αὐτὰ δὲν τὰ σηκόνει·
Βάλσι ἀκοῦς! νὰ γίνωνται γυναῖκες, ἄνδρες σκόνη!
Τὶ τυφλομυίαις, τὶ κρυφτοὺς, μπερλῖνες, δακτυλίδια,
Πιασίματα, σκουντήματα, κουρέμματα, ψαλίδια!
'Ντροπή· πά!... Μ' ἔλεγε προχθὲς ὁ Ἅγιος Λυδίας,—
Δὲν 'ξεύρω πῶς τὸ ἔφερε σειρὰ τῆς ὁμιλίας...

Δεικνύουσα τὸν Νίκανδρον.

Ἡ εὐγενία του γελᾷ...: Γελοῦν εἰς τὸ σπητάλι·
Ἐκεῖ γελοῦν... Πλὴν κάθημαι καὶ σπάνω τὸ κεφάλι!

Πρὸς τὴν Καλλιόπην.

Τὴν ἄδειάν σας, νύμφη μου, τοῦ νὰ σᾶς προσκυνήσω,
Καὶ πλέον, τὸ κατῶφλί σας ἂν τὸ μεταπατήσω,
Θαῤῥῶ θὰ ἦν' ὁ Αὔγουστος ποῦ θὰ φορέσουν γούναις.

Ῥαπίζουσα τὴν Δοξήν.

Ἐμπρὸς, ἀνόητη καὶ σὺ, ποῦ χάσκεις ταῖς κουρούναις!
Τώρα σοῦ πιάνω τὸ αὐτὶ καὶ σοῦ τὸ ξεῤῥιζόνω.
Ἐμπρός· προπάτει, καγκαροῦ!...

Σκηνὴ Β'.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ΔΡΟΣΗ.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Ἐγὼ, σὲ βεβαιόνω,
Δὲν τὴν προπέμπω ὡς ἐκεῖ, νὰ μὴ μ' ἐξαναλούσῃ.
Ἆ! τὴν καλὴν γερόντισσαν!

ΔΡΟΣΗ.

Πῶς εἴπετε; Ν' ἀκούσῃ,
Ὅτι τὴν ἐκλαμβάνετε γυναῖκα τάχα γραῖαν,
Πώ! πώ!...

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Ἀλλὰ περίεργον μ' αὐτὴν λοιπὸν τὴν νέαν,
Πόσον ἐξάπτετ' εὔκολα μὲ τὸ μηδὲν, καὶ πόσον
Διὰ τὸν κὺρ Ταρτοῦφόν της...

ΔΡΟΣΗ.

Αὐτὴ δὲν εἶναι τόσον·
Σεῖς τὸν υἱόν της ἔπρεπε νὰ τύχῃ νὰ ἰδῆτε,

Εἶναι χειρότερος πολύ!... μ'ἐκεῖνον θ' ἀπορῆτε.
Νὰ βλέπετ' ἕνα ἄνθρωπον μὲ σώας ἐκεῖ φρένας,
Ὅστις ἐφάν' εἰς τὰ κοινὰ ἀπὸ τοὺς πρώτους ἕνας,
Νὰ κουρουνιάσῃ!... Ἔγινε μωρὸς σχεδὸν, ἀφότου
Αὐτὸς ὁ τρισκατάρατος ἐμβῆκε 'ς τὸ μυαλό του.
Τὸν ὀνομάζει ἀδελφόν· τὸν ἔχει ἡ ψυχή του
Πλέον παρὰ μητέρα του, γυναῖκα ἢ παιδί του.
Εἶναι ὁ μόνος κάτοχος τῶν μυστικῶν του ὅλων.
Τὸν θεωρεῖ ὡς ἄνθρωπον χωρὶς κἀνένα δόλον·
Τὸν ἀγκαλιάζει, τὸν φιλεῖ, — τοὺς ἔβλεπα γελῶσα·
Δι' ἐρωμένην, μὰ τὸ ναί! πολλὰ θὰ ἦτον τόσα.
Εἰς τὸ φαγεῖ καθήμεθα, — χωρὶς ἀμφιβολίαν
Θὰ βάλῃ τὸν Ταρτοῦφόν του 'ς τὴν πρωτοκαθεδρίαν.
Θὰ βλέπῃ τὸ πινάκι του, καὶ θὰ παραφυλάττῃ·
Πρέπ' εἰς αὐτὸν νὰ προσφερθῇ τὸ ἐκλεκτὸν κομμάτι.
Ἂν τὸν δοθῇ τὸ μέτριον, εὐθὺς τὸν λέγει· « Στέκα!
» Στέκα, καλέ μου! » Καὶ χαρά! πῶς τρώγ' ἴσα μὲ δέκα!
Σᾶς λέγω κἄτι πράγματα! — Κατήντησε μανία
Ἡ πρὸς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον ἀλλόκοτος φιλία.
Τὸν ἔκαμεν εἰς ὅλα του τὸ δεξιόν του χέρι· —
Ὁ κὺρ Ταρτοῦφος τί φρονεῖ; Παντοῦ τὸν ἀναφέρει·
Τὰς ἐλαχίστας πράξεις του ὡς θαύματα θαυμάζει,
Καὶ θεωρεῖ τοὺς λόγους του χρησμοὺς, καὶ τοὺς δοξάζει.
Κ' ἐκεῖνος ὁ παμπόνηρος, γνωρίζων ποῖον βάρος
Ἀπέκτησε πλησίον του, λαμβάνει κάθε θάῤῥος.
Προσέχει μόνον πάντοτε αὐτὸν νὰ πασαλείφῃ, —
Διότι καὶ ποσότητας χρηματικὰς τὸν γλύφει,
Μὲ πρόφασιν ὅτι χωλοὺς, τυφλοὺς θὰ ἐλεήσῃ, —

Κ' ἡμᾶς τοὺς ἄλλους, καὶ καλὰ ζητεῖ νὰ μᾶς ὁρίσῃ.
'Αφοῦ καὶ ἕνα κνώδαλον, ποῦ ἔχει ὑπηρέτην,
Πολλάκις, ὡσὰν ἄλογον μὲ ὠρθωμένην χαίτην,
Μὲ σκοῦφον ὡς τὰ φρύδ̰ια του, τὰ εὐφλογ̰ιοκομμένα,
'Εμβαίν' εἰς τοὺς κοιτῶνάς μας μὲ 'μάτ̰ια γλυρωμένα.
Ἁρπάζει ταῖς πομμάδαις μας, σκόνην δὲν μᾶς ἀφίνει,
Νερὸν εἰς τ' ἀμουλάκ̰ια μας ὅ,τι ἰδῇ, τὸ χύνει,
Καὶ... φαντασθῆτε· τὴν προχθὲς, εὑρίσκει δυὸ κορώναις
'Απὸ λουλούδ̰ια τεχνητὰ ἐπάνω 'ς ταῖς εἰκόναις· —
Τὰς εἶχαν βάλ' εἰς τὸν χορὸν ποῦ ἦτον ταῖς προάλλαις.
Τὰς 'παίρνει, τὰς σουρομαδεῖ, κακό! 'βρυσ̰ιαῖς! μεγάλαις·
Πῶς, τάχα τε δὲν ἔχομεν φόβον Θεοῦ διόλου,
Κ' εἰς τ' ἅγια, ἐβάλαμεν στολίδ̰ια τοῦ δ̰ιαβόλου.
'Ιδῆτε σεῖς!

Σκηνή Γ΄.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΕΛΕΓΚΩ, ΑΛΕΚΟΣ, ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ΔΡΟΣΗ.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Ἆ! Νίκανδρε, εἶχες τῳόντι μοῖραν,
Καὶ δὲν τὴν ἐσυντρόφευσες μαζῇ μας εἰς τὴν θύραν·
Ὁλόκληρον ἐξάψαλμον ἀκόμη διεξῆλθε.—
'Αλλ' ὁ Λεμβίκης ἔρχεται.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Ὁ σύζυγός σου; ἦλθε;

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Ναί· εἶναι πλὴν κατάκοπος, καθὼς καταλαμβάνω,
Καὶ ἀναβαίνω κάλλιον νὰ τὸν δεχθῶ ἐπάνω·
Θέλ' ἴσως νὰ ἀναπαυθῇ.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Λοιπὸν, κ' ἐγὼ προσμένω,
Μίαν στιγμὴν νὰ τὸν ἰδῶ, καὶ ἔπειτα πηγαίνω.

Σκηνὴ Δ'.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ΑΛΕΚΟΣ, ΔΡΟΣΗ.

ΑΛΕΚΟΣ, πρὸς τὸν Νίκανδρον.

Ἀνάφερέ τον τίποτε, νὰ ζῇς, περὶ τοῦ γάμου
Τῆς ἀδελφῆς μου· ἐπειδὴ, κατὰ τὸ φρόνημά μου,
Κἄπως ὁ ἀλιτήριος Ταρτοῦφος ἐμποδίζει,
Καὶ διὰ τοῦτο ὁ πατὴρ ὅλῳ τὰ τριγυρίζει·
Ἐνῷ γνωρίζεις, φίλτατε, πόσον μ' ἐνδιαφέρει
Αὐτὸν τὸν γάμον ὁ πατὴρ εἰς τέλος νὰ τὸν φέρῃ.
Ἂν νυμφευθῇ τὸν Στέφανον τῳόντ' ἡ ἀδελφή μου,
Τὰ πρὸς τὴν ἐξαδέλφην του εἰς ἄκρον συμπαθῆ μου
Αἰσθήματα σ' εἶναι γνωστὰ...

ΔΡΟΣΗ.

Ἔρχεται.

Σκηνὴ Ε'.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ΔΡΟΣΗ.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, πρὸς τὸν Νίκανδρον.

Καλημέρα.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Ὢ! ἤλθετε εἰς τὴν στιγμήν· 'κινοῦσα διὰ πέρα.
Πῶς ηὕρετε τὴν ἐξοχήν; εἶναι τερπνὴ ἡ φύσις;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Δροσή!...

Πρὸς τὸν Νίκανδρον.

Ὀλίγον, Νίκανδρε, περίμεινε, νὰ ζήσῃς,
Νὰ λείψῃ πρῶτον ἡ φροντὶς, ἥτις μὲ ἐνησχόλει.

Πρὸς τὴν Δροσήν.

Τί κάμνετε; πῶς 'πέρασαν; πῶς εἶναι ἐδῶ ὅλοι;
Τί ἔγινε; τί ἔτρεξεν αὐτὰς τὰς δυὸ ἡμέρας;

ΔΡΟΣΗ.

Προχθὲς, ἀφοῦ ἐφύγετε, ἐκεῖ πρὸς τὸ ἑσπέρας,
Τὴν ἦλθε, τὴν ταλαίπωρον κυρίαν Καλλιόπην,
Ζέστη, μὲ κεφαλόπονον σφοδρότατον κατόπιν·
Τόσον σφοδρὸν...

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Καὶ ὁ... καὶ ὁ... Ταρτοῦφος;

ΔΡΟΣΗ.

Ὁ Ταρτοῦφος,
Χονδραίνει ποῦ τὸν 'στένευσε ὁ νυκτικός του σκοῦφος,
Μιὰ ὄψις ῥοδοκόκκινη, τὰ χείλη του κοράλλι.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ἆ! τὸν καϋμένον!

ΔΡΟΣΗ.

Ἡ πτωχὴ, ’ς τὸ στόμα της νὰ βάλῃ
Διαμάντι δὲν ἠθέλησε τὸ βράδ’ εἰς τὸ τραπέζι.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Καὶ ὁ Ταρτοῦφος;

ΔΡΟΣΗ.

Τίποτε· αὐτὰ τὰ περιπαίζει.
Ἐκάθησε μονάχος του κ’ ἐδείπνησεν ἐμπρός της,
Κ’ ἐνῷ καθείς μας ἔτρεχε νὰ γίνῃ ἰατρός της,
Αὐτὸς, κινῶν τὴν κεφαλὴν καὶ λέγων «Τρέξτε παῖδες!»
Ἔφαγεν ἕνα ἀστακὸν καὶ δώδεκα κεφτέδαις.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ἆ! τὸν καϋμένον!

ΔΡΟΣΗ.

Τρέμουσα ἐσύρθ’ εἰς τὸ κρεββάτι,
Κ’ ἐπέρασε τὴν νύκτα της χωρὶς νὰ κλείσῃ ’μάτι.
Λειποθυμίας, σπάσματα, λόγους ἀσυναρτήτους,—
Ἕως τὰ ’ξημερώματα μᾶς εἶχεν ἀκοιμήτους.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Καὶ ὁ Ταρτοῦφος;

ΔΡΟΣΗ.

Νήδυμον περιχυμένος ὕπνον,
Μετέβ’ εἰς τὸν κοιτῶνά του εὐθὺς μετὰ τὸν δεῖπνον.
Κατόπιν ἠκροάσθηκα, εἰς ὅλας μου τὰς ζάλας,
Κ’ ἐρόγχαζεν ἀμέριμνα ’ς τοῦ ὕπνου τὰς ἀγκάλας.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ἆ! τὸν καϋμένον!

ΔΡΟΣΗ.

Τὸ πρωΐ, ἀκόμη δὲν συνῆλθε.

Κ' ἐν αἷμα τὴν διώρισεν ὁ ἰατρὸς ποῦ ἦλθε.
Τῳόντ' ἡ σωτηρία της ἦτον αὐτὸ καὶ μόνον·
Εὐθὺς παρηκολούθησεν ἀνακωχὴ τῶν πόνων.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Καὶ ὁ Ταρτοῦφος;

ΔΡΟΣΗ.

Ἡ χαρὰ τὸν ἐπανῆλθε τόση,
Ποῦ, ὁ καϋμένος ἄνθρωπος, διὰ ν' ἀνανεώσῃ
Τὸ αἷμα, ὅσον ἔχασεν ἡ οἰκοδέσποινά του,
Μίαν φιάλην ἔπιε κρασὶ 'ς τὸ πρόγευμά του.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ἆ! τὸν καϋμένον!

ΑΛΕΚΟΣ.

Μάλιστα. Θὰ σᾶς εἰπῶ, κ' οἱ δυό των
Εἶναι λοιπὸν πολὺ καλὰ, καὶ ἀναβαίνω πρῶτον,
Διὰ νὰ μάθῃ τάχιστα, πρὸς εὐχαρίστησίν της,
Τὸ μέρος ποῦ λαμβάνετε εἰς τὴν ἀνάῤῥωσίν της.

Σκηνὴ Ζ'.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Ἀλλ' ἀδελφέ! ἆ ἀδελφέ! ἆ τσελεπῆ Λεμβίκη!
Ἤγουν αὐτὸ κατήντησε, τῇ ἀληθείᾳ, φρίκη.
Δὲν σὲ τὸ λέγω δηλαδὴ διὰ νὰ σὲ ὀργίσω,
Ἀλλὰ τολμῶ ὡς ἀδελφὸς νὰ σὲ παρατηρήσω,
Ὅτι ἐμπρός σου σὲ γελᾷ καὶ ἡ Δροσὴ ἀκόμη·
Καὶ δὲν τὴν δίδω ἄδικον. Τί ἐσφαλμένη γνώμη!

Ἂν δίδετ' ἕνας ἄνθρωπος εἰς τόσον νὰ σ' ἑλκύσῃ,
Ὥστε πᾶν ἄλλο αἴσθημα εἰς σὲ νὰ μηδενίσῃ.
Κ' ἐνῷ ἐπρωτοφόρεσε 'ς τὸ σπῆτί σου γελέκι,
Νὰ δώσῃς τόσην εἰς αὐτὸν...;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Αὐτοῦ καὶ μὴ παρέκει.
Ἀ! Νίκανδρε, αὐτὸν ποῦ λὲς, καὶ λὲς, δὲν τὸν γνωρίζεις.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Ἀφοῦ ἡ εὐγενία σου τὸ θέλεις καὶ τ' ὁρίζεις,
Δὲν τὸν γνωρίζω, πιθανόν· ἀλλ' ἂς τὸν μάθω τώρα.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ναὶ, νὰ τὸν μάθῃς, νὰ εἰπῇς, εὐλογημέν' ἡ ὥρα!
Αὐτὸς εἶν' ἕνας ἄνθρωπος... τί ἄνθρωπος!... φαντάσου...
Νὰ λάβουν τὸν κανόνα του τὰ διαβήματά σου,
Θὰ αἰσθανθῇς ἀπόλαυσιν, εἰρήνην βαθυτάτην,
Καὶ τὰ τοῦ κόσμου, σκύβαλα θὰ σὲ φανοῦν, κ' εἰς μάτην.
Ἐγὼ ἀφότου μ' ὁμιλεῖ διόλου μετετράπην·
Δὲν ἔχω, δὲν αἰσθάνομαι πρὸς τίποτε ἀγάπην.
Εἰς τόσον τὴν ἀπέσπασεν ἀπ' ὅλα τὴν ψυχήν μου,
Ὥστε γυναῖκα, τέκνα μου, μητέρα, ἀδελφήν μου,
Νεκρὰ καὶ ἂν τὰ ἔβλεπα ἐμπρός μου ἁπλωμένα,
Τὴν σήμερον δὲν ἤθελα θλιβῇ διὰ κανένα.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Φιλάνθρωπα αἰσθήματα σ' ἐνέπνευσε καὶ ὄντως!
Βέβαια, τῶν δυνάμεων δὲν εἶναι τοῦ τυχόντος.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Τί! πλὴν νὰ ἦσουν ἤθελα ὅταν τὸν εἶδα πρῶτον·
Καὶ σὺ θὰ τὸν διέκρινες ἐκ τῶν περιεστώτων·
Θὰ τὸν ἠγάπας βέβαια καὶ σὺ ἀπὸ καρδίας.

Τὸν πρωταπάντησ',ἀδελφὲ, ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας· —
Συνέπεσε νὰ ἔχωμεν στασίδι ἕνα πλάγι,
Τὸν εἶδα, καὶ τὸ πνεῦμά μου τῳόντι ἐξεπλάγη,
Ὅταν ἐμβῆκεν ἔξαφνα, καὶ βλέψας πρὸς τὸ πλῆθος
Μὲ μισοκάκου εὐλαβοῦς ἀγριωπόν τι ἦθος,
Ἔκραξεν « Εἰσελεύσομαι! » κ'ἔκαμε τὸν σταυρόν του,
Ἕνα σταυρὸν ποῦ ἤγγιζε τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν του!
Ἐλθὼν εἰς τὸ στασίδι του, μὲ εἶχε χαιρετήσει,
Χωρὶς ποσῶς τὸ στόμα του τὴν προσευχὴν ν' ἀφίσῃ·
Ἀλλὰ τὸ κομβολόγι του ἀμέσως ἐκτυλίξας,
Καὶ πρὸς τὰ ἄνω τ' ὄμμα του, τὰ χείλη του ἀνοίξας,
Τοῦ ψάλτου ἠκολούθησε τὴν φράσιν καὶ τὸ μέλος,
Κ' οἱ πάντες τὸν ἐπρόσεξαν, κ' ἠρώτων εἰς τὸ τέλος.
Τὸν εἶδα μίαν, δύο, τρεῖς. Μετὰ τὴν λειτουργίαν
Μ' ἐπρόσφερεν ἀντίδωρον μὲ τόσην θυμηδίαν!
Εἶχε καὶ ἕνα παραϋιὸν καὶ ἔστεκε σιμά του,
Καθ' ὅλα μιμητὴν αὐτοῦ καὶ ἤθους σεμνοτάτου.
Τὸν κράζω, ὁ αὐθέντης του τὸν ἐρωτῶ τίς ἦτο·
Μανθάνω λοιπὸν, φίλε μου, καὶ ὅτι ἐστερεῖτο.
Νὰ σὲ εἰπῶ, τὸν ἔδιδα, ἀλλ'ὄχι ἐλευθέρως·
Νὰ μ' ἐπιστρέψῃ πάντοτε ἐζήτει ἕνα μέρος.
Πολὺ μὲ εἶναι, μ' ἔλεγε, *τὸ ἥμισυ νὰ ζῆτε·*
Ἐγὼ δὲν εἶμαι ἄξιος αὐτοῦ τοῦ οἴκτου μήτε.
Εἰς δὲ τὸ ἀμετάτρεπτον τῆς διαθέσεώς μου,
Εἰς τοὺς πτωχοὺς ἐπήγαινε κ' ἐμοίραζεν ἐμπρός μου.
Νὰ μὴ σὲ τὰ πολυλογῶ, 'ς τὸ σπῆτι τὸν ἐπῆρα,
Κ' ἔκτοτε, φίλε μου, χρυσῆ θαῤῥεῖς μὲ ἦλθε μοῖρα.
Μαλόνει ὅ,τι ἂν ἰδῇ, προσέχει τὴν τιμήν μου,

Λαμβάν' εἰς τὴν γυναῖκά μου τὴν ἐπιτήρησίν μου,
Μὲ δίδει εἰδοποίησιν ἐὰν κἀνεὶς τὴν νεύῃ,
Καὶ τριπλασίως παρ' ἐμὲ, σὲ βεβαιῶ, ζηλεύει.
Πλὴν, πόσον εἶναι εὐσεβὴς κατάλαβε ἐκ τούτου·
Προσάπτει ὡς ἁμάρτημα ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ του
Πολλάκις τὴν περίστασιν τὴν μηδαμινωτέραν·
Ἰδού· προχθὲς ἐθλίβετο, καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν,
Διότι, προσευχόμενος, ἔπιασεν ἕνα ψύλλον,
Καὶ ἤγουν τὸν ἐσκότωσε μὲ αἴσθημα ὀργίλον.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Ἀλλ', ἀδελφὲ, 'τρελλάθηκες, καθὼς καταλαμβάνω.
Τί ἄραις μάραις πράγματα ἀνέλπιστα μανθάνω!
Μὲ περιπαίζεις, φαίνεται. Ἤγουν μὲ τὰ σωστά σου...;

ΑΕΜΒΙΚΗΣ.

Μὲ τὰ σωστά μου· ὄχι, τί; τὰ φιλοσοφικά σου;
Ἐγὼ σὲ λέγω, Νίκανδρε, αὐταῖς ταῖς ἀθεΐαις,
Αὐτά σου τὰ Καϊρικὰ καὶ ταῖς φραμασονίαις,
Νὰ ταῖς ἀφίσῃς· εἰδεμὴ, ἐκεραυνοβολήθης.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Ἰδοὺ καὶ τῶν ὁμοίων σου οἱ λόγοι οἱ συνήθεις.
Ὡσὰν αὐτοὺς πᾶς ἄνθρωπος τυφλὸς νὰ ἦναι πρέπει.
Ἀποκαλεῖται ἄθεος καλῶς ὁπόταν βλέπῃ.
Ὁπόταν οὔτε προσκυνεῖ μάταια προσωπεῖα,
Δὲν ἔχει πίστιν· ἔχασε τὸ σέβας πρὸς τὰ θεῖα·
Τετέλεσται. —Ἀλλ' ὁ Θεὸς γνωρίζει τὰ ἐντός μου,
Κ' ἰδοὺ ὁ λόγος, ἀδελφὲ, τί εἶν' ὁ ἰδικός μου·
Καθὼς ὑπάρχουν ἄνθρωποι, νὰ εἴπω, ψευδανδρεῖοι,
Ὑπάρχουν καὶ ψευδευλαβεῖς, ὑποκριταὶ ἀχρεῖοι·

Καὶ ὡς συνήθως τὸν πολὺν εἰς τὸ πεδίον κρότον,
Τὸν κάμνουν ὄχ' οἱ ἀληθῶς ἀνδρεῖοι ἐκ τῶν πρώτων,
Ὁμοίως καὶ οἱ ἀληθεῖς οἱ εὐλαβεῖς, δὲν εἶναι
Ὅσοι τοιοῦτοι φαίνονται διὰ τὸ θεαθῆναι.
Ἤγουν δὲν κάμνεις, ἀδελφὲ, διάκρισιν κἀμμίαν
Σὺ ἀπὸ τὴν εὐλάβειαν εἰς τὴν ὑποκρισίαν;
Πρὸς ἀμφοτέρας τὴν αὐτὴν προσφέρεις ἁλουργίδα;
Καθὼς τιμᾷς τὸ πρόσωπον, τιμᾷς τὴν προσωπίδα;
Συγχέεις τὸ φαινόμενον μετὰ τῆς ἀληθείας;
Τάττεις τὴν εἰλικρίνειαν μετὰ τῆς πονηρίας;
Ἴσα τιμᾷς μίαν σκιὰν μ' ἓν ὂν ἐμψυχωμένον;
Κ' ἶσα μ' ἓν νόμισμα καλὸν ἓν παραχαραγμένον;
Γνώρισε τοῦτο, φίλε μου· οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων
Τὰ πάντα μὲ ἀλλόκοτον παραμορφόνουν τρόπον.
Κἀνεὶς ἐντὸς τῆς φύσεως τῆς ἀκριβοῦς δὲν μένει·
Στενὴ αὐτὴ τοὺς φαίνεται καὶ περιωρισμένη·
Πηδοῦν λοιπὸν τοὺς ὅρους της εἰς πάντα χαρακτῆρα,
Προβαίνουν εἰς ὑπερβολὰς, καὶ, ὀλεθρία μοῖρα,
Ἰδοὺ, τὰ εὐγενέστερά πολλάκις τῶν πραγμάτων,
Νοθεύουν, οἱ ἀνόητοι, διὰ τὰ καύκαλά των.
Αὐτὸ σὲ λέγω, ἀδελφὲ, καὶ σκέψου ἑπομένως.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ὦ! εἶσαι μέγας· τί δηλοῖ! 'δάσκαλος! προκομμένος!
Ὅλ' ἡ σοφία τοῦ παντὸς ἦλθ' εἰς ἐσένα πλέον.
Εἶσαι ὁ Σόλων· πῶς τὸν λέν;... καὶ ὁ σοφὸς ὁ Λέων!

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Δὲν εἶμαι, ἀδελφὲ, σοφός· διδάσκαλος δὲν εἶμαι·
Οὐδ' ὅλαι ἦλθον εἰς ἐμὲ αἱ γνώσεις κ' ἐπιστῆμαι.

Ἀλλ' ἔχω τὸν ἀρκοῦντα νοῦν τὰ πράγματα νὰ κρίνω,
Καὶ τὸ ψευδὲς τοῦ ἀληθοῦς καλῶς νὰ διακρίνω.
Ἂν μ' ἐρωτᾷς, τοὺς εὐλαβεῖς κ' ἐγὼ τιμῶ μεγάλως.
Ἡ καθαρὰ εὐλάβεια μὲ φαίνεται ὡς ἄλλος
Ἡρωϊσμὸς, ἀνώτερος ἐκείνου τῶν ἡρώων,
Καὶ εὐγενὴς, καὶ ὑψηλός· ἀλλὰ τὸν θέλω σῶον!
Ἀλλέως, μυσαρότερον οὐδὲν τοῦ τεχνασμένου,
Τοῦ θείου ζήλου τοῦ ψευδοῦς κ' ἐψιμμυθιωμένου·
Ἀλλέως, μυσαρότερον οὐδὲν αὐτῶν τῶν ὄντων,
Τῶν παῤῥησίᾳ εὐλαβῶν, κρυφίως δ' ἐμπαιζόντων
Πᾶν ὅ,τι ἱερώτερον ὑπάρχ' εἰς τοὺς ἀνθρώπους,
Καταχρωμένων ἀποινεὶ τοὺς παναγίους τόπους.
Αὐτῶν οἵτινες ἔχοντες ψυχὴν πεπωρωμένην,
Εἰς τὴν ἰδιοτέλειαν καθυποτεταγμένην,
Ἐμπόρευμά των ἔκαμον καὶ βιομηχανίαν
Τὸ σέβας καὶ τὰ χρέη μας πρὸς τὴν σεπτὴν θρησκείαν.
Μὲ ζέσιν, ὄχι πάγκοινον, τὴν τύχην κυνηγοῦντες
Διὰ τοῦ δρόμου τ' οὐρανοῦ, καὶ τέλος δὲ πλουτοῦντες,
Τρυφοῦν αὐτοὶ, κροτοῦν, βροντοῦν, ὑποσκελίζουν ἄλλους,
Ῥαδιουργοῦν ὡς δαίμονες διὰ βαθμοὺς μεγάλους,
Τοὺς φθάνουν, ἐξαπλόνονται, κείρουν, μαδοῦν, στοιβάζουν,
Κ' εὐστόχως μὲ τὰ πάθη των τὰ θεῖα συμβιβάζουν.
Παμπόνηροι, φιλέκδικοι! δὲν ἐλεοῦν οὐδόλως.
Ἂν θ' ἀφανίσουν ἄνθρωπον, καλύπτουν ἀσυστόλως
Μὲ τὸ συμφέρον τ' οὐρανοῦ τὴν ἐχθροπάθειάν των,
Τόσῳ κινδυνωδέστεροι εἰς τὴν δυσμένειάν των,
Ὅσῳ λαμβάνουν καθ' ἡμῶν ὅπλα ἡγιασμένα·
Καὶ μὲ ῥομφαίαν ἱερὰν πτοοῦντες τὸν καθένα,

Κτυποῦν διὰ τὰ τέλη των καὶ κατακερματίζουν,
Καὶ τοὺς ἐχθρούς των, ὡς ἐχθροὺς τῆς πίστεως φημίζουν.
Τοιούτων γέμ' ὑποκριτῶν Ἀνατολὴ καὶ Δύσις. —
Πλὴν καὶ γνησίους εὐλαβεῖς, ὤ! ἔχομεν ἐπίσης.
Ἰδὲ τὸν Θεοφύλακτον, ἰδὲ τὸν Πλατωνίδην,
Τὸν Δῆμον, τὸν Πολύδωρον, τὸν Σώστην, τὸν Τιμίδην·
Ναί, οὗτοι δικαιότατα ἐξάπαντος τιμῶνται.
Πλὴν δὲν ἀσκοῦν τὴν ἀρετὴν διὰ νὰ προσκυνῶνται.
Πλὴν δὲν κομπάζουν φορτικῶς διὰ τὴν δίαιτάν των.
Πλὴν εἶναι καὶ φιλάνθρωποι εἰς τὴν εὐλάβειάν των,
Καὶ δὲν ἐνδιαφέρονται εἰς τ' οὐρανοῦ τὰ τέλη
Μὲ ζῆλον περισσότερον παρ' ὅσον αὐτὸς θέλει.
Ἀπέχουν ῥαδιουργιῶν· ἐκ τῶν ἐκτὸς δὲν κρίνουν·
Μᾶλλον πρὸς κρίσιν ἀγαθὴν ἀπὸ καρδίας κλίνουν·
Ἀντὶ τοὺς ἁμαρτάνοντας νὰ βλέπουν μὲ κακίαν,
Αὐτοὺς οἰκτείροντες, μισοῦν ἁπλῶς τὴν ἁμαρτίαν.
Ἐν γένει δὲ τὰς πράξεις μας δὲν τὰς ἐξοβελίζουν·
Μάλιστα, τοῦτο, ἐπειδὴ ὡς τῦφον τὸ νομίζουν,
Ποσῶς δὲν ἐπαγγέλλονται αὐτοὶ τοὺς διδασκάλους·
Καὶ τὴν τῶν λόγων ἔπαρσιν ἀφίνοντες εἰς ἄλλους,
Φεῦ! οἵτινες διδάσκουν μέν, ἀλλ' εἰς τὴν πρᾶξιν ῥέγχουν,
Αὐτοὶ διὰ τῶν ἔργων των τὰ ἔργα μας ἐλέγχουν.
Ἰδοὺ οἱ ἄνδρες μου· ἰδοὺ οἱ ζωντανοὶ κανόνες
Τῆς ἀρετῆς· αἱ ἄξιαι μιμήσεως εἰκόνες. —
Τοιοῦτος, ὁμολόγησε, ὁ φίλος σου δὲν εἶναι.
Πολὺ καλά· σὲ φαίνεται· τὸ βάθος ὅμως κρῖνε·
Φοβοῦμαι κρύπτει βόρβορον, ἢ βέλη ἰοβόλα.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

ι· καθένας τὸ καλὸν τοῦ τέκνου του πασχίζει.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

τὰ κλωθογυρίζωμεν; ὁ Στέφανος μὲ στέλλει·
ν περὶ τούτου γνώμην σου ῥητῶς ν' ἀκούσῃ θέλει.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

; ἔχῃ δόξαν ὁ Θεός!

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ·

Τί νὰ τὸν λέγω τώρα;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

ἔγε τον ὅ,τι ἀγαπᾷς.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Ἀλλὰ ἰδοὺ ἡ ὥρα
ὰ μὲ εἰπῇς τὸ τὶ φρονεῖς. Τί μελετᾷς;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Νὰ πράξω
,τ' εἶναι θέλημα Θεοῦ.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Θὰ σκάσω! θὰ φωνάξω!
ταξες εἰς τὸν Στέφανον τὴν κόρην σου νὰ δώσῃς·
ὰ μείνῃς εἰς τὸν λόγον σου, ἢ θὰ τὸν ματαιώσῃς;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ιολλὰ τὰ ἔτη.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, μόνος.

Θὰ δοθῇ ὁ ἀῤῥαβὼν ὀπίσω,
ιαὶ τρέχω κἂν, τὸν Στέφανον νὰ προειδοποιήσω.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΠΡΑΞΕΩΣ.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Κύριε γυναικάδελφε, τὰ εἶπες ὅλα;

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Ὅλα.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, ἀπερχόμενος.

Δοῦλός σας ταπεινότατος.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Σὲ φέρω ὀχληρίαν.

Ἄκουσε· ἄς ἀφίσωμεν αὐτὴν τὴν ὁμιλίαν. —
Γνωρίζεις ὅτι ἔλαβε τὸν λόγον τῆς τιμῆς σου,
Νὰ νυμφευθῇ ὁ Στέφανος, νομίζω, τὸ παιδί σου.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ναί.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Κ' ἐπροσδιορίσετε κ' ἡμέραν, πρὸς τοῖς ἄλλοις.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ναῖσχε.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Καὶ διατί λοιπὸν τὸν γάμον ἀναβάλλεις;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Τίς οἶδε!

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Μήπως δηλαδὴ μετήλλαξεν ἡ κλίσις;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ἴσως.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Καὶ τὴν ὑπόσχεσιν; πῶς! θὰ τὴν ἀθετήσῃς;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Δὲν λέγω τοῦτο.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Πρόσκομμα κἀνὲν δὲν ἐμποδίζει.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Όχι· καθένας τὸ καλὸν τοῦ τέκνου του πασχίζει.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Τί τὰ κλωθογυρίζωμεν; ὁ Στέφανος μὲ στέλλει·
Τὴν περὶ τούτου γνώμην σου ῥητῶς ν' ἀκούσῃ θέλει.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ἂς ἔχῃ δόξαν ὁ Θεός!

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ·

Τί νὰ τὸν λέγω τώρα;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Λέγε τον ὅ,τι ἀγαπᾷς.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Ἀλλὰ ἰδοὺ ἡ ὥρα
Νὰ μὲ εἰπῇς τὸ τὶ φρονεῖς. Τί μελετᾷς;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Νὰ πράξω
Ὅ,τ' εἶναι θέλημα Θεοῦ.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Θὰ σκάσω! θὰ φωνάξω!
Ἔταξες εἰς τὸν Στέφανον τὴν κόρην σου νὰ δώσῃς·
Θὰ μείνῃς εἰς τὸν λόγον σου, ἢ θὰ τὸν ματαιώσῃς;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Πολλὰ τὰ ἔτη.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, μόνος.

Θὰ δοθῇ ὁ ἀῤῥαβὼν ὀπίσω,
Καὶ τρέχω κἂν, τὸν Στέφανον νὰ προειδοποιήσω.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΠΡΑΞΕΩΣ.

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Σκηνὴ Α΄.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, ΕΛΕΓΚΩ.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ελεγκω!

ΕΛΕΓΚΩ.

Τί, πατέρα μου;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Πέρασε· κἄτι ἔχω
Ἰδιαιτέρως νὰ σὲ ’πῶ.

ΕΛΕΓΚΩ, πρὸς τὸν Λεμβίκην, παρατηροῦντα εἰς ἓν δωμάτιον.

Τί βλέπετε;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Προσέχω
Μὴ τύχῃ μέσα ἔξαφνα κἀνεὶς καὶ ἀκροᾶται.
Αὐτὸ τὸ δῶμ’ ἀσφάλειαν πολλὴν δὲν ἐγγυᾶται,
Ἀλλὰ... ἡ ὥρα ἡ καλή.—Νὰ ἔχῃς τὴν εὐχήν μου,
Ἐλέγκω, εἶδα πάντοτε μὲ εὐχαρίστησίν μου
Τὴν ἄκραν σου εὐπείθειαν, τὸν πρᾶόν σου τὸν τρόπον,
Διὸ καὶ εἰς τὰ σπλάγχνα μου κατέχεις μέγαν τόπον.

ΕΛΕΓΚΩ.

Πατέρα, σᾶς εὐγνωμονῶ· τὸ εἶδα, τὸ γνωρίζω.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Εὖγέ σου, κόρη μου, καλά. Ὅμως, καθὼς πασχίζω
Διὰ τὴν εὐτυχίαν σου, ὁμοίως ἔχεις χρέος
Καὶ σὺ νὰ μὲ εὐχαριστῇς καθ' ὅλα ἀμοιβαίως.

ΕΛΕΓΚΩ.

Τὴν πᾶσαν προθυμίαν μου πρὸς τοῦτο καταβάλλω.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Πολὺ καλά! πολὺ καλά! Κ' ἐγὼ δὲν ἀμφιβάλλω.—
Τί λὲς διὰ τὸν ξένον μας, τὸν κὺρ Ταρτοῦφον;

ΕΛΕΓΚΩ.

Ποῖος;
Ἐγώ;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ναί· πρόσεξε καλὰ, ν' ἀποκριθῇς ἀξίως.

ΕΛΕΓΚΩ.

Ἐγὼ... ἐγὼ, πατέρα μου... ἀκούω σεῖς τί λέτε,
Καὶ... βέβαια, τί θὰ εἰπῶ;... λέγω πᾶν ὅ,τι θέτε.

Σκηνὴ Β'.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, ΕΛΕΓΚΩ, ΔΡΟΣΗ.

Ἡ Δροσὴ εἰσέρχεται λαθραίως καὶ ἵσταται πρὸς τὰ ὄπισθεν τοῦ Λεμβίκη, χωρὶς αὐτὸς νὰ τὴν παρατηρήσῃ.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Φρόνιμα. Λοιπὸν, κόρη μου, εἰπέ με ταὐτοχρόνως,
Ὅτι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ὁ θαυμαστὸς καὶ μόνος,

Καὶ σὲ ἀρέσει, κ'ἐνταυτῷ εἶναι τῆς κλίσεώς σου,
'Εξ ἰδικῆς μου ἐκλογῆς νὰ γίνῃ σύζυγός σου.

ΕΛΕΓΚΩ.

῎Α!

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Τ' εἶναι;

ΕΛΕΓΚΩ.

Τί ὁρίζετε;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

῎Εσο ζωηροτέρα!

ΕΛΕΓΚΩ.

Θαῤῥῶ...

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Πῶς;

ΕΛΕΓΚΩ.

Ποῖος θέλετε νὰ σᾶς εἰπῶ, πατέρα,
῞Οτι μ' ἀρέσει, κ' ἐνταυτῷ εἶναι τῆς κλίσεώς μου,
'Εξ ἰδικῆς σας ἐκλογῆς νὰ γίνῃ σύζυγός μου;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

῾Ο κὺρ Ταρτοῦφος.

ΕΛΕΓΚΩ.

Ψεύματα, πατέρα, σᾶς ὀμνύω.
῾Ο ἄνθρωπος οὔτε ζεστὸ μὲ κάμνει, οὔτε κρύο.
Εἶν' ἕνα πρᾶγμ' ἀνύπαρκτον.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Δὲν μὲ καταλαμβάνεις·
'Εγὼ τὸ θέλω τάχα τε· πῶς ὡς ἐκεῖ δὲν φθάνεις;
Τὰ ψεύματα ἀλήθεια ἐγὼ νὰ γίνουν θέλω.

ΕΛΕΓΚΩ.

Σεῖς θέλετε, πατέρα μου...;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ναὶ, ναὶ, σὲ παραγγέλλω,
Παιδί μου, νὰ παρατηρῇς τὸν κὺρ Ταρτοῦφον πλέον
Ὡς σύζυγόν σου μέλλοντα, διότι τελευταῖον,
Ἐγὼ...

Παρατηρήσας τὴν Δροσήν.

Τί κάμνεις σὺ αὐτοῦ; Πολλὴ, τῇ ἀληθείᾳ,
Ἡ τόση περιέργεια καὶ ἀδιακρισία!

ΔΡΟΣΗ.

Τί!; καλ' ἐγὼ τὸ ἤξευρα αὐτὸ, καὶ σᾶς προσθέτω,
Ὅτ' εἶναι ἔξω πάγκοινον σχεδὸν, ἀλλ' ὑποθέτω,
Κάμμία θὰ τὸ ἔβγαλε ποῦ ἔπιασε μετάξι.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Πῶς! τόσον εἶν' ἀπίστευτον ἤγουν;

ΔΡΟΣΗ.

Θεὸς φυλάξοι!
Ἀφοῦ καὶ σᾶς τὸν ἴδιον ἀκόμη δὲν πιστεύω.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ὅταν ἐμπράκτως θὰ ἰδῇς νὰ τὸ ἐπαληθεύω,
Πιστεύεις;

ΔΡΟΣΗ.

Ναῖσχε, κόκκινα.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Τὸ βλέπεις.

ΔΡΟΣΗ.

Παραμύθια.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, πρὸς τὴν Ἐλέγκω.

Τ' ὅ,τι σὲ λέγω, κόρη μου, πίστευσε, εἶν' ἀλήθεια.

ΔΡΟΣΗ.

Ἐλέγκω, ἀστεΐζεται.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Σὲ λέγω...

ΔΡΟΣΗ.

Ὢ! νὰ ζῆτε·
Κανένα δὲν θὰ πείσετε, καὶ ματαιοπονεῖτε.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Πλὴν τέλος πάντων, διάβολε...

ΔΡΟΣΗ.

Λοιπὸν ἂς σᾶς πιστεύσω.
Λοιπὸν αἱ φρένες σας νοσοῦν, καὶ νὰ σᾶς ἰατρεύσω.
Ἀκούεις, νὰ συνέλαβε παραλογίαν τόσην,
Ἀνὴρ τρισκαιδεκάπηχυς ἐκεῖ! Μὲ ποίαν γνῶσιν
Ζητεῖτε...

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ἄκουσε, νὰ ζῆς· παραπολὺν ἀέρα
Βλέπω καὶ πρό τινος καιροῦ λαμβάνεις ἐδῶ πέρα.

ΔΡΟΣΗ.

Ἀλλ' ὄχι· μὴ θυμόνετε· συλλογισθῆτε μᾶλλον,
Ἂν εἰς αὐτὸ δὲν θὰ λυθοῦν κ' αἱ γλῶσσαι τῶν ἀλάλων.
Δὲν εἶναι ἡ Ἐλέγκω μας ποσῶς, μὲ συγχωρεῖτε,
Διὰ νὰ γίνῃ παππαδιά. Τί ἤγουν τὴν φρονεῖτε;
Καὶ τέλος, ποῖον ὄφελος θὰ ἔχετε ἐκ τούτου,
Ἀνθ' ὅλων τῶν χαρίτων της καὶ τοῦ καλοῦ της πλούτου,
Νὰ κάμετ' ἕνα ζήτουλα γαμβρόν;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Πτωχὸς ἂν ἦναι, —
Πρὸς τὴν Ἐλέγκω.
Ἐκ τούτου μᾶλλον, κόρη μου, τὴν ἀρετήν του κρῖνε.

Αὐτ' ἡ πενία τὸν τιμᾷ καὶ τὸν ὑπερυψόνει.
Τοιοῦτος ἕνας ἄνθρωπος, τὰ πλούτη τὰ τυφλόνει.
Εἶχε λαμπρὰν κατάστασιν, ἀλλ' ὁ εὐλογημένος,
Εἰς τὰ οὐράνι' ἀγαθὰ καθὸ προσηλωμένος,
Κάμμίαν δὲν ἐλάμβανε βιωτικὴν φροντίδα,
Καὶ, 'ξεύρεις, τὸν κατέφαγαν. Ἀλλ' ἔχω τὴν ἐλπίδα,
Ἂν τώρα μὲ τὸ μέσον μου αὐτοὺς τοὺς κυνηγήσῃ,
Τὸ ἰδικόν του ἄφευκτα ἐκ νέου θ' ἀποκτήσῃ.
Συνίσταται εἰς κτήματα πολλὰ καὶ καρποφόρα.
Εἶν' ἀπὸ γένος ἄνθρωπος αὐτὸς ποῦ βλέπεις τώρα.

ΔΡΟΣΗ.

Τὸ λέγει· καὶ νὰ σᾶς εἰπῶ, εἰς εὐλαβεῖς ἀνθρώπους,
Αὐτὰς τὰς ματαιότητας τὰς θεωρῶ ἀτόπους.
Πᾶς ὅςτις βίον ἅγιον τῷόντι διαιτᾶται,
Τελείως εἰς τὸ γένος του, νομίζω, δὲν καυχᾶται.
Τῆς εὐλαβείας ἀδελφὴ ἡ ταπεινοφροσύνη,
Αὐτὴν τὴν λάμψιν ἀπαθῶς εἰς ἄλλους τὴν ἀφίνει.
Ἀλλ' εἶναι ἀδιάφορον· ἂς ἔλειπε τὸ γένος·
Ἂς ἴδωμεν ὡς ἄτομον τί εἶν' αὐτὸς ὁ ξένος.
Καλὲ, ἐσυλλογίσθητε ποσῶς τὰς συνεπείας,
Τὰς ἀπὸ τὸ ἀνάρμοστον τοιαύτης ὑπανδρείας;
Ἐσκέφθητε ἂν μ' ἔρωτα νὰ θεωρῇ ἠμπόρει,
Τοιοῦτον ἕνα ἄνθρωπον τοιαύτη μία κόρη;
Τὸ ἐφαντάσθητε αὐτὸ, χωρὶς — εἰς τὴν ζωήν σας!
Ἀνιαρόν τι αἴσθημα νὰ πλήξῃ τὴν ψυχήν σας;
Προσέχετε, προσέχετε· ἐὰν ποτὲ συνέβη
Τὰ χρέη της φιλότιμος γυνή τις νὰ παρέβη,
Ἂς ἐξετάσουν ἀκριβῶς· προῆλθεν ὁ κρημνός της

Ἀπὸ τὰ ἐλαττώματα πρὸ πάντων τοῦ ἀνδρός της.
Ὡσαύτως ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς τὸ εἶδος ἐξαρτᾶται,
Ἄλλη γυνὴ, ἀκάθεκτος, νὰ μὴν ἀποπλανᾶται.*
Ναί· οὔτε εἰς τὴν ἠθικὴν, θὰ σᾶς εἰπῶ, συμφέρει
Ἕνας πατὴρ τὴν κόρην του εἰς ἄνδρα νὰ προσφέρῃ,
Ὅπου αὐτὴ βδελύττεται. Αὐτὸς ὁ παρὰ φύσιν
Πατὴρ θὰ εἶν' ὑπεύθυνος εἰς τὴν ἐπάνω κρίσιν,
Καὶ ὄχι ἄλλος!

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Τὴν ἀκοῦς; εἶδες ἐκεῖ τί γλῶσσα;
Μὲ δίδει καὶ μαθήματα.

ΔΡΟΣΗ.

Νὰ 'παίρνετε κάμπόσα'
Καλὰ ποῦ θὰ ἐκάμνετε!

ΛΕΜΒΙΚΗΣ πρὸς τὴν Ἐλέγκω.

Παιδί μου, ὡς πατήρ σου,
Σὲ εἶπα ποῖος τοῦ λοιποῦ θὰ ἦναι ὁ μνηστήρ σου.
Ναὶ, εἶχα εἰς τὸν Στέφανον τὸν λόγον μου ταγμένον,
Ἀλλὰ τὸν βλέπω, κόρη μου, πολὺ παραδομένον
Καὶ εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον, κ' εἰς ἄλλας ἀσωτείας.
Οὔτε πατεῖ τὸ ἔδαφος ποτὲ τῆς ἐκκλησίας.

---

* Εἰς τὸ πρωτότυπον οἱ ἀνωτέρω ἓξ στίχοι ἔχουσιν ἄλλως πως·

Sachez que d'une fille on risque la vertu,
Lorsque dans son hymen son goût est combattu;
Que le dessein d'y vivre en honnête personne
Dépend des qualités du mari qu'on lui donne;
Et que ceux dont partout on montre au doigt le front
Font leurs femmes souvent ce qu'on voit qu'elles sont.
Il est bien difficile enfin d'être fidèle
A de certains maris faits d'un certain modèle.

'Αλλ' ὤφειλον, μ' ὅλην τὴν χάριν των, νὰ κολασθῶσιν ὁπωσοῦν εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς γλῶσσαν. Ἡ ἔννοια εἶναι ἡ αὐτή.

ΔΡΟΣΗ.

'Σ τὸ μέρος ὅπου στέκεσθε τὸν θέλετε νὰ στέκῃ;
Ἢ πρέπει, ὅταν ἔρχεται, νὰ σᾶς τραβᾷ τουφέκι,
Διὰ νὰ τὸν κυττάξετε, καθὼς πολλοὶ πηγαίνουν,
Καὶ μόνον διὰ νὰ φανοῦν εἰς τὸν ναὸν ἐμβαίνουν;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Δὲν ἔχω χρείαν ἀπὸ σὲ νὰ μάθω τὸ τί τρέχει;
Πρὸς τὴν Ἐλέγκω.
Ὁ ἄλλος ὅμως, κόρη μου, μὲ τὴν ὁποίαν ἔχει
Φιλίαν μὲ τὸν οὐρανὸν, σὲ φέρει ἕνα πλοῦτον,
Σὲ βεβαιῶ, δυσεύρετον εἰς τὸν αἰῶνα τοῦτον.
Ὢ! θὰ ἰδῇς πλησίον του πόσον καλὰ θὰ ζήσῃς!
Πόσας θὰ εὕρῃς χάριτας, καὶ ἡδονὰς ἐπίσης!—
Θὰ εἶσθε ἀδιάκοπα 'σὰν δύο περιστέρια·
'Σὰν δύο ἄκακα παιδιὰ ποῦ ἦλθαν εἰς τὰ χέρια.
Ποτὲ σπουδαίας ἔριδας· βροντὴ δὲν θὰ τὸν κόπτῃ,
Καὶ σὺ θὰ κάμνῃς ὅ,τι θές.

ΔΡΟΣΗ.

Ναὶ, ναὶ, θὰ τὸν προκόπτῃ.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Τί ἀναισχύντως ὁμιλεῖς;

ΔΡΟΣΗ.

Τί εἶπα;*

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Νὰ ζαρώνῃς·

---

* Εἰς τὸ πρωτότυπον, λέγει τι πλειότερον ἡ Δροσή.
Je dis qu'il en a l'encolure,
Et que son ascendant, monsieur, l'emportera
Sur toute la vertu que votre fille aura.

Καὶ ὅπου δὲν σὲ ἔσπειραν, ἐκεῖ νὰ μὴ φυτρώνῃς.

ΔΡΟΣΗ.

Διότι τὸ συμφέρον σας λέγω τὶ εἶναι, σφάλλω;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Δὲν θέλω τὸ συμφέρον μου· κοντὸς ψαλμός!... Τί ἄλλο;

ΔΡΟΣΗ.

Ἂν δὲν σᾶς ἀγαποῦσέ τις...

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Νὰ μ' ἀγαποῦν δὲν θέλω.

'Σπολλάτη· τὴν ἀγάπην σου εἰς κόρακας τὴν στέλλω.

ΔΡΟΣΗ.

Ἐγ' ὅμως θὰ σᾶς ἀγαπῶ, καὶ σεῖς ἄς μὴν τὸ θέτε.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Πά!

ΔΡΟΣΗ.

Ὄχι τί! θὰ γίνωμεν 'ς τὰ φρόκαλα ἱκέται;

Ἐγώ, νὰ ταπεινώνεσθε πονῶ.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Θὰ σιωπήσῃς;

ΔΡΟΣΗ.

Θὰ σιωπήσω, πλὴν αὐτὰς τὰς λέγουν συνειδήσεις.

Δὲν 'παίρνει τὴν Ἐλέγκω μας ἕνας κανδηλανάφτης.

Θὰ γίνω μέγα πρόσκομμα μιᾶς σφαγῆς τοιαύτης.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Σιώπαινε, βρὲ ὄχενδρα, ποῦ ἔχεις μίαν γλῶσσα...

ΔΡΟΣΗ.

Θυμόνετε, κ' εἶσθ' εὐλαβής!; Καὶ ποῦ λοιπὸν τὰ τόσα...!

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ἀφοῦ μοῦ φέρεις τὴν χολήν, διάβολε, ἄνω κάτω.

Σιώπαινε! σιώπαινε! ἰδοὺ σὲ διατάττω.

ΔΡΟΣΗ.

Αἶ, ἔστω, ἐσιώπησα· ἀλλ'ὅμως τί μὲ τοῦτο;
Πάλιν αὐτὰ θὰ σκέπτωμαι καὶ σιωπῶσα οὕτω.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Νὰ σκέπτεσ' ἕως νὰ σὲ 'βγῇ ἀπ'τὰ μυαλὰ τρυπάνι!
Πλὴν, πρόσεξε μὴν ὁμιλεῖς, διότι... Τόσον φθάνει.—

Πρὸς τὴν Ἐλέγκω.

Ὡρίμως ἀπεφάσισα, καὶ θὰ πειθαναγκάσω
Τὸν κὺρ Ταρτοῦφον, κόρη μου, νὰ τὸ δεχθῇ.

ΔΡΟΣΗ, καθ'ἑαυτήν.

Θὰ σκάσω,
Ποῦ δὲν 'μπορῶ νὰ ὁμιλῶ.-

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Χωρὶς ἐπ'ἀληθείας
Νὰ ὁμοιάζῃ τοὺς κομψοὺς ἐκείνους νεανίας,
Ποῦ σειοῦνται καὶ λιγύζουνται καὶ γίνουνται κουλοῦρι,
Ὁ κὺρ Ταρτοῦφος ἔχει τί...

ΔΡΟΣΗ, καθ'ἑαυτήν.

Ὤ! ναὶ, εὔμορφη μούρη.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ποῦ καὶ κάμμίαν εἰς αὐτὸν ἐὰν δὲν εὕρῃς χάριν
Διὰ τὰ προτερήματα τ'ἄλλα του...

ΔΡΟΣΗ, καθ'ἑαυτήν.

Τὸν ψωριάρην!

Ὁ Λεμβίκης στρέφεται πρὸς τὴν Δροσὴν, καὶ, μὲ ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας, τὴν ἀκούει καὶ τὴν παρατηρεῖ λέγουσαν.

Ἂν ἤμην εἰς τὴν θέσιν της, νὰ μὲ ὑποχρεώσουν
Τοιοῦτον ἕνα ἄθλιον εἰς ἄνδρα νὰ μὲ δώσουν,
Καὶ τί δὲν θὰ τὸν ἔκαμνα μετὰ τὸ πανηγῦρι,
Αὐτόν μου τὸν ταλαίπωρον, τὸν μαῦρον 'νοικοκύρη!

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, πρὸς τὴν Δροσήν.

Σὺ δὲν ἀκούεις τὸ λοιπόν;

ΔΡΟΣΗ.

Καὶ ποῖος σᾶς πειράζει;
Σᾶς ὁμιλῶ;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ἄρα λοιπὸν, τὸ στόμα σου τί 'βγάζει;

ΔΡΟΣΗ.

Ἔ! ὁμιλῶ μονάχη μου.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Καλά.—

Καθ'ἑαυτόν.

Θὰ προσπαθήσω
Ἓν ῥάπισμα 'ξανάστροφον νὰ τὴν ἐκσφενδονίσω,
Ποῦ νὰ τὴν ἔλθῃ 'σὰν καπνός.

Λαμβάνει θέσιν ὥστε νὰ ῥαπίσῃ τὴν Δροσήν· εἰς πᾶσαν δὲ λέξιν ἣν ἀπευθύνει πρὸς τὴν θυγατέρα, στρέφεται καὶ βλέπει τὴν ψυχοκόρην, ἥτις ἵσταται ἐν τούτοις εὐθεῖα ὡς στήλη καὶ ἄφωνος.

Ναὶ, κόρη μου... σὲ λέγω
Νὰ στέρξῃς... κ'ἕνας σύζυγος... καθὼς σὲ τὸν ἐκλέγω...

Πρὸς τὴν Δροσήν.

Δὲν ὁμιλεῖς μονάχη σου;

ΔΡΟΣΗ.

Δὲν ἔχω ἄλλο πλέον.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Εἰπὲ ἀκόμη κἄτι τι.

ΔΡΟΣΗ.

Εἶπα τὸ τελευταῖον.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Βέβαια, ἐκατάλαβες ὅτι θὰ σὲ τὴν φέξω.

ΔΡΟΣΗ.

Ναὶ, ηὕρετέ!...

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Σὺ, κόρη μου, μὴ βλέπεις τοὺς ἀπ' ἔξω.
Κανένας δὲν σὲ ἀγαπᾷ καθὼς ἐγὼ, μὲ πόνον·
Εἰς τὴν καλήν μου ἐκλογὴν νὰ ὑποκλίνῃς μόνον.

ΔΡΟΣΗ, φεύγουσα δρομαίως.

Καὶ δὲν θὰ σᾶς τὸν ἔπαιρνα, ἕνα ψωρομανώλην!

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, χάσας τὸ ῥάπισμα εἰς τὸν ἀέρα.

Σιμά σου ἔχεις, κόρη μου, μίαν κακὴν πανώλην,
Μὲ τὴν ὁποίαν, μὰ τὸ ναί! εἰς τὸ ἐξῆς νὰ ζήσω,
Μὲ φαίνεται ἀδύνατον χωρὶς νὰ ἁμαρτήσω.
Μ' ἐσύγχισεν, ὁ διάβολος, εἰς τὴν σειρὰν ἐπάνω
Τοῦ λόγου μου,— κ' ἐξέρχομαι ὀλίγον ν' ἀνασάνω.

Σκηνὴ Γ΄.

ΕΛΕΓΚΩ, ΔΡΟΣΗ.

ΔΡΟΣΗ.

Ἀλλὰ σ' ἐκόπη ἡ φωνὴ, θέλω νὰ σ' ἐρωτήσω,
Καὶ ἄφισες τὸ μέρος σου ἐγὼ νὰ παραστήσω;
Νὰ σὲ πετοῦν 'ς τὰ σκύβαλα, καὶ νὰ τὸ ὑποφέρῃς,
Χωρὶς κἂν παρατήρησιν μικρὰν νὰ ἐπιφέρῃς;

ΕΛΕΓΚΩ.

Ἀπέναντι ἑνὸς πατρὸς δεσπότου, τί νὰ γίνῃ;

ΔΡΟΣΗ.

Πά! τί νὰ γίνῃ! φρόνιμα ἡ κόρη ἀντιτείνει.

ΕΛΕΓΚΩ.

Πῶς;

ΔΡΟΣΗ.

Εἶναι πρᾶγμ' ἀτίθασσον, εἰπέ τον, ἡ καρδία.
Δὲν τὴν πτοεῖ προστακτικῶς κάμμία ἐξουσία.
Δὲν στέργει ὅποιον ἀγαποῦν, ἀλλ' ὅποιον ἀγαπήσῃ.
(Τὰ λέγεις ὁλοστρόγγυλα, διὰ νὰ σ' ἐννοήσῃ.)
Τοῦ βίου σου τὸν σύντροφον τὸν θέλεις ἀρεστόν σου,
Διότι σὺ νυμφεύεσαι διὰ τὸν ἑαυτόν σου.
Ἂν βρύῃ ὁ Ταρτοῦφός του χαρίτων δυσευρέτων,
Ἐκεῖνος ἄς τὸν νυμφευθῇ, φιλτάτη μου, εἰπέ τον.

ΕΛΕΓΚΩ.

Γνωρίζεις, εἶναι πάντοτε πατὴρ, καὶ δὲν 'παγαίνει
Τὸ στόμα νὰ τὸν εἴπῃ τις...

ΔΡΟΣΗ.

Ἀλλὰ, εὐλογημένη·
Μνηστήρ σου εἶν' ὁ Στέφανος; Τὸν ἀγαπᾷς, νομίζω;
Ἢ μήπως δὲν τὸν ἀγαπᾷς; εἰπέ με, νὰ γνωρίζω.

ΕΛΕΓΚΩ.

Σὺ ταύτην τὴν ἐρώτησιν, Δροσὴ, μὲ ἀπευθύνεις;
Ἂν ἀμφιβάλλῃς, φίλη μου, πολὺ κακῶς με κρίνεις.
Ἐπὶ ζωῆς συνέλαβα ἓν πάθος ἐνιαῖον,
Καὶ θέλει διασώζεσθαι ἀείποτε ἀκμαῖον.

ΔΡΟΣΗ.

Τὸ νὰ τὸ λέγῃς δὲν ἀρκεῖ, ἀγαπητή μου φίλη·
Πολλάκις διεφώνησαν μὲ τὴν ψυχὴν τὰ χείλη.

ΕΛΕΓΚΩ.

Ἴσως, πλὴν τοῦτο εἰς ἐμὲ δὲν θέλεις ἐφαρμόσει.

Αὐτὸς ὁ ἔρως δύναται νὰ μὲ καταναλώσῃ!

ΔΡΟΣΗ.

Τὸν ἀγαπᾷς λοιπόν;

ΕΛΕΓΚΩ.

Δροσὴ, εἶναι σφοδρὰ ἡ κλίσις!

ΔΡΟΣΗ.

Καὶ, κατὰ τὰ φαινόμενα, σὲ ἀγαπᾷ ἐπίσης.

ΕΛΕΓΚΩ.

Πιστεύω.

ΔΡΟΣΗ.

Καὶ ἀμφότεροι διακαῶς ποθεῖτε
Νὰ ἑνωθῆτε, βέβαια, ὡς τέλους.

ΕΛΕΓΚΩ.

Ἐννοεῖται.

ΔΡΟΣΗ.

Ἔ! ἐννοεῖται. Ἂν λοιπὸν σὲ δώσουν εἰς τὸν ἄλλον;

ΕΛΕΓΚΩ.

Ἂν μὲ βιάσουν, θάνατον θὰ προτιμήσω μᾶλλον.

ΔΡΟΣΗ.

Ὢ! εὖγέ σου! καταφυγὴ λαμπρὰ, τῇ ἀληθείᾳ.
Δὲν τὴν ἐσυλλογίσθηκα. Ὡραία θεραπεία!
Θάνατον! — Γίνομαι σκυλὶ ν' ἀκούω τὰ τοιαῦτα.

ΕΛΕΓΚΩ.

Πλὴν μὴ θυμόνεις· ὤφειλες εἰς τὰ δεινά μου ταῦτα
Ψυχῆς νὰ ἦσαι συμπαθοῦς, καὶ ὄχι ὀξυχόλου.

ΔΡΟΣΗ.

Τοὺς ὅσοι λέγουν ἄνοστα δὲν συμπαθῶ καθόλου.
Δὲν ἀγαπῶ τὸν ἄνθρωπον νὰ κάμπτεται ἀκαίρως.

ΕΛΕΓΚΩ.

Ἀλλ' ὅταν εἶμ' ἐκ φύσεως δειλή!

ΔΡΟΣΗ.

'Αλλὰ ὁ ἔρως
Θέλει ψυχὴν ἀδίστακτον.

ΕΛΕΓΚΩ.

Καὶ μήπως, ἀδελφή μου,
Στιγμὴν διὰ τὸν Στέφανον διστάζ' ἡ ἰδική μου;
Ἂς εὕρῃ τὸν πατέρα μου· ἐκεῖνος ἔχει χρέος.

ΔΡΟΣΗ.

Ἀλλ' εἶναι καὶ φιλότιμος, σημείωσε, ὁ νέος.
Ἂν ἔχ' εἰς τὸν Ταρτοῦφόν του μανίαν ὁ πατήρ σου·
Ἂν ἀναιρῇ τὸν λόγον του, τί πταίει ὁ μνηστήρ σου;

ΕΛΕΓΚΩ.

Πλὴν θέλεις πάλιν, φίλη μου, νὰ ἐπαναστατήσω;
Ὅσον ἂν γίνω εὐτυχής, νὰ λέγουν οἱ ὀπίσω,
Ὅτι παρεῖδα δι' αὐτὸν τὰ υἱϊκά μου χρέη,
Καὶ οὕτως ἐκ παρακοῆς ὁ γάμος μᾶς συνδέει;
Τοιαῦτα σχόλια οἰκτρὰ θέλεις νὰ ὑποφέρω;

ΔΡΟΣΗ.

Ὄχι, δὲν θέλω τίποτε, τίποτε. Σὲ συγχαίρω.
Τὸν κὺρ Ταρτοῦφον, φίλη μου, τὸν θέλεις, καθὼς βλέπω,
Καὶ εἶχα μέγα ἄδικον νὰ σὲ τὸ ἀποτρέπω.
Τί λόγος! ἡ καρδία σου πρὸ πάντων τί σὲ λέγει;
Εἶναι γαμβρὸς τρικούβερτος καὶ ἡ ματιά του φλέγει.
Ἄρχων Ταρτοῦφος εἶν' αὐτός· δὲν εἶναι παῖξε γέλα.—
Κράτει τὸν νοῦν σου δυνατὰ κ' εἰς τὰ σωστά σου ἔλα,
Διότι καὶ τοῦ ἄρχοντος Ταρτούφου ἡ γυναῖκα
Πρέπει νὰ 'ξεύρῃ νὰ μετρᾷ παράνω ἀπὸ δέκα.
Δὲν ἀξιόνετ' εὔκολα ἡ κάθε κουρευμένη

Μαδὰμ Ταρτοὺφ νὰ λέγεται 'ς τὴν γῆ, 'ς τὴν οἰκουμένη.
Ὦ! νὰ τὸν 'πάρῃς· 'πάρε τον, κανεὶς δὲν σ' ἐμποδίζει·
Εἶν' εὐγενὴς, εἶν' ἔνδοξος τὸ *Γὰ* ὅταν γαρίζῃ,
Εἶν' ἑρπετὸς κ' εὐκίνητος ὡς μία σαλαμάνδρα·—
Θὰ ζήσῃς χαριέστατα μ' ἕνα τοιοῦτον ἄνδρα.

ΕΛΕΓΚΩ.

Μὲ σφάζεις!

ΔΡΟΣΗ.

Πόσην ἄνεσιν θὰ αἰσθανθῇς σιμά του,
Ὅταν ἰδῇς πῶς ἔγινες πλέον ἀρχόντισσά του!

ΕΛΕΓΚΩ.

Ὦ! παῦσε, σὲ παρακαλῶ αὐτὴν τὴν εἰρωνίαν.
Κατὰ τοιαύτης συμφορᾶς εὑρέ μου θεραπείαν,
Κ' εἶν' ἡ ψυχή μου πρόθυμος, ἰδοὺ, νὰ σὲ ἀκούσῃ.
Κάμνω πᾶν ὅ,τι μὲ εἰπῇς.

ΔΡΟΣΗ.

Ὄχι, νὰ ὑπακούσῃ
Ἡ κόρ' εἰς τὸν πατέρα της ὀφείλει τοὐναντίον,
Καὶ ἂν ἀκόμη πίθηκον τὴν δίδῃ εἰς νυμφίον.
Ἡ τύχη σου εἶναι λαμπρά· εἰς τί παραπονεῖσαι;
'Σ τὸ κατσιβελοχῶρί του βασίλισσα θὰ ἦσαι.
Αὐτὸς εἰς τὴν πατρίδα του ἀφεύκτως θὰ σὲ 'πάρῃ.
'Σ τὸν τόπον ὅπου κόπτεται τὸ ἴσο τὸ πρινάρι,
Καὶ ὅπου ἔτυχε τ' ἀρνὶ πολλάκις νὰ σουβλίσῃ,
Ἐκεῖ ἀπαύστως εὔχεται τὰ κόκκαλα ν' ἀφίσῃ.
Κ' ἰδοὺ λοιπὸν, κυρία μου, θέλει σὲ παραλάβει
Εἰς ἓν Ἁγιορίτικο νὰ ἔμβετε καράβι,
Νὰ πᾶτε κατευόδιον. Ἐκεῖ, 'ς τὰ πετραδάκια,

Ἕνα ζευγάρι εὔμορφα θὰ βάλῃς τσαρουχάκια,
Νὰ τρέχῃς ἀπ' ὀπίσω του, νὰ δῇς τοὺς συγγενεῖς του.
Τὸν ἕνα, τὸν κεραμιδᾶ, υἱὸν τῆς ἀδελφῆς του,
Τὸν ἄλλον, τὸν πεταλωτή, τὸν ἄλλον, τὸν μπακάλη, —
Ἀπὸ τὴν μίαν τὴν χαρὰ θέλεις περνᾷ 'ς τὴν ἄλλη.
Θὰ δώσουν γεῦμα ἔπειτα, ὅπου, κοινὴ ποτίστρα,
Ἡ πλώσκα περιέρχεται... Ἰδοὺ καὶ ἡ ὀρχήστρα
Μὲ τὸ τουμπὶ τὸ πράσινο καὶ μὲ τὴν κολοκύθα.—
Θὰ ἔχῃς καβαλλιέρο σου τὸν καπετὰν Ῥοβίθα,
Καὶ ἐνταυτῷ ὁ ἄνδρας σου...

ΕΛΕΓΚΩ.

Δροσή, μή με παιδεύεις.
Μᾶλλον εἰπέ με, φίλη μου, σὺ τί μὲ συμβουλεύεις;

ΔΡΟΣΗ.

Ἐγὼ σᾶς προσκυνῶ.

ΕΛΕΓΚΩ.

Δροσή! μὴ φεύγεις· ἄκουσέ με!

ΔΡΟΣΗ.

Θέλω πρὸς τιμωρίαν σου νὰ γίνῃ· ἄφισέ με.

ΕΛΕΓΚΩ.

Καλή μου φίλη!

ΔΡΟΣΗ.

Τίποτε.

ΕΛΕΓΚΩ.

Πλὴν ποῖος ἀμφιῤῥέπει;

ΔΡΟΣΗ.

Τελείως· ὁ Ταρτοῦφός μας πολὺ καλὰ σὲ πρέπει.

ΕΛΕΓΚΩ.

Δὲν σὲ ἠνοίχθη πάντοτε ἡ μαύρη μου καρδία;

ΔΡΟΣΗ.

Τί λόγος! νὰ ταρτουφωθῇς, νὰ μάθῃς.

ΕΛΕΓΚΩ.

Δυστυχία!
Ἀφοῦ λοιπὸν ἡ τύχη μου δὲν σὲ ἐξιλεόνει,
Εἰς τὴν ἀπελπισίαν μου ἄφες νὰ μείνω μόνη.
Αὐτὴν ἂν λάβω σύμβουλον, μὲ λέγει ποῖον εἶναι
Ἰατρικὸν ἀλάνθαστον νὰ παύσουν αἱ ὀδῦναι.

Ἡ Ἐλέγκω κινεῖται νὰ ἀναχωρήσῃ.

ΔΡΟΣΗ.

Ποῦ τρέχεις, ποῦ!... Ἐπίστρεψε καὶ ὁ θυμὸς μ' ἀφίνει.
Ἀνάγκη νὰ σὲ σπλαγχνισθῶ· λυποῦμαι· τί νὰ γίνῃ!

ΕΛΕΓΚΩ.

Ὅμως αὐτὸ τὸ σχέδιον ἂν δὲν παλινδρομήσῃ,
Ὤ! ἀποθνήσκω, γνώρισε, Δροσή.

ΔΡΟΣΗ.

Τὸ πᾶν θὰ ζήσῃ.
Ἡσύχασε καὶ εἴμεθα νοὸς ἐπιδεξίου.
Δυνάμεθα διά τινος ἐντέχνου ἐμποδίου...
Ἀλλὰ ἰδοὺ ὁ Στέφανος.

Σκηνὴ Δ'.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, ΕΛΕΓΚΩ, ΔΡΟΣΗ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Τί φήμη τρέχει ἔξω;
Τί πράγματ' ἀπροσδόκητα! Ἆρά γε νὰ προσέξω;

ΕΛΕΓΚΩ.

Τί;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Τὸν Ταρτοῦφον, ἤκουσα, νυμφεύεσαι, Ἑλένη;

ΕΛΕΓΚΩ.

Τωόντ', εἰς τοῦ πατρὸς τὸν νοῦν τοιοῦτό τι συμβαίνει.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Πῶς! ὁ πατήρ σου...

ΕΛΕΓΚΩ.

Ἤλλαξε πραγματικῶς ἰδέαν,
Καὶ μὲ τὴν διεκοίνωσεν ὡς μάλιστα βεβαίαν.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Ἀλλὰ σπουδαίως δηλαδή;

ΕΛΕΓΚΩ.

Σπουδαίως· κατ' ἰδίαν
Μ' ἔκραξε, καὶ μ' ἐπρότεινεν αὐτὴν τὴν συζυγίαν.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Σὺ δὲ, τί λέγεις εἰς αὐτὴν τὴν πρότασιν, φιλτάτη;

ΕΛΕΓΚΩ.

Δὲν 'ξεύρω!

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Ἡ ἀπόκρισις εἶναι χαριεστάτη!
Δὲν 'ξεύρεις;

ΕΛΕΓΚΩ.

Ὄχι.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Ὄχι;

ΕΛΕΓΚΩ.

Σὺ, τί συμβουλὴν μὲ δίδεις;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Ἐγὼ... σὲ δίδω συμβουλὴν, — νυμφεύσου τον.

ΕΛΕΓΚΩ.

'Ενδίδεις;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Ναί.

ΕΛΕΓΚΩ.

'Αληθῶς;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Καὶ βέβαια! τοιαύτη εὐκαιρία
Δὲν ἀποβάλλετ' εὔκολα.

ΕΛΕΓΚΩ.

Ὦ! κύριε!...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Κυρία!...

ΕΛΕΓΚΩ.

Ἡ συμβουλή σας νὰ πραχθῇ λοιπὸν τοιουτοτρόπως;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Νομίζω, νὰ τὴν πράξετε δὲν θὰ σᾶς εἶναι κόπος.

ΕΛΕΓΚΩ.

Κ'εἰς σᾶς νὰ μὲ τὴν δίδετε ἐπίσης, ἐννοεῖται.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Τὴν δίδω, μὴ ἐπιθυμῶν νὰ δυσαρεστηθῆτε.

ΕΛΕΓΚΩ.

Τὴν ἐκπληρῶ λοιπὸν κ'ἐγὼ, νὰ σᾶς εὐχαριστήσω.

ΔΡΟΣΗ, ἀποσυρομένη εἰς τὸ βάθος τοῦ θεάτρου.

Περίεργον τί θ' ἀποβῇ· ἀς τραβιχθῶ ὀπίσω.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Τοιουτοτρόπως ἀγαποῦν λοιπόν· καὶ μετὰ τόσας
Ὁρκωμοσίας ἔρωτος φρικτάς...

ΕΛΕΓΚΩ.

Παρακαλῶ σας!—

Ἀνυποκρίτως εἴπετε ἀλλέως νὰ μὴ πράξω,
Εἰμὴ τὸν προτεινόμενον γαμβρὸν αὐτὸν νὰ δράξω.
Λοιπὸν νὰ ἦσθε βέβαιος καὶ ὅτι κατὰ γράμμα
Ἡ φρόνιμός σας συμβουλὴ θὰ γίνῃ ἐν τῷ ἅμα.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Ὅμως παρεξηγοῦσά με δὲν δικαιολογεῖσθε.
Τοιαύτης ἀποφάσεως προηγουμένως ἦσθε,
Πλὴν τώρα σεῖς, ἁρπάζετε τὸν λόγον καθὼς ἦλθε,
Διὰ νὰ παραστήσετε πῶς ἀπ' ἐμὲ προῆλθε.

ΕΛΕΓΚΩ.

Ἔστω· καλὰ τὸ εἴπετε.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Βέβαια· κ' ἐνδομύχως
Τὸ αἴσθημά σας πρὸς ἐμὲ πάντοτε εἶχε ψῦχος.

ΕΛΕΓΚΩ.

Αἴ, εἶχε· τί νὰ γίνωμεν! Φρόνημα ἐσφαλμένον,
Συγχωρημένον πλὴν εἰς σᾶς.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Ναὶ, ναί! συγχωρημένον...
Ἀλλ' ἂν καὶ μᾶς παρήτησαν, ὁ κόσμος δὲν ἐχάθη.
Εἰς τῶν ἐρήμων βέβαια δὲν εἴμεθα τὰ βάθη.
Θὰ εὑρεθῇ καὶ δι' ἡμᾶς ὑμέναιος καὶ ἔρως,
Καὶ ἴσως πρὸ τῶν γάμων σας θ' ἀκούσετε τὸ μέρος.

ΕΛΕΓΚΩ.

Δὲν ἀμφιβάλλω· βέβαια... τὰ προτερήματά σας...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Δὲν λέγω προτερήματα, καὶ μὲ τὸ κίνημά σας
Μάλιστ' ἀποδεικνύετε ὅτι ποσῶς δὲν ἔχω·
Πλὴν εἰς καλήν τινα ψυχὴν τοὐλάχιστον προστρέχω,

Κ' ὑπάρχει δὲ τοιαύτη τις μὲ ἕτοιμον τὸ πνεῦμα,
Ἥτις τοῦ πρόσφυγος ἐμοῦ ἐὰν ἴδῃ ἓν νεῦμα,
Ἀμεριμνῶσα ἂν αὐτὸ θέλει τὴν ταπεινώσει,
Θὰ κλίνῃ ὅ,τι ἔχασα νὰ τὸ ἀναπληρώσῃ.

ΕΛΕΓΚΩ.

Πλὴν δὲν ἐχάσετε πολὺ, κ' εὐκόλως ἠμπορεῖτε
Διὰ τὴν ἀλλαγὴν αὐτὴν νὰ παρηγορηθῆτε.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Θὰ προσπαθήσω· μάλιστα. Ὁπόταν ἐρασμία
Καρδία τις μᾶς λησμονῇ, φιλοτιμίας χρεία· —
Πρέπει κ' ἡμεῖς ἐξάπαντος αὐτὴν νὰ λησμονῶμεν·
Ἂν δὲν τὸ κατορθώσωμεν, κἂν νὰ προσποιηθῶμεν,
Διότι χαμερπέστερον δὲν ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ
Τοῦ νὰ ἐρωτευώμεθα τὸν ὅςτις μᾶς ἐκπλύνει.

ΕΛΕΓΚΩ.

Δόγμα εὐγενικώτατον.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Τοιοῦτον τὸ ἐλπίζω,
Καὶ τὸ ἐγκρίνει κάλλιστα πᾶς ἄνθρωπος, νομίζω.
Ἢ πῶς! νὰ τρέφω θέλετε εἰς ὅλην τὴν ζωήν μου
Τὸ αἴσθημά μου πρὸς ὑμᾶς, τὴν ἀφοσίωσίν μου,
Καὶ σᾶς νὰ βλέπω χαίρουσαν εἰς ἄλλου τὴν ἀγκάλην,
Χωρὶς κ' ἐγὼ μετάστασιν ψυχῆς νὰ κάμω ἄλλην;
Μία καρδία ἄχρηστος εἰς σᾶς;

ΕΛΕΓΚΩ.

Ἐξ ἐναντίας.
Μάλιστα τὸ ἐπιθυμῶ ἐξ ὅλης μου καρδίας· —
Τὸ θέλω.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Ναί;... Τὸ κάμνω...

ΕΛΕΓΚΩ.

Πά! καὶ βλέπετε ὀπίσω;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Ἐσκλήρυνας τὴν προσβολὴν, καὶ θὰ σ' εὐχαριστήσω
Εὐθὺς, χωρὶς ἀναβολήν!...

Κινεῖται ὡς ἀναχωρῶν.

ΕΛΕΓΚΩ.

Εὖγε!

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, ἐπανερχόμενος.

Νὰ ἐνθυμῆσαι,
Αὐτοῦ μου τοῦ κινήματος αἰτία σὺ ὅτ' εἶσαι.
Σὺ θέλοντα μὴ θέλοντα εἰς τοῦτο μὲ βιάζεις.

ΕΛΕΓΚΩ.

Ναί.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, πάλιν ἐπιστρέφων.

Ὅ,τι κάμω αὔριον μή με καταδικάζεις.
Μὲ δίδεις τὸ παράδειγμα κ' ἔχω τὸ θέλημά σου.

ΕΛΕΓΚΩ.

Ναὶ, ναί.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, ἐξερχόμενος.

Πηγαίνω τὸ λοιπὸν, καὶ εἰς τὰς προσταγάς σου.

ΕΛΕΓΚΩ.

Καλά.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, πάλιν ἐπιστρέφων.

Μὲ βλέπεις;... ἡ φορὰ εἶναι ἡ τελευταία.

ΕΛΕΓΚΩ.

Σωστόν.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, ἀπὸ τοῦ κατωφλίου σχεδόν.

Αἴ;

ΕΛΕΓΚΩ.

Τί;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Μ' ἐφώναξες;

ΕΛΕΓΚΩ.

Ἐγώ; λαμπρὰ ἰδέα!
Θὰ ὀνειρεύεσθε.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Λοιπὸν, νὰ ἐξακολουθήσω
Τὸ βῆμά μου... Σᾶς προσκυνῶ.

Ἀπέρχεται βραδέως.

ΕΛΕΓΚΩ.

Σᾶς προσκυνῶ.

ΔΡΟΣΗ, πρὸς τὴν Ἐλέγκω.

Ν' ἀφίσω.
Ἠθέλησα τοὺς δύο σας νὰ τὰ εἰπῆτε μόνοι,
Πλὴν βλέπω, καὶ ἡ ἔρις σας ἀνάπτει καὶ κορόνει.
Τὴν ἰδιοτροπίαν σου δὲν ἐννοῶ· τρελλ' εἶσαι;
Τὰ ἐπακόλουθα λοιπὸν σὺ δὲν τὰ συλλογεῖσαι;—
Κύριε Στέφανε!

Τρέχει καὶ ἐμποδίζει τὸν Στέφανον ἐκ τῆς χειρός.—

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, προσποιούμενος ἀντιστάσεις.

Δροσὴ, τί θέλεις; ἄφισέ με!

ΔΡΟΣΗ.

Ἐλᾶτ' ἐδῶ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Πλὴν τί ζητεῖς; Νὰ ζῇς! παραίτησέ με·

'Παγαίνω εἰς τὸ πεῖσμά της νὰ κάμω ὅ,τι θέλει.

ΔΡΟΣΗ.

Σταθῆτε.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Ὄχι, ἄφισε, ἄφισε· μή σε μέλῃ.

ΕΛΕΓΚΩ, καθ' ἑαυτὴν, ἀναχωροῦσα.

Ἡ θέα μου τὸν προξενεῖ ἐνόχλησιν μεγάλην,
Καὶ ἂς τὸν ἀπαλλάξωμεν.

ΔΡΟΣΗ, ἀφίνουσα τὸν Στέφανον καὶ τρέχουσα κατόπιν τῆς Ἑλέγκως.

Πά! τώρα καὶ τὴν ἄλλην.
Ἄκουσ', Ἑλέγκω! ποῦ μοῦ πᾷς;

ΕΛΕΓΚΩ.

Ἄφες.

ΔΡΟΣΗ.

Ἐδῶ θὰ μείνῃς.

ΕΛΕΓΚΩ, ἀνθισταμένη.

Ὄχι, Δροσή· ἀδύνατον·—εἰς μάτην δὲν μ' ἀφίνεις.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, καθ' ἑαυτὸν, ἀναχωρῶν.

Βλέπω ἡ παρουσία μου ὅτι τὴν κάμνει κόπον,
Καὶ ἂς ἀφίσω εὔκαιρον καλήτερα τὸν τόπον.

ΔΡΟΣΗ, ἀφίνουσα τὴν Ἑλέγκω καὶ τρέχουσα εἰς τὸν Στέφανον.

Ὁ ἄλλος!... Σατανάδες!—Ὦ! σᾶς δέρνω σᾶς ὀμνύω...
Ἀφίσετε τὰ παίγνια... Ἐλᾶτ' ἐδῶ κ' οἱ δύο...

Λαμβάνει τὸν Στέφανον καὶ τὴν Ἑλέγκω ἐκ τῆς μιᾶς χειρὸς ἕκαστον, καὶ τοὺς ἐπαναφέρει.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, πρὸς τὴν Δροσήν.

Αἴ, ἦλθα· τί!

ΕΛΕΓΚΩ, πρὸς τὴν Δροσήν.

Αἴ, ἔπειτα;

ΔΡΟΣΗ.

Θὰ σᾶς συμφιλιώσω,
Καὶ διὰ τ'ἄλλα βλέπομεν· κἄτι θὰ κατορθώσω.

Πρὸς τὸν Στέφανον.

Συγχίζεσθε μὲ τὸ μηδέν; δὲν μᾶς ἀρκοῦν αἱ λύπαι;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Δὲν εἶδες πῶς μὲ ὁμιλεῖ; ἤκουσες τί μὲ εἶπε;

ΔΡΟΣΗ, πρὸς τὴν Ἑλέγκω.

Τρελλὴ, νὰ συνερίζεσαι καὶ σύ!

ΕΛΕΓΚΩ.

Ἀλλὰ δὲν εἶδες
Τί τρόπος; πῶς μ'ἐφέρθηκε;

ΔΡΟΣΗ.

Εἶσθε κ'οἱ δυὸ τσικνίδαις!

Πρὸς τὸν Στέφανον.

Αὐτὴ, ἐμὲ ἀκούσετε, ἐπέμεινε πιστή σας,
Καὶ μόνην ἔχει συλλογὴν νὰ ἑνωθῇ μαζῇ σας.

Πρὸς τὴν Ἑλέγκω.

Αὐτός; αὐτὸς σὲ ἀγαπᾷ πλέον τοῦ ἑαυτοῦ του,
Καὶ πᾶσάν μου ἐγγύησιν 'σὲ δίδω περὶ τούτου.

ΕΛΕΓΚΩ.

Πλὴν τί λοιπὸν ἐσήμαινεν ἡ συμβουλὴ ἐκείνη;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Ἀφοῦ μ'ἐζήτει συμβουλήν! ἦτον αὐτὸ νὰ γίνῃ;

ΕΛΕΓΚΩ.

Εἶσθε τρελλοὶ κ'οἱ δύο σας.

Ζητοῦσα νὰ συνάψῃ τὰς χεῖράς των.

Τά χέρια σας... ἐλᾶτε.
Κύριε...

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, δίδων ὡς ἀκουσίως τὴν χεῖρα εἰς τὴν Δροσήν.

Τί; τὸ χέρι, τί;... αἵ, τί;...

ΔΡΟΣΗ, πρὸς τὴν Ἐλέγκω, νεύουσα διὰ τὴν χεῖρά της.

Ἂν ἀγαπᾶτε...

ΕΛΕΓΚΩ, δίδουσα ὡσαύτως τὴν χεῖρα.

Πλὴν τί ἀνάγκη ὅλ'αὐτά;

ΔΡΟΣΗ, ἀγωνιζομένη νὰ συνάψῃ τὰς χεῖράς των.

Ὤ! κάμετε! σταθῆτε!...

Ἀνταγαπᾶσθε σεῖς πολὺ παρ'ὅσον τὸ θαῤῥεῖτε.

Ὁ Στέφανος καὶ ἡ Ἐλέγκω ἵστανται διά τινας στιγμὰς κρατούμενοι ἐν σιωπῇ, καὶ χωρὶς νὰ βλέπωσιν ὁ εἷς τὸν ἄλλον.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, στραφεὶς πρὸς τὴν Ἐλέγκω.

Πλὴν γίνονται τὰ πράγματα μὲ... μὲ... μὲ κόπον, ἴσως.
Τοὐλάχιστον ἰδῆτέ μας χωρὶς διόλου μῖσος.

Ἡ Ἐλέγκω στρέφεται καὶ μειδιᾷ πρὸς τὸν Στέφανον.

ΔΡΟΣΗ.

Αὐτόχρημα εἶναι τρελλὸν τῶν ἐραστῶν τὸ γένος!

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, πρὸς τὴν Ἐλέγκω.

Εἶχ'ἄδικον νὰ πικρανθῶ;... Ἐγκαταλελειμμένος!—
Εἰπέ με τὴν ἀλήθειαν· καὶ σὺ κακὴ δὲν εἶσαι,
Τοιούτους λόγους νὰ μέ λὲς, χωρὶς νὰ μὲ λυπῆσαι;

ΕΛΕΓΚΩ.

Δὲν εἶσαι πλὴν ἀχάριστος καὶ σὺ ὑπὲρ τὸ δέον;...

ΔΡΟΣΗ.

Αὐτὰ, δι'ἄλλην ἐποχὴν ἀφίσετέ τα πλέον.
Τ'ἄλλα νὰ ἐμποδίσωμεν ἂς ἐνασχοληθῶμεν.

ΕΛΕΓΚΩ.

Λοιπὸν, τί μέσα λέγεις σὺ νὰ μεταχειρισθῶμεν;

ΔΡΟΣΗ.

Διάφορα.

Δεικνύουσα τὸ μέτωπόν της.

Ἡ Ἀθηνᾶ ἐντεῦθεν ἐγεννήθη.
Σὺ ἄφες τὸν πατέρα σου νὰ λέγῃ.

Πρὸς τὸν Στέφανον.

Παραμῦθι.—

Πρὸς τὴν Ἐλέγκω.

Συμφέρον εἶναι νὰ φανῇς ὅτι τὸν ὑπακούεις,
Καὶ τὴν οἰκτρὰν ἰδέαν του νὰ μὴ τὴν ἀντικρούῃς·
Ὥστε ὁσάκις ἔρχεται ὁ κόμβος εἰς τὸ κτένι,
Ὁ γάμος ὁ προκείμενος εἰς μάκρος νὰ 'παγαίνῃ.
Καιρὸν ὅταν κερδίζῃ τις τὰ πάντα κατορθόνει.
Πότε μικρὰ ἀσθένεια ἔξαφνα σὲ ζαρόνει,
Καὶ πρέπει νὰ ἀναβληθῇ ὁ γάμος, — ἐννοεῖται.
Πότε κακός τις οἰωνὸς κἄπως παρατηρεῖται.
Ἕνας καθρέπτης ἔσπασε. 'Σ τὸν δρόμον αἰφνιδίως
Εἶδες νεκρὸν ἀσκέπαστον καὶ σ' ἦλθε φόβος κρύος.
Ἔπεσε τὸ παποῦτσί σου κ' εὑρέθη ἄνω κάτω.
Ὁ ποντικὸς ἐφώναξε 'σὰν ἄλογο βαρβάτο, —
Τὸ οὐσιῶδες εἶν' αὐτό· καθόλου νὰ μὴ σπεύσουν
Μ' ἐκεῖνον τὸν ὀλέθριον γαμβρὸν νὰ σὲ νυμφεύσουν.
Πλὴν, πρὸς ἐπιτυχίαν μας, νομίζω, καλητέραν,

Πρὸς τὸν Στέφανον.

Φύγετε σεῖς·— νὰ μείνετε ὥραν περισσοτέραν,
Θὰ ἔλθουν καὶ θὰ σᾶς ἰδοῦν ὅτι συνομιλεῖτε,
Καὶ δὲν συμφέρει. Τρέξετε, τοὺς φίλους σας ἰδῆτε, —
Νὰ εὕρουν τὸν πατέρα της καὶ νὰ τὸν μεταπείσουν.
Σᾶς ἔδωκε τὸν λόγον του· νὰ τὸν φιλοτιμήσουν.

Δεικνύουσα τὴν Ἐλέγκω.

Ἡμεῖς δὲ μὲ τὸν ἀδελφὸν, καὶ, ἴσως,—νὰ ἰδοῦμεν·
Θὰ ἦναι καὶ ἡ μήτηρ της... κἄτι ἐπινοοῦμεν.
Παγαίνετε.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ πρὸς τὴν Ἐλέγκω.

Εἰλικρινῶς· θ' ἀγωνισθῶμεν, τρέχω, —
Εἰς σὲ τὴν πλειοτέραν μου ἐλπίδα ὅμως ἔχω.

ΕΛΕΓΚΩ.

Δὲν σ' ἐγγυῶμαι ὁ πατὴρ τὸ τί θ' ἀποφασίσῃ,
Πλὴν μόνος ἕνας Στέφανος θέλει μ' ἐμὲ συζήσει.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Ὢ! πόσης μὲ πληροῖς χαρᾶς! Ὅσα ἂν σκευωροῦνται...

ΔΡΟΣΗ.

Οἱ ἐρασταὶ νὰ ὁμιλοῦν αἰῶνας δὲν βαρυοῦνται.
Σᾶς λέγω, φύγετε.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ. ἐπιστρέφων.

Ἐγὼ...

ΔΡΟΣΗ.

Μὲ βίαν θὰ σᾶς 'βγάλω.
Σύρετ' ἀπὸ τὸ μέρος σας.

Πρὸς τὴν Ἐλέγκω.

Καὶ σὺ, ἀπὸ τὸ ἄλλο!

Ἡ Δροσὴ ἀπωθεῖ ἑκάτερον ἐκ τοῦ ὤμου, καὶ τοὺς ἀναγκάζει ν' ἀποχωρισθῶσι.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΠΡΑΞΕΩΣ

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ.

Σκηνὴ Α'.

ΑΛΕΚΟΣ, ΔΡΟΣΗ.

ΑΛΕΚΟΣ.

Να πέσῃ πῦρ ἐξ οὐρανοῦ καὶ νὰ μὲ κεραυνώσῃ,
Νὰ μὲ ἐμπτύσῃ ὁ καθεὶς καὶ νὰ μ' ἐξουδενώσῃ,
Ἂν ἐξουσία κἀνενὸς ἢ σέβας, τὴν ὁρμήν μου
Κρατήσῃ τοῦ νὰ κάμω τὶ κατὰ τὴν κεφαλήν μου!

ΔΡΟΣΗ.

Ἀλέκο, μὴ παραφορὰς ἀνθρώπων παραλόγων.
Ἀκόμη ὁ πατέρας σου εἶπεν ἁπλῶς τὸν λόγον.
Πολλὰ μὲν σχεδιάζονται καὶ λέγονται, ἀλλ' ὅμως
Ἕως εἰς τὴν ἐκτέλεσιν εἶναι πολὺς ὁ δρόμος.

ΑΛΕΚΟΣ.

Ὁ θεομπαίκτης! εἶδες σὺ τί σχέδια χαλκεύει;
Νὰ μὴν ἀρκῇτ' ἕως ἐδῶ, ἀλλὰ καὶ νὰ γυρεύῃ...
Ὢ! πρέπει, πρέπ' εἰς τὸ αὐτὶ νὰ τὸν εἰπῶ δυὸ λέξεις.

ΔΡΟΣΗ.

Ὄχι, Ἀλέκο· πρόσεξε, καὶ θὰ τὰ περιπλέξῃς.

Τίποτε· σὺ ἡσύχασε, καὶ οὔτε εἰς ἐκεῖνον,
Οὔτε εἰς τὸν πατέρα σου μὴν ὁμιλεῖς, ἀφίνων
Τὴν μητρυιάν σου μόνην της, κ' ἐκείνη κἄτι 'ξεύρει·
Ἐλπίζω τοῦ Ταρτούφου σου τὸ νῆμα νὰ τὸ εὕρῃ.
Αὐτὸς τὴν βλέπει 'σὰν καλά· οὔτε τὴν ἀντιλέγει·
Μὲ φαίνεται ἡ μαύρη του καρδοῦλα γὰ τὸ λέγῃ...
Κι' ἂν ἦν' αὐτὸ, Ἀλέκο μου, 'ς τὸν σάκκον σοῦ τὸν ἔχω! —
Νὰ τὸν φωνάξω μ' ἔστειλε, κ' ἐδῶ τὸν ἀπαντέχω,
Διότι, καθὼς ἔμαθα ἀπὸ τὸν παραΰιόν του,
Διαβάζει τώρα προσευχὴν εἰς τὸ δωμάτιόν του.—
Ἔχει σκοπὸν ἡ μήτηρ σου νὰ τὸν ἐξερευνήσῃ,
Νὰ μάθῃ τὰς ἰδέας του, καὶ νὰ τὸν παραστήσῃ
Διὰ τὸ συνοικέσιον αὐτὸ ποῦ τὸν προτείνουν,
Μὲ τὴν Ἑλέγκω δηλαδὴ, ὅτι αὐτὰ νὰ γίνουν
Δὲν εἶναι ἤγουν πράγματα, καὶ νὰ τραβίξῃ χέρι,
Διότι ἐπακόλουθα δυσάρεστα θὰ φέρῃ. —
Πλὴν 'γλίγωρα θὰ καταβῇ, ὁ δοῦλός του μὲ εἶπε,
Καὶ φῦγε, σὲ παρακαλῶ· καλήτερα σὺ λεῖπε.

ΑΛΕΚΟΣ.

Ἄς ἦμαι καὶ ἐγὼ παρὼν εἰς τὴν συνομιλίαν.

ΔΡΟΣΗ.

Ὄχι· νὰ ἦναι μόνοι των· μὴ πράγματα μὲ βίαν.

ΑΛΕΚΟΣ.

Πλὴν δὲν τὸν λέγω τίποτε. Κάθημαι εἰς τὴν κώχη.

ΔΡΟΣΗ.

Θὰ σὲ ἁρπάξῃ ὁ θυμός. Ὄχι, σὲ λέγω, ὄχι!
Φῦγε.

ΑΛΕΚΟΣ.

Δὲν φεύγω· θὰ κρυφθῶ· θὰ βλέπω ἀοράτως.

ΔΡΟΣΗ.

Εὐλογημένε!... Ἔρχεται. Ἤπάγαινε, φῦγε... Νά τος!

Ὁ Ἀλέκος κρύπτεται εἰς δωμάτιόν τι πρὸς τὸ βάθος τοῦ θεάτρου.

Σκηνὴ Β'.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ, ΔΡΟΣΗ.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ, κράζων ἅμα εἶδε τὴν Δροσὴν πρὸς τὸν ὑπηρέτην του, εὑρισκόμενον εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ οἴκου.

Εἰς τὴν κανδήλα, Χριστοφῆ, τὸ 'λάδι μὴ ξεχάσῃς·
Καὶ βάλε μοσχολίβανον καλὰ νὰ θυμιάσῃς.
Ἂν ἔλθῃ τις, ἐγὼ κινῶ εἰς τὰ φυλακωμένα
Νὰ δώσω ὅσα ψυχικὰ τοὺς ἔχω συναγμένα.*

ΔΡΟΣΗ, καθ' ἑαυτήν.

Τῆς κομποῤῥημοσύνης σου καὶ τῆς ὑποκρισίας!

---

* Ἰδοὺ εἰς τὸ πρωτότυπον οἱ τέσσαρες οὗτοι στίχοι τοῦ Ταρτούφου·

Laurent, serrez ma haire avec ma discipline,
Et priez que toujours le ciel vous illumine.
Si l'on vient pour me voir, je vais aux prisonniers
Des aumônes que j'ai partager les deniers.

Καὶ ἰδοὺ ἡ μετάφρασις αὐτῶν ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Κοκκινάκου.

Τὸ Κιλίκιόν μου τοῦτο καὶ Φραγγέλιον ὁμοῦ
Φύλαξε, Λαυρέντιέ μου, καὶ προσεύχου μετ' ἐμοῦ
Πρὸς τὸν εὔσπλαγχνον Θεόν μας μετὰ στεναγμῶν πολλῶν
Πάντοτε νὰ σὲ φωτίζῃ, νὰ σ' ἐμπνέῃ τὸ καλόν.
Ἐὰν δὲ καὶ μὲ ζητήσουν, 'πέ τους ὅτι παρευθὺς
Ἔτρεξα νὰ βοηθήσω τοὺς πτωχοὺς πολυπαθεῖς·
Μετ' αὐτῶν καὶ νὰ μοιράσω, ὅσα οἱ Χριστιανοὶ
Μὲ ἐλέησαν ἀφθόνως καὶ μὲ ζῆλον προφανῆ.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Μ'ἐζήτησές;

ΔΡΟΣΗ.

Σᾶς ἤθελα...

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ, ἐξάγων τὸ μανδήλιόν του καὶ ἀποστρέφων τὸ πρόσωπον.

Οὐαὶ, τῆς ἁμαρτίας!
Παρακαλῶ!... νὰ μὴν ἰδῶ... Ὤ! λάβε τὸ μανδῆλι.

ΔΡΟΣΗ.

Πῶς! τί!

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Τὰ στήθη — σκέπασε, καὶ ἔπειτα ὁμίλει.
Ἐκ τῶν τοιούτων αἱ ψυχαὶ ἀσθένειαν παθαίνουν,
Καὶ εἰς τὸ πνεῦμα στοχασμοὶ σατανικοὶ ἐμβαίνουν.

ΔΡΟΣΗ.

Τόσον λοιπὸν εἶσθ' εὐπαθὴς, καὶ τόσον μᾶς φοβεῖσθε!
Εἴδετε σεῖς ἐντύπωσιν! — Ἀλλ' ἥσυχος νὰ εἶσθε,
Καὶ μ'ὅλον τὸ φιλάσθενον τῶν ἐσωτερικῶν σας,
Σᾶς προφυλάττει ἀρκετὰ τὸ ἐξωτερικόν σας.
Ἐγὼ, καὶ ἂν σᾶς ἔβλεπα δὲν 'ξεύρω μὲ τί τρόπον,
Θὰ ἤμην ὁ ψυχρότερος τῶν ζωντανῶν ἀνθρώπων.*

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Ἂν θέλῃς, μὲ σεμνότητα καὶ μὲ αἰδῶ, εἰπέ με
Τί ἤθελες νὰ μὲ εἰπῇς, ἀλλέως ἄφισέ με.

ΔΡΟΣΗ.

Σταθῆτε· δύο λέξεις μου ἁπλᾶς καὶ σᾶς ἀφίνω·

---

* Vous êtes donc bien tendre à la tentation;
Et la chair sur vos sens fait grande impression!
Certes, je ne saïs pas quelle chaleur vous monte:
Mais à convoiter, moi, je ne suis pas si prompte;
Et je vous verrois nud, du haut jusques en bas,
Que toute votre peau ne me tenteroit pas.

Δὲν θέλω περισσότερον νὰ σᾶς παραβαρύνω.
Ἐπιθυμεῖ νὰ σᾶς ἰδῇ ἡ οἰκοδέσποινά σας,
Καὶ εἶπε νὰ προσμείνετε, ἂν ἦναι θέλημά σας.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Ἔ, ἔ! ἂς ἦναι· μάλιστα· καλά.

ΔΡΟΣΗ, καθ' ἑαυτήν.

Ἀ! ὁ καϋμένος.
Πῶς ἐπραΰνθη παρευθύς!—Δὲν εἶναι λανθασμένος
Θαῤῥῶ ὁ ἰδικός μου νοῦς.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Πολὺ θὰ τὴν προσμείνω;

ΔΡΟΣΗ.

Ἀ, ὄχι... Νά την· ἔρχεται, καὶ μόνους σᾶς ἀφίνω.

Σκηνὴ Γ'.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου μας νὰ σᾶς διαφυλάττῃ
Σωματικῶς καὶ ψυχικῶς, καὶ νὰ σᾶς ἀπαλλάττῃ
Ἀπὸ παντοίων θλίψεων, κατὰ τὰς παρακλήσεις
Τοῦ ταπεινοῦ εὐχέτου σας καὶ τὰς θερμὰς δεήσεις.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Σᾶς εἶμαι διὰ τὰς εὐχὰς καθυποχρεωμένη.
Καθήσετε· θὰ εἴμεθα πλέον ἀναπαυμένοι.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ, καθήμενος.

Πῶς εἶσθε; σᾶς παρακαλῶ, μὲ τὴν κεφαλαλγίαν;

ΚΑΛΛΙΟΠΗ, καθημένη.

Πολὺ καλά· μ' ἐπέρασε· αἰσθάνομαι ὑγείαν.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Δὲν ἔχουν αἱ δεήσεις μου παράστασιν τοσαύτην,
Ὥστε τὴν χάριν ἄνωθεν νὰ ἐπισύρουν ταύτην;
Πλὴν δὲν ἀνέπεμψα εὐχὴν, χωρὶς τὴν ἴασίν σας
Θερμῶς νὰ ἐπικαλεσθῶ καὶ τὴν ἀνάῤῥωσίν σας.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Ὁ ζῆλός σας ὑπὲρ ἐμοῦ εἶναι πολύς.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Φιλτάτη,
Τί λόγος! ἡ ὑγεία σας μ' εἶναι τιμαλφεστάτη.
Τὴν ἰδικήν μου ἀντ' αὐτῆς θὰ ἔδιδα προθύμως.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Ἀλλ' ἡ φιλανθρωπία σας κηρύττεται πανδήμως.
'Σ τὴν τόσην καλωσύνην σας εὐγνωμονῶ μεγάλως.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Ἀξίζετε πλειότερον, κοκκώνα, πλὴν... πῶς ἄλλως!

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Ἂς ἦναι. Μία μυστικὴ πρόκειται ὁμιλία,
Καὶ χαίρω ὅτι εἴμεθα ἐδῶ ἐν ἀσφαλείᾳ.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Ἀλλ' εἶναι ἄῤῥητος χαρὰ καὶ εἰς ἐμὲ συγχρόνως,
Ὅτι μὲ σᾶς, κυρία μου, βλέπω νὰ ἦμαι μόνος.
Ἐγὼ, ζητῶν ἐξ οὐρανοῦ τοιαύτην εὐκαιρίαν,
Διεκαιόμην πρὸ καιροῦ ὑπὸ τὴν προσδοκίαν.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Τὸ κατ' ἐμὲ, παρακαλῶ ἓν πρᾶγμα νὰ μ' εἰπῆτε,
Πλὴν τίποτε μὴ κρύψετε· ἐκ βάθους ν' ἀνοιχθῆτε.

Ὁ Ἀλέκος, χωρὶς νὰ φανῇ, μεσανοίγει τὴν θύραν τοῦ δωματίου ὅπου ἐκρύβη, καὶ δίδει ἀκρόασιν εἰς τὸν διάλογον.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Ἐγώ; ἀλλ' ἐγὼ μάλιστα θὰ σᾶς παρακαλέσω
Νὰ στέρξετε τὴν ὅλην μου ψυχὴν νὰ σᾶς ἐκθέσω,
Καὶ ἐνταυτῷ νὰ σᾶς εἰπῶ, ἐν βάρει συνειδότος,
Ἂν βλέπετε νὰ φέρωμαι πολλάκις ἀλλοκότως
Δι' ὅσους ἐδῶ ἔρχονται νὰ τοὺς δεξιωθῆτε,
Δὲν εἶν' ἀπὸ κακίαν μου πρὸς σᾶς, βεβαιωθῆτε·
Πλὴν ζῆλος ἄκρος μὲ κινεῖ εἰς τὸ νὰ δυσχεραίνω,
Ἢ μᾶλλον ἔφεσις ἁπλῆ...

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Αὐτὸ καὶ συμπεραίνω·
Χάριν τῆς σωτηρίας μου φοβεῖσθε πᾶσαν σχέσιν.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ, λαμβάνων τὴν χεῖρα τῆς Καλλιόπης καὶ σφίγγων τοὺς δακτύλους της.

Ναὶ βέβαια, κοκκώνα μου· καὶ τόσην ἔχω ζέσιν...

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Ὤχ! ὤχ! μὲ σφίγγετε πολύ.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Ἐκ τοῦ πολλοῦ μου ζήλου·
Τὴν τόλμην συγχωρήσετε ἑνὸς ἐνθέρμου φίλου.
Δὲν εἶπα νὰ πονέσετε· μυρία μᾶλλον βέλη
Ἂν μ' ἐτραυμάτιζαν...

Θέτει τὴν χεῖρα ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς Καλλιόπης.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Ἐκεῖ τὸ χέρι σας τί θέλει;

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Παρατηρῶ τὸ ὕφασμα· τί μαλακόν! ἰδῆτε...

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Μὴ, μὴ καὶ γαργαλίζομαι· ἀφίσετε νὰ ζῆτε.

Ἡ Καλλιόπη ὀπισθοχωρεῖ μὲ τὴν καθέδραν, ὁ δὲ Ταρτοῦφος πάλιν ἔρχεται πλησίον της.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ, ἁπτόμενος τοῦ περιστηθίου τῆς Καλλιόπης.

Τί θαυμαστὰ κεντήματα! εἶν' ἔργον τῶν χειρῶν σας
Αὐτὸ, ἂν δὲν λανθάνωμαι, τὸ περιστήθιόν σας;
Τὸ πᾶν εἰς τὴν ἐντέλειαν κατώρθωσαν νὰ φέρουν.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Ναὶ, ναί· πλὴν τὸ προκείμενον καὶ ὅλ' αὐτὰ ἂς χαίρουν.—
Ὁ σύζυγός μου, ἡ κοινὴ ἡ φήμη παραστήνει,
Ὅτι τὴν θυγατέρα του εἰς γάμον σᾶς προτείνει,
Καὶ νὰ χαλάσ' εἶν' ἕτοιμος τὸν ἄλλον ἀῤῥαβῶνα.
Ἔχουν αὐτὰ τὸν τόπον των; — Εἰλικρινῶς.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Κοκκώνα,
Μὲ εἶπέ τι παρόμοιον, τῳόντι, πλὴν... σᾶς τάζω,
Δὲν εἶν' αὐτὸ τὸ ἐφετὸν δι' ὃ ἐγὼ στενάζω:
Τὸ τῆς ψυχῆς μου μέλημα ὑπάρχει ἄλλο, ἄλλο,
Καὶ εἰς αὐτὸ τὴν πᾶσάν μου χαρὰν κ' ἐλπίδα βάλλω.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Γνωρίζω· σεῖς ἀπέχετε ἐκ τῶν τῆς γῆς πραγμάτων.
Πυθεῖτε τὸν οὐράνιον χορὸν τῶν ἀσωμάτων.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Δὲν εἶμαι καὶ εἰς τὰ τῆς γῆς, βεβαιωθῆτε, λίθος.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Σᾶς θλίβει τῶν ἁμαρτωλῶν, ὡς φαίνεται, τὸ πλῆθος.
Πλὴν, λέγω, τὴν καρδίαν σας τὴν θέλγουν μόν'ἐκεῖναι
Αἱ καλλοναὶ τοῦ οὐρανοῦ...

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Ναὶ, ἀλλ'ἰδοὺ τί εἶναι.
Ὁ ἔρως πρὸς τὰς καλλονὰς τοῦ οὐρανοῦ ἐκείνας
Δὲν ἐξαλείφει ἐν ἡμῖν καὶ τὸν πρὸς τὰς γηΐνας.
Λαμπρόν τι δημιούργημα τοῦ Πλάστου ὅταν βλέπουν,
Προσέλκοντ'αἱ αἰσθήσεις μας κ'εὐκόλως ἐπιῤῥέπουν.
Λαμπρὰ δημιουργήματα τοῦ Πλάστου ἀπαντῶνται
Πρὸ πάντων εἰς τὸ φῦλόν σας, ὅπου ἀντανακλῶνται
Πολλάκις αἱ μαρμαρυγαὶ τῶν θείων του χαρίτων,
Καὶ εἶσθε σεῖς ἓν ἐξ αὐτῶν· ἀλλ'εἶσθαι κορυφή των,
Καὶ μένουν εἰς τὴν θέαν σας, ὢ καλλονὴ τελεία,
Γοητευμέν'οἱ ὀφθαλμοὶ κ'ἐκστατικ'ἡ καρδία!
Ἐγὼ τὰς ἐντελείας σας ὁπόταν ἐξετάζω,
Τὸν Πλάστην εἰς τὸ πλάσμα του, σᾶς βεβαιῶ, θαυμάζω,
Καὶ ἔρως, ἔρως πρὸς αὐτὸ μοῦ πυρπολεῖ τὸ στῆθος,
Ὡς πρὸς τὸ ὡραιότερον τῆς καλλονῆς του ἦθος!
Εἰς τὴν ἀρχὴν ἐδίστασα, μὴ αὕτη μου ἡ ζέσις
Τοῦ πειρασμοῦ ὑπέκρυπτε δολίας παραινέσεις,
Κ'εἶπα νὰ φύγω ἀπ'ἐδῶ μάλιστα τὰς προάλλας,
Φρονῶν ὑμᾶς ὡς πρόσκομμα τοῦ νὰ σωθῶ, ὁ τάλας.
Πλὴν τέλος ἀνεγνώρισα ὅτ'εἶχα μέγα λάθος·
Ὅτ'ἠμπορεῖ νὰ φυλαχθῇ σεμνὸν αὐτὸ τὸ πάθος·
Ὅτ'ἠμπορεῖ ἀνόσιον τελείως νὰ μὴν ἦναι,

Καὶ τὴν ψυχὴν παρέδωσα, κ'εἶπα, ψυχή μου κλῖνε!
Γνωρίζω ὅτ'ἡ προσφορὰ μιᾶς πτωχῆς καρδίας
Ὡσὰν αὐτὴν, εἶν'εὐτελὴς· καὶ εἶμαι τολμητίας,
Ἀλλ'ἐκ τῆς καλωσύνης σας ἐγὼ τὸ πᾶν ἐλπίζω·
Εἰς τὰς μικρὰς δυνάμεις μου τίποτε δὲν στηρίζω.
Εἰς σᾶς ἐναπετέθησαν ζωὴ, χαρὰ, ἐλπίς μου·
Εἶν'ἕτοιμος ὁ θάνατος, κ'ἡ νεκρανάστασίς μου.
Θελήσετε, κοκκώνα μου*, κ'ἰδοὺ ἐγὼ εὐδαίμων·
Καὶ πάλιν, σεῖς προστάξετε, καὶ —ὤ! προσμένω τρέμων.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Τῳόντι, ἡ ἐξήγησις εἶν' ἐρωτικωτάτη,
Ἀλλ' ἐνταυτῷ μὲ φαίνεται καὶ παραδοξωτάτη.
Σᾶς βλέπω κἄπως ἄοπλον, καὶ νὰ θωρακισθῆτε.
Νομίζω ὅτι ἔπρεπεν ὀλίγον νὰ σκεφθῆτε,—
Εἷς εὐλαβὴς ὡσὰν ὑμᾶς, ποῦ τόσαι καλαὶ φῆμαι....

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Μήπως διότ' εἶμ' εὐλαβὴς καὶ ἄνθρωπος δὲν εἶμαι;
Ἆ! ὅταν τὰ οὐράνια ἰδῇ τις θέλγητρά σας,
Δὲν σκέπτεται· δουλόνεται καὶ μέν' εἰς τὰ δεσμά σας.
Παράδοξ' αὐτὰ φαίνονται, καὶ ἀπ' ἐμὲ πρὸ πάντων·
Ἀλλὰ δὲν εἶμαι ἄγγελος, κοκκώνα, τέλος πάντων,
Καὶ ἂν αὐτοὶ οἱ λόγοι μου θεωρηθοῦν μεμπτέοι,
Δὲν εἶμ' ἐγὼ ὁ ἔνοχος· ἡ καλλονή σας πταίει.
Αὐτὴν, αὐτὴν τὴν καλλονὴν, εὐθὺς καθὼς τὴν εἶδα,
Εὐθὺς καὶ τῆς καρδίας μου σᾶς εἶδα βασιλίδα.
Τῶν ἱλαρῶν ὀμμάτων σας ἡ ἄρρητος γλυκύτης,

* Μεταχειριζόμεθα εἰς τὸ στόμα τοῦ Ταρτούφου τὸ προσηγορικὸν τοῦτο μὲ ἄκραν ἡμῶν ἀηδίαν.— Κοκκώνα!!

Τὴν πᾶσαν κατεπόνεσεν ἰσχύν μου ἀντικρύ της.
Τὰ πάντα ἐματαίωσε· νηστείας, παρακλήσεις,
Δάκρυα, ἀντιστάσεις μου, ἐνίκησεν ἐπίσης.
Ὦ! πρέπει νὰ τὸ ἴδετε ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς μου,
Πολλάκις ἀπὸ λέξεις μου καὶ ἀπὸ στεναγμούς μου.
Προσδέχθητε, κυρία μου, μὲ συμπαθῆ καρδίαν
Τοῦ ἀναξίου δούλου σας τὴν ἐκτενῆ λατρείαν.
Μὲ καίει φλὸξ ἀέννaος· ἂν συγκατατεθῆτε
Μέχρις ἐμοῦ τοῦ δυστυχοῦς τρελλοῦ νὰ καταβῆτε,
Μαγεία τῆς ὁράσεως καὶ χάρμα τῆς ψυχῆς μου,
Θὰ σᾶς λατρεύ' ὡς εἴδωλον ἐφ' ὅλης τῆς ζωῆς μου.
Μ' ἐμὲ δὲν τρέχει κίνδυνον κἀνένα ἡ τιμή σας.
Μὲ εἶν' ὡς κόρη ὀφθαλμοῦ φίλ' ἡ ὑπόληψίς σας.
Ὅλοι αὐτοὶ οἱ μάταιοι καὶ κοῦφοι νεανίσκοι,
Εἰς τοὺς ὁποίους θέλγητρα τὸ φῦλόν σας εὑρίσκει,
Καυχηματίαι, ἕτοιμοι νὰ διακωδωνίσουν
Τὴν ἐλαχίστην εὔνοιαν, ἂν τοὺς παραχωρήσουν,
Τὴν γλῶσσάν των τὴν φλύαρον ἀδιακρίτως λύουν,
Καὶ ἀτιμάζουν τὸν βωμὸν εἰς τὸν ὁποῖον θύουν.
Ὡσὰν ἡμᾶς πλὴν ἄνθρωποι τοιαῦτα μυστικά των
Τὰ θάπτουν, κ' εἶσθε ἥσυχος διὰ παντὸς σιμά των.
Παρέχει πᾶν ἐχέγγυον ἡ ἄκρα προσοχή μας
Μὴ προσβληθῇ ἡ φήμη μας· κ' εὑρίσκει τις μαζῆ μας,
Τὸ ἐναντίον τῶν κομψῶν αὐτῶν ἀθυροστόμων,
Ἔρωτα χωρὶς σκάνδαλον, καὶ τέρψιν χωρὶς τρόμον.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Σᾶς ἀκροῶμαι λέγοντα, καὶ ἡ ῥητορική σας
Μὲ φανερόνει ἀρκετὰ τὴν φλόγα τῆς ψυχῆς σας.

Πλὴν δὲν φοβεῖσθε παντελῶς μήποτε μὲ κτυπήσῃ
Νὰ εἴπω τι 'ς τὸν ἄνδρα μου; Τοιοῦτο νὰ γνωρίσῃ,
Ἐγὼ νομίζω ἤθελε κἄμποσον ὀλεθρίως
Τὴν πρὸς ὑμᾶς φιλίαν του ἀλλάξει αἰφνιδίως.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Γνωρίζω ὅτι ἔχετε πολλὴν ἀγαθωσύνην,
Καὶ τὴν ἀδυναμίαν μου αὐτὴν τὴν ἀνθρωπίνην,
Τὴν τόλμην ἐξ ἧς φαίνεσθε τόσον προσβεβλημένη,
Θὰ μὲ τὴν συγχωρήσετε. Ἰδοὺ, χαριτωμένη,
Καθρέπτας ἔχετε πολλούς· τὰ κάλλη σας ἰδῆτε,
Καὶ ἂν ἀντέχῃ τις ποτὲ, ἄνθρωπος ὤν, εἰπῆτε.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Ἀλλέως θὰ ἐφέρετο ἴσως ἂν ἦτον ἄλλη,
Πλὴν ἡ ἐχεμυθία μου ἔστω ὑμῖν μεγάλη.
Δὲν λέγω εἰς τὸν ἄνδρα μου οὐδὲν ἐξ ὅλων τούτων,
Κ' ἐγὼ πλὴν θέλω ἀπὸ σᾶς, ἀντὶ τοῦ μυστικοῦ των,
Ἐν πρᾶγμα· νὰ πασχίσετε, χωρὶς ῥαδιουργίαν,
Ἤγουν μὲ εἰλικρίνειαν, πρὸς ἕνωσιν ταχεῖαν
Τῆς κόρης τοῦ συζύγου μου μὲ τὸν μελλόνυμφόν της.
Αφίσετε· δὲν εἶσθε σεῖς διὰ τὸ ἄτομόν της.—
Προσέτι δὲ νὰ παύσετε μὲ τὴν ἐπιῤῥοήν σας
Νὰ...

Σκηνὴ Δ'.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΑΛΕΚΟΣ, ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

ΑΛΕΚΟΣ, ἐξερχόμενος τοῦ δωματίου ὅπου ἦτο κεκρυμμένος.

Ὄχι, ὄχι, μήτηρ μου· χωρὶς τὴν εἴδησίν σας
μην ἐκεῖ, καὶ ἤκουσα τὰ πάντα καλῇ τύχῃ,
ὰ ἀληθεύσῃ τὸ ῥητὸν «Ἔχουν αὐτιὰ κ' οἱ τοῖχοι.»
ἱ ὅροι τῶν συμφωνιῶν ἂς μείνουν κατὰ μέρος·
ρέπει νὰ μάθῃ ὁ πατὴρ τὰ πράγματα ἐγκαίρως.
ὰ καταλάβῃ τὴν ψυχὴν ἑνὸς ἐπονειδίστου
ποκριτοῦ· ἑνὸς ἐχθροῦ ὑπούλου τῆς τιμῆς του.
χρεῖον ὑποκείμενον! εἶδες ἀναισχυντίαν!
ὴν εἶδες τὸν παμπόνηρον τί ἐρωτομανίαν!
ιδίκησιν ἐστέναζα, τὴν ἔχω τελευταῖον.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

χι, Ἀλέκο μου, ἀρκεῖ νὰ βάλῃ γνῶσιν πλέον.
ς τὸ ἑξῆς θὰ τὸν ἰδῇς· θὰ τὸν φιλοτιμήσω.
ὴν ἔδωσα ὑπόσχεσιν, ἄφες νὰ τὴν κρατήσω.
ὲν εἶμαι τοῦ συστήματος νὰ κάμνω ὁμιλίας
ὰ τοιαύτης φύσεως οἰκτρὰς ἀνοησίας.
λῶσα στρέφει πρὸς αὐτὰς πᾶσα γυνὴ τὰ νῶτα,
αὶ τοῦ ἀνδρός της πώποτε δὲν ἐνοχλεῖ τὰ ὦτα.

ΑΛΕΚΟΣ.

ἔχετε τοὺς λόγους σας νὰ φέρεσθε σεῖς οὕτω,
ω κ' ἐγὼ τοὺς λόγους μου νὰ μὴ τὸ θέλω τοῦτο.
ὸς τοιούτου νὰ φεισθῶ! καὶ δὲν θὰ ἦμην γέλως,

Ὡσὰν αὐτὴν περίστασιν νὰ ἐπιτύχω τέλος,
Καὶ νὰ μὴ θραύσω τὴν ὀφρῦν ἑνὸς ἀσυνειδήτου,
Ὅστις μᾶς κατετάραξεν ἐδῶ μὲ τ' ἀναιδῆ του
Πρὸς τὸν πατέρα σκάνδαλα! Νὰ τὸν ἐξουσιάσῃ
Τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὕπουλος, καὶ τέλος νὰ χαλάσῃ
Ἕν' ἀῤῥαβῶνα τέλειον, μὲ τὸν ὁποῖον μένει
Κ' ἡ τύχη τῶν ἐρώτων μου στενῶς συνδεδεμένη;
Μεγάλην, ἂν τὸν ἄφινα, εὐήθειαν θὰ εἶχα·

Πρὸς τὸν Ταρτοῦφον μυκτηριστικῶς.

Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου μας... Ἄ! σ' ἔκοψα τὸν βῆχα.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Ἀλέκο....

ΑΛΕΚΟΣ.

Εἶν' ἀδύνατον. Ἀφίσετε, νὰ ζῆτε!
Ὁ τῆς χαρᾶς μου χείμαῤῥος εἰς ὅρους δὲν κρατεῖται.
Δὲν δίδετ' ἐκδικήσεως ὁρμὴ δικαιοτέρα,
Κ' ἰδοὺ, ἰδοὺ καὶ ὁ πατὴρ ἐγκαίρως...

Σκηνὴ Ε'.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΑΛΕΚΟΣ, ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ,

ΑΛΕΚΟΣ.

Ἄ! πατέρα·
Θὰ σᾶς φιλοδωρήσωμεν μὲ πρόσφατόν τι νέον
Ἀνήκουστον, ἀπίστευτον καὶ ἀληθῶς γενναῖον.
Ἰδού· ἡ εὐγενία του, τῳόντι ἠὐγνωμόνει
Εἰς ὅλας τὰς θωπείας σας, καὶ τὰς ἀντιπληρόνει.

Ὁ μέγας ζῆλός του πρὸς σᾶς, πατέρα, εἶχε φθάσει,
Ὡς θὰ ἰδῆτε, εἰς βαθμὸν τοῦ νὰ σᾶς ἀτιμάσῃ.
Συνέλαβα τὸν κύριον νὰ ἐξομολογῆται
Πρὸς τὴν μητέρα ἔρωτα φρικτόν· νὰ ἀπορῆτε!
Φλόγας, καμίνους, λάβας, οὔ!!! ὡσὰν ἀπὸ κρατῆρος.
Ἡ μήτηρ εἶναι φυσικὰ ἠπίου χαρακτῆρος,
Καὶ ἤθελεν ἐξάπαντος νὰ σᾶς τὰ σιωπήσῃ,
Νὰ μοῦ φεισθῇ τῆς μούρης του! Ἀλλ' ἂς μὲ συγχωρήσῃ,
Κ' ἑνὸς τοιούτου ὑβριστοῦ δὲν φείδομαι τελείως·
Ἤθελα τὸν πατέρα μου προσβάλει ἀνοικείως.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Ναὶ, εἶμαι γνώμης πάντοτε, ὅτ' ἡ γυνὴ δὲν πρέπει
Ν' ἀνησυχῇ τὸν ἄνδρα της εἰς ὅ,τι κοῦφον βλέπει.
Ὅτ' ἡ γνησία ἡ τιμὴ δὲν ἐξαρτᾶτ' ἐκ τούτου·
Ἀρκεῖ καλὸς νὰ ἦναί τις φύλαξ τοῦ ἑαυτοῦ του.
Τοιοῦτο ἔχω φρόνημα, καὶ θὰ ἐσιωποῦσες,
Ἀλέκο, ἂν τοὺς λόγους μου ὀλίγον ἐμετροῦσες.

Ἡ Καλλιόπη ἀναχωρεῖ.

Σκηνὴ ζ'.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, ΑΛΕΚΟΣ, ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Νὰ τὰ πιστεύσῃ τις αὐτά! ἔχονται ἀληθείας!

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Ναὶ, ἀδελφὲ, εἶμ' ἔνοχος· ναὶ, εἶμ' ἐγκληματίας·
Εἶμαι φαυλόβιος, κακὸς, ὁ χείριστος τοῦ κόσμου·

Οὔτε ὑπάρχει ἄνθρωπος ἁμαρτωλότερός μου.
Ὁ βίος μου εἶν' ἔμπλεως ἀνομιῶν καὶ ῥύπων.
Ναὶ, νὰ πιστεύσῃς, ἀδελφὲ, ὅσα καὶ ἂν σὲ εἶπον.
Ἡ θεία δίκη βέβαια νὰ μὲ παιδεύσῃ θέλει,
Κ' ἰδοὺ εἰς τὶ περίστασιν τὴν μάστιγά της στέλλει.
Τὰ τραύματ' ἀνεχόμενος τῶν σκληροτέρων ψόγων,
Ἀπέχω τῆς ἐπάρσεως τοῦ ν' ἀντιτάξω λόγον.
Ναὶ, νὰ πιστεύσῃς, ἀδελφέ· ὀργίσου, ἔλεγξέ με,
Μὲ φρίκην ἐκ τοῦ οἴκου σου εὐθὺς ἀπόβαλέ με·
Εἰπέ με τὰ χειρότερα, τὰ αἴσχιστα ὀνείδη,—
Θὰ εἶναι μετριώτερα τῶν ἔργων μου.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, πρὸς τὸν Ἀλέκον.

Ἆ! 'φίδι·
Τολμᾷς τὴν καθαρότητα λοιπὸν τῆς ἀρετῆς του
Νὰ ἀμαυρώσῃς δι' ἑνὸς ψεύδους ἐπονειδίστου!

ΑΛΕΚΟΣ.

Πά! ἔχουν ἄρα τὴν ἰσχὺν αἱ πεπονηρευμέναι
Ἐκφράσεις τοῦ ὑποκριτοῦ...

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Σιῶπ', ἀφωρισμένε!

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Ὤ! ἄφες τον νὰ σὲ εἰπῇ· ἀδίκως τὸν ὑβρίζεις.
Ἂς σὲ εἰπῇ, καὶ πίστευσε, διότι,— τί γνωρίζεις;
Δὲν πρόκειται περὶ ἁπλῶν πραγμάτων· ἑπομένως,
Ὡς εἶσαι εὔνους πρὸς ἐμὲ καὶ προκατειλημμένος,
Τὸ μέλαν εἰς τὸ πνεῦμά σου λευκὸν τὸ παραστήνεις,
Μὲ βλέπεις, καὶ, ἀλλοίμονον! ἐκ τῶν ἐκτὸς μὲ κρίνεις.
Ναὶ μὲν, ὡς ἄνθρωπον καλὸν ὁ κόσμος μ' ἐκλαμβάνει,

Τὸν κόσμον ὅμως, ἀδελφὲ, τὸν κυριεύει πλάνη.

Ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Ἀλέκον.

Ναὶ, τέκνον μου, ὁμίλησε· εἰπέ με ἐφθαρμένον,
Φονέα, κλέπτην, ἄτιμον, ἀπάνθρωπον, χαμένον,
Καὶ τούτων στυγερώτερα ἐπίθετ' ἂν μὲ δώσῃς,
Τ' ἀξίζω, ὤ! ναὶ, δύνασαι νὰ μὲ ἐξουδενώσῃς.
Ἐγὼ ἀναπολόγητος τὸ γόνυ μου θὰ κλίνω,
Ν' ἀκούω, φεῦ! τὰ αἴσχη μου καὶ νὰ τὰ καταπίνω.
Λέγε, παιδί μου...

Κλίνει τὸ γόνυ καὶ τὴν κεφαλήν.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, *πρὸς τὸν Ταρτοῦφον.*

Ἀδελφὲ, τί κάμνεις!

Πρὸς τὸν υἱόν του.

Ἀ! θηρίον
Ἀνήμερον, τί σπλάγχνα σὺ τὰ ἔχεις!

ΑΛΕΚΟΣ.

Διὰ ποῖον;—
Πατέρα μου, οἱ λόγοι του αὐτοὶ πιστεύσατέ μου...

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Σιῶπα, ἐπονείδιστε!

Ἐγείρων τὸν Ταρτοῦφον.

Σήκω, ὦ ἀδελφέ μου!
Τί λόγος!

Πρὸς τὸν υἱόν του.

Ἀχρειέστατε!

ΑΛΕΚΟΣ.

Σᾶς λέγω, προσποιεῖται.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Σιώπαινε!

ΑΛΕΚΟΣ.

Ἆ! νὰ πνιγῶ μ' ἔρχεται. Τὸν φρονεῖτε...

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Νὰ μὴν ἀκούσω λέξιν σου, τὰ κόκκαλα σὲ σπάνω.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Μή, πρὸς Θεοῦ, ὀργίζεσαι.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, πρὸς τὸν υἱόν του.

Ἐγώ, ἐγὼ σὲ φθάνω.—

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Νὰ πάθω τὰ ἀνίατα καλήτερον τὸ εἶχα,
Καὶ ὄχι ἐξ αἰτίας μου νὰ τὸν πονέσῃ τρίχα.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, πρὸς τὸν υἱόν του.

Ἀχάριστε!

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Ὤ! ἄφες τον· ἄφες, συγχώρησέ τον.
Σὲ τὸ ζητῶ γονυκλινῶς...

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, γονυπετῶν ὡσαύτως καὶ ἐναγκαλιζόμενος τὸν Ταρτοῦφον.

Ἆ! φίλε μου...

Πρὸς τὸν υἱόν του.

Ἰδέ τον·

Ἰδὲ τὴν καλωσύνην του, παγκάκιστε.

ΑΛΕΚΟΣ.

Πατέρα...

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Σούτ!

ΑΛΕΚΟΣ.

Λοιπὸν ὅλα...

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Σιωπή! κρημνίσου· σύρε πέρα.

Γνωρίζω τί πασχίζετε μ' αίσχρὰ τοιαῦτα μέσα.
Σεῖς ὅλ' εἰς τὸ στομάχι σας τὸν ἔχετ' ἐδῶ μέσα.
Τὸ βλέπω· βλέπω σήμερον, ὅτι τῳόντι ὅλοι,
Γυναῖκα, τέκνα, δοῦλοί μου, ἕνας σωρὸς διαβόλοι,
Τὸν ἅγιον τὸν ἄνθρωπον συμφώνως τὸν μισεῖτε,
Καὶ νὰ τὸν ἀποβάλετε τοῦ οἴκου μου ζητεῖτε.
Πλὴν, ὅσον σεῖς, κακότροποι, ἐβάλθητε πρὸς τοῦτο,
Τόσον θὰ τὸν περιπτυχθῶ, καὶ τρέχω ἐντοσούτῳ
Εὐθὺς τὴν θυγατέρα μου εἰς γάμον νὰ τὸν δώσω,
Τετυφωμένοι, ὅλους σας νὰ σᾶς ἀποστομώσω.

ΑΛΕΚΟΣ.

Μὲ τὰ σωστά σας, κάμνετε τοιαύτας ἀποφάσεις;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ναὶ, καὶ ἀπόψε ἐνταυτῷ, 'ς τὸ πεῖσμά σου, νὰ σκάσῃς.
Τί εἶσθε, βρὲ, ἐσεῖς ἐδῶ; τί 'βγαίνεις 'σὰν λεβέντης;
'Εδῶ, νὰ καταλάβετε, ὅτ' εἶμ' ἐγὼ αὐθέντης.
Καθένας τὴν σημαίαν του μ' ἔστησαν, τὰ ζιζάνια.—
'Γλίγωρα, 'πέ τον ἥμαρτον! βάλ' τον καὶ μιὰ μετάνοια!

ΑΛΕΚΟΣ.

Αὐτὸν τὸν ἀχρειέστατον; Ποῖος! ἐγώ;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

'Ακόμη!
Καὶ νέας ὕβρεις ἐνταυτῷ!— Διεστραμμένη γνώμη...
Ἕνα ῥαβδί! ἕνα ῥαβδί!

Πρὸς τὸν Ταρτοῦφον.

Ἄφες, μὴ μ' ἐμποδίζεις.—

Πρὸς τὸν υἱόν του.

Ἔξω ἀπὸ τὸ 'σπῆτί μου, νὰ μάθῃς νὰ γαυγίζῃς.

Ἔξω, καὶ πλέον κύτταξε, ποτέ σου μὴ τολμήσῃς,
Κρεμάλα, τὸ κατῶφλί μου νὰ τὸ μεταπατήσῃς,
Σὲ κάμνω ποῦ νὰ σύρεσαι!

ΑΛΕΚΟΣ.

Πολὺ καλά· θὰ φύγω, —
Πλὴν...

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ἔξω 'γλίγωρα, σκυλί! σὲ πιάνω καὶ σὲ πνίγω.
Δὲν σὲ γνωρίζω ὡς υἱόν. Ἀπόκληρος μακράν μου,
Παραλυμένος, ἄτιμος, ἔχε τὴν κατάραν μου!

Σκηνὴ Ζ'.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ἅγιον ἕνα ἄνθρωπον νὰ τὸν προσβάλλουν οὕτω!

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Θεέ! καθὼς τὸν συγχωρῶ, ἄφες αὐτῷ.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Καὶ τοῦτο
Μὲ ἦτον ἀπὸ τ' ἄγραφα.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Ἂν ἤξευρες ὁποίαν
Πληγὴν εἰς τὰ ἐνδόμυχα αἰσθάνομαι καιρίαν,
Νὰ βλέπω ὅτι προσπαθοῦν πρὸς ἕνα ἀδελφόν μου
Νὰ μ' ἀμαυρώσουν οὕτω πως...

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ἀχ! ἐξ ἁμαρτιῶν μου.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Καὶ μόνον κατ' ἰδέαν μου ἀχαριστία τόση,
Μυρίους εἶναι ἱκανὴ θανάτους νὰ μὲ δώσῃ.
Ὢ! τὸ εὐλογημένον μου παιδί! ὤ! θ' ἀῤῥωστήσω·
Μὲ κόπτονται τὰ ἥπατα· θαῤῥῶ θὰ ξεψυχήσω.—
Θεέ μου!

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, τρέχων ἔνδακρυς πρὸς τὴν θύραν ὁπόθεν ἀπέβαλε τὸν υἱόντου.

Σκύλε ἄπιστε, ὄνειδος τῶν ἀνθρώπων!
Λυποῦμαι ποῦ, ἀπάνθρωπε, δὲν σ' ἄφισα 'ς τὸν τόπον.

Πρὸς τὸν Ταρτοῦφον.

Μὴ, ἀδελφέ μου, θλίβεσαι· ἡσύχει, μή σε μέλῃ.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Πρέπει νὰ φύγω ἀπ' ἐδῶ· τετέλεσται· τὸ θέλει
Ἡ ἡσυχία, φίλε μου, τοῦ οἴκου σου· — νὰ ζήσῃς!
Νὰ παύσουν αἱ δυσάρεστοι αὐταὶ ἀμφισβητήσεις.
Ἰδὲ, ἐνόσῳ κάθημαι, τί ταραχὰς σὲ φέρω.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Τί λέγεις! παίζεις, ἀδελφέ;

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Νὰ μείνω περαιτέρω,
Ὡς ὅλοι των μ' ἐχθρεύονται, ὁμοῦ θὰ προσπαθήσουν
Τὸ ἄτομόν μου ὕποπτον νὰ σὲ τὸ παραστήσουν.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Καὶ τί πρὸς σὲ, καλότυχε; Εἶδες ἐγὼ νὰ δίδω
Παραμικρὰν ἀκρόασιν;

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

'Αλλ' ἂν ποτὲ τὸ ἴδω;
Ἄνθρωποι εἴμεθ', ἀδελφέ· χωρὶς ἀμφιβολίαν
Αὐτὰ θὰ ἐπαναληφθοῦν· αὐτοὶ ζητοῦν αἰτίαν.
Ναὶ, τώρα μὲν τ' ἀπέῤῥιψες, ἀλλ' αὔριον, ἀνίσως.
Πάλιν ἀκούσῃς τὰ αὐτὰ, θὰ δώσῃς πίστιν ἴσως.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

'Εγώ; ἐγώ;

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Ὤ! ἔχομεν παραδειγμάτων πλήθη,
Ὅτ' ἡ γυνὴ τὸν ἄνδρα της εὐκόλως μεταπείθει.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ποτέ.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Νὰ φύγω ἄφες με, καὶ, σφάλλουν ἢ δὲν σφάλλουν,
Νὰ τοὺς κοπῇ πᾶσ' ἀφορμὴ τοῦ νὰ μὲ διαβάλλουν.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ὄχι, θὰ μείνεις· ἔφυγες, πλὴν, μάθε, ἀποθαίνω.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Νὰ ὑποφέρω τὸ λοιπὸν τοιαῦτα καὶ νὰ μένω;
Τοὐλάχιστον ἂν ἤθελες...

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ἆ!...

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Ἔστω, ἔστω πλέον·
Πλὴν τοῦτο σὲ παρατηρῶ, κ' εἶναι πολὺ σπουδαῖον.
Γνωρίζεις ὅτι τὴν τιμὴν μικρὸν τὴν ἀμαυρόνει,
Καὶ τὴν κηλίδα ἔπειτα δὲν ἐξαλείφουν χρόνοι.

Λοιπὸν καὶ ἡ φιλία μας τὸ χρέος μ' ἐπιβάλλει,
Διὰ νὰ παύσουν κ'οἱ ἐδῶ, κ' ἴσως ἀπ' ἔξω ἄλλοι,
Νὰ ὑποθέτουν ὕπαρξιν πραγμάτων κακοφώνων,
Θὰ φεύγω τὴν γυναῖκά σου, καὶ θὰ μὲ βλέπει μόνον...

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ὄχι· εἰς πεῖσμα ὅλων των θέλω νὰ τὴν συχνάζῃς.
Ἀφοῦ μ'αὐτὸ τὰ 'μάτια τους, ὡς φαίνεται, τοὺς 'βγάζεις,
Μάλιστα ὥρα καὶ στιγμὴ δὲν θέλω νὰ περάσῃ,
Χωρὶς ὁ κόσμος μὲ αὐτὴν νὰ σὲ ἰδῇ, νὰ σκάσῃ.
Πλὴν τοῦτο μόνον δὲν ἀρκεῖ· διὰ νὰ μείνουν ὅλοι
Ἐμβρόντητοι, καὶ νὰ ἰδοῦν τί θὰ εἰπεῖ *ἀσβώλη*,
Σὲ καταστήνω τέλειον καὶ μόνον κληρονόμον,
Καὶ 'πάγω τώρα, παρευθὺς, νὰ γράψω κατὰ νόμον,
Σουρούϊλαν, μουρούϊλαν, ἐπάνω 'ς τ' ὄνομά σου
Ἀκίνητά μου κτήματα καὶ κινητά μου·— στάσου!
Εἷς φίλος ἐπιστήθιος ποῦ ἔκαμα γαμβρόν μου,
Μὲ εἶναι προσφιλέστερος συζύγου καὶ παιδίων μου.—
Τὴν πρότασίν μου δέχεσαι καθὼς σὲ τὴν κηρύττω;

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Τὸ τοῦ Κυρίου θέλημα ἐν πᾶσι γενηθήτω.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ἆ! τὸν καϋμένον. Ἄγωμεν τὰ ἔγγραφα νὰ γίνουν,
Σὰν τοὺς κωφοὺς τοὺς ἀστακοὺς οἱ φθονεροὶ νὰ μείνουν.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΠΡΑΞΕΩΣ.

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ.

Σκηνὴ Α΄.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

ΝΑΙ, ἄλλο δὲν ἀκοῦς παντοῦ, σὲ βεβαιῶ τιμίως·
Καὶ, ὡς κοινῶς τὰ παριστοῦν, δὲν σὲ τιμοῦν τελείως.
Ἕνεκα τούτου δράττομαι αὐτῆς τῆς εὐκαιρίας,
Νὰ σὲ εἰπῶ τὸ τί φρονῶ, χωρὶς τροπολογίας.
Δὲν θέλω εἰς τ' ᾀδόμενα ποσῶς νὰ ἐμβαθύνω·
Ἓν μόνον σὲ παρατηρῶ, καὶ τοῦτο κατακρίνω.
Ὑπόθες ὁ Ἀλέξανδρος φρικτὰ ὅτ' ἠπατήθη,
Καὶ τ' ὄνομά σου παρ' αὐτοῦ ἀδίκως διεβλήθη.
Σὺ, ὡς καλὸς χριστιανὸς μὴ θέλων ἐκδικήσεις,
Τὴν ὕβριν ταύτην ἔπρεπε, θαῤῥῶ, νὰ συγχωρήσῃς·
Καὶ ὄχι ἐξ αἰτίας σου νὰ γίνῃ τόση ἔρις,
Ν' ἀποβληθῇ ἕνας υἱὸς, καὶ νὰ τὸ ὑποφέρῃς.
Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ἀδελφὲ, δὲν ἔχει τ' ὅμοιόν του·
Ἀκούει ἔξω ὁ καθεὶς καὶ κάμνει τὸν σταυρόν του.
Ἐγὼ σὲ λέγω, κύτταξε τὸ πᾶν νὰ εἰρηνεύσῃς,

Καὶ μὴ ὠθεῖς τὰ πράγματα· θέλησε νὰ πιστεύσῃς.
Ἄς γίνῃ εἰς τὸν Ὕψιστον θυσία ἡ ὀργή σου,
Κ' εἰς τὸν πατέρα τὸν υἱὸν νὰ φέρῃς συλλογίσου.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Ἐγώ; ἐγὼ... τί μοῦ περνᾷ! τὸ θέλω κατὰ βάθος,
Διότι, μάρτυς ὁ Θεὸς, δὲν τὸν φυλάττω πάθος.
Τὸν συγχωρῶ ἀπὸ ψυχῆς καὶ ἤθελα προθύμως
Νὰ μεσιτεύσω μάλιστα ὑπὲρ αὐτοῦ, ἐντίμως!
Πλὴν τὸ συμφέρον τ' οὐρανοῦ δὲν μὲ τὸ ἐπιτρέπει.
Αὐτὸς ἂν ἐπανήρχετο, ἐγὼ νὰ φύγω πρέπει.
Μετὰ τὴν ἀπερίσκεπτον καὶ ἄτοπόν του πρᾶξιν,
Πάλιν ὁμοῦ νὰ εἴμεθα, δὲν ἔρχεται 'ς τὴν τάξιν.
Καταλαμβάνεις ὁ καθεὶς πῶς θὰ τὸ ἐξηγήσῃ.
Πολιτικὴν θὰ τὸ εἰπεῖ, καὶ θὰ διαφημίσει,
Ὅτι, γνωρίζων ἔνοχον ἤγουν τὸν ἑαυτόν μου,
Ἐφάνην ἀνεξίκακος πρὸς τὸν κατήγορόν μου.
Καὶ προσποιοῦμαι πρὸς αὐτὸν ἀγάπην καὶ φιλίαν
Διὰ νὰ τὸν ὑποχρεῶ εἰς τὴν ἐχεμυθίαν.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Διὰ νὰ τὸν ὑποχρεοῖς· — αὐτὰ εἶναι προφάσεις.
Καὶ βιασμένης, φίλε μου, ἀπολογίας φράσεις.
Ὅσον διὰ τὸ τ' οὐρανοῦ συμφέρον, μή σε μέλῃ·
Ὅταν κἀνένα ὁ Θεὸς νὰ τιμωρήσῃ θέλῃ,
Ἀνάγκην ἔχει ἀπὸ σὲ, καλότυχε, πρὸς τοῦτο,
Ὡς ἄλλως πως τὸ μῖσός του νὰ μὴ ἐξεπληροῦτο;
Ἄφες ἐκεῖνον τιμωρὸν, καὶ ἄς συλλογισθῶμεν,
Ὅτ' εἰς ἡμᾶς παρήγγειλε μόνον νὰ συγχωρῶμεν.

Πλὴν τί θὰ λέγουν; — Βράσε τας τὰς κρίσεις τῶν ἀνθρώπων,
Ὁπόταν τὸν κατὰ Θεὸν σὺ προαιρεῖσαι τρόπον.
Ὁ φόβος τοῦ τί δύναται ἕκαστος νὰ νομίσῃ
Τὸ κλέος μιᾶς πράξεως καλῆς θὰ ἐμποδίσει;
Τί εἶναι τὸ θεάρεστον; σὺ τοῦτο παρατήρει·
Τὰ δ' ἄλλα ὅλα μάταια καὶ τοῦ ἀνέμου γύροι.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Σὲ εἶπα, ναὶ, τὸν συγχωρῶ καὶ μῖσος δὲν φυλάττω·
Αὐτὸ προστάζει ὁ Θεὸς, αὐτὸ λοιπὸν καὶ πράττω.
Πλὴν δὲν προστάζει ὁ Θεὸς νὰ ζήσω καὶ μαζῇ του,
Μετὰ τὸ σκάνδαλον αὐτὸ καὶ τ' ἄλλα τ' ἀπρεπῆ του.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Καὶ σὲ προστάζει ὁ Θεὸς, — εἰλικρινῶς ὁμίλει, —
Νὰ δέσῃς εὐθὺς, κύριε, εἰς τὸ ψιλὸν μανδῆλι
Ἑνὸς πατρὸς μίαν ἁπλῆν φαντασιοπληξίαν,
Καὶ νὰ δεχθῇς ἑνὸς πτωχοῦ υἱοῦ κληρονομίαν; —
Τὴν δράττεις;

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Ὅσοι ἔπειτα τὸν λόγον θὰ γνωρίσουν
Δι' ὃν εἰς τοῦτο ἔστερξα, ὅλοι θὰ μ' εὐλογήσουν.
Ποτὲ δὲν ἐπεθύμησα τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου.
Δὲν μὲ θαμβόν' ἡ λάμψις των, κ' εἶναι ψευδὴς ἐμπρός μου.
Ἂν ὅσα ὁ πατὴρ αὐτὸς, οἰκεία του θελήσει,
Εὐηρεστήθη εἰς ἐμὲ γενναίως νὰ χαρίσῃ
Διὰ μιᾶς πωλήσεως ἐν τάξ' εἰς τ' ὄνομά μου
Τὰ δέχομαι, ὤ! πίστευσε, ἰδοὺ τὸ αἴσθημά μου·
Δὲν ἤθελα τὰ κτήματα αὐτὰ νὰ περιπέσουν
Εἰς χεῖρας ποῦ προβλέπει τις ὅτι θὰ τ' ἀπωλέσουν.

Εσκέφθην ὅτι ἔμελλαν κακὴν κακῶς νὰ 'πάγουν,
Οἱ ἄτιμοι κ' οἱ ἄσωτοι ταχέως νὰ τὰ φάγουν,
Καὶ εἶπα, ὅτι κάλλιον αὐτὰ διὰ χειρός μου
Νὰ χρησιμεύσουν δηλαδὴ, ὡς εἶναι ὁ σκοπός μου,
Εἰς ἐνδεῶν περίθαλψιν κ' εἰς δόξαν τοῦ Ὑψίστου.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Τῆς καλοκἀγαθίας σας αὐτῆς τῆς ἀνελπίστου—
Εἴμεθα καθυπόχρεοι. Ὁ φόβος σας τωόντι
Εἶν' ἕνας φόβος ἅγιος, ὅμως κτυπᾷ 'ς τὸ 'δόντι
Τοῦ κληρονόμου, βλέπετε, καὶ πλέον, τί νὰ γίνῃ!
Τὸ ἰδικόν του εἰς αὐτὸν καλήτερον ἂς μείνῃ,
Κ' εἰς βάρος του οἱ κίνδυνοι δι' ὅσ' ἀκολουθήσουν,
Παρὰ ἐπὶ σφετερισμῷ νὰ σᾶς κατηγορήσουν.
Τὸ κατ' ἐμὲ, βρὲ ἀδελφὲ, αὐτὸ θαυμάζω μόνον·
Πῶς ἔδραξες τὴν πρότασιν χωρὶς καρδίας πόνον.
Ὁ θεῖος ζῆλος ἆρα γε ἔχει κανένα νόμον
Ν' ἀπογυμνοῖ τις νόμιμον υἱὸν καὶ κληρονόμον;
Ἀλλ' ἂν ἐναντιόνωνται οὐράνιοι θελήσεις
Ὁμοῦ μὲ τὸν Ἀλέξανδρον εἰς τὸ ἑξῆς νὰ ζήσῃς,
Ὡς ἄνθρωπος διάκρισιν γνωρίζων τί σημαίνει,
Ἂς ἀνεχώρεις μᾶλλον σὺ, ὁ δὲ υἱὸς νὰ μένῃ·
Καὶ ὄχι νὰ ἀνέχεσαι, ἀλόγως καὶ ἀδίκως
Νὰ τὸν ἐξώσῃ, διὰ σὲ, ὁ πατρικός του οἶκος.
Ἤγουν αὐτὸς ὁ χαρακτὴρ... καταλαμβάνεις τώρα,—
Προδίδει...

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Εἶναι, κύριε, τρεῖς καὶ 'μισὴ ἡ ὥρα.
Με προσκαλεῖ νὰ ἀναβῶ πνευματικόν τι χρέος,

Καὶ σὲ ζητῶ συγχώρησιν ἀφίνων σε ταχέως.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Ἄχ!

Σκηνὴ Β'.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΕΛΕΓΚΩ, ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ΔΡΟΣΗ.

ΔΡΟΣΗ, πρὸς τὸν Νίκανδρον.

Ἄχ! κύριε Νίκανδρε, μαζῆ μας ἑνωθῆτε,
Νὰ σώσωμεν τὴν δυστυχῆ, ποῦ δὲν παρηγορεῖται.
Τί μοῖρα τὸ ταλαίπωρον ἐπῆγε νὰ τὸ εὕρῃ!
Καὶ ὁ πατήρ της, καὶ καλὰ δὲν θέλει νὰ ἠξεύρῃ.
Ἀπόψε τὰ συμβόλαια ζητεῖ νὰ ὑπογράψῃ,
Καὶ αὔριον, ἀπόφασις· τὸν γάμον θὰ συνάψῃ.
Τώρα θὰ ἔλθῃ· ὅλοι μας εὐθὺς εἰς τὸν λαιμόν του
Νὰ πέσωμεν, νὰ ῥίψωμεν αὐτὸ τὸ σχέδιόν του,
Αὐτὸ τὸ μαῦρον σχέδιον ποῦ δὲν μοῦ ἀποβγαίνει.

Σκηνὴ Γ'.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΕΛΕΓΚΩ, ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ΔΡΟΣΗ.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ἀ! χαίρω ποῦ εὑρέθητε ἐδῶ συναθροισμένοι.

Πρὸς τὴν Ἐλέγκω.

Ἰδού, αὐτὸ τὸ ἔγγραφον, τί εἶναι τὸ μαντεύεις.

Ἄκουσ', Ἐλέγκω, κόρη μου, διὰ νὰ θριαμβεύῃς.

ἘΛΕΓΚΩ, γονυπετοῦσα πρὸς τὸν Λεμβίκην.

Πατέρα, διὰ τὸν Θεὸν ὅστις γινώσκει πόση
Ἀκόμη λύπη ἐξαρκεῖ διὰ νὰ μὲ νεκρώσῃ·
Διὰ πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ ἔχ' εἰς τὴν ψυχήν σας
Συμπάθειαν, ἐκτείνετε τὴν πρὸς ἐμὲ στοργήν σας,
Τινῶν γονέων τὸν θεσμὸν, τὸν σιδηροῦν ἐκεῖνον
Περὶ τυφλῆς ὑπακοῆς, ἀτέλεστον ἀφίνων.
Νὰ μὴ μὲ ἀναγκάσετε εἰς τὸν Θεὸν νὰ στείλω
Ἀδημονίας οἰμωγὴν δι' ὅ,τι σᾶς ὀφείλω.
Μίαν ζωὴν μ' ἐδόσετε· μ' αὐτὴν τὴν ἐξουσίαν
Μὴ μὲ τὴν καταστήσετε, πατέρα μου, ἀθλίαν.
Ἂν μὲ ἀπαγορεύετε ὅ,τ' εἶχα ἀγαπήσει,
Ὅ,τ' εἶχεν ἡ καρδία μου τολμήσει νὰ ἐλπίσῃ,
Κἂν μή με παραδόσετε εἰς ὅ,τι ἀπεστράφην,
Κ' εἰπῆτε ὅτι ζωντανὴ μὲ τοὺς νεκροὺς ἐτάφην.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, ἐλεῶν τὴν θυγατέρα.

Ἀνδρίζου, ὦ καρδία μου, καὶ μὴ ἀδυναμίας.

ΕΛΕΓΚΩ.

Ἀμεριμνῶ δι' ὅλας σας τὰς πρὸς αὐτὸν εὐνοίας.
Ἂς τὸν δοθοῦν καὶ χρήματα, καὶ σκεύη σας, καὶ οἶκοι.
Ἂν δὲν ἀρκοῦν, ἂς προστεθῇ καὶ ὅ,τι μὲ ἀνήκει.
Μετὰ χαρᾶς νὰ στερηθῶ πᾶν ὅ,τι ἰδικόν μου.
Μὴ ὅμως προχωρήσετε κ' ἕως τὸ ἄτομόν μου.
Ὑπάρχουν μοναστήρια· ἐκεῖ ἂς δώσω πέρας,
Ἐν προσευχαῖς, εἰς τὰς οἰκτρὰς τοῦ βίου μου ἡμέρας.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Νὰ κ' ἡ συνήθης πρότασις αὐτῶν μου τῶν ὁσίων,

Ὁπόταν ἀποτρέπονται ἐρώτων ἀνοικείων.—
Σήκω ἐπάνω, καὶ κανεὶς ἀγανακτεῖ νὰ βλέπῃ!
Ὅσον τὸν ἀποστρέφεσαι, τόσον λοιπὸν σὲ πρέπει.
Αὐτὸν θὰ ἔχῃς ἄνδρα σου· ἄλλο νὰ μὴν ἐλπίζῃς·
Δαμάζεις τὰς ὀρέξεις σου μ' αὐτόν. Μὴ μ' ἐρεθίζεις.

ΔΡΟΣΗ.

Πλὴν πῶς! χωρὶς νὰ θέλῃ...

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Σὺ γύρευε τὴν δουλειά σου.
Σὲ εἶναι συμφερώτερον νὰ σιωπᾷς· βουβάσου.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Ἂν εἶχέ τινα πέρασιν εἷς λόγος ἰδικός μου...

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Οἱ λόγοι σας μὲ φαίνονται οἱ κάλλιστοι τοῦ κόσμου·
Σπουδαῖοι λόγοι, εὔμορφοι, καὶ τοὺς τιμῶ μεγάλως,
Ἀλλ' ἂς τοὺς πράττῃ, φίλτατε, ἐκτὸς ἐμοῦ πᾶς ἄλλος.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ, πρὸς τὸν Λεμβίκην.

Ἀλλ' ἡ τυφλὴ ἀπάτη σας ἀληθινὰ μ' ἐκπλήττει,
Κ' εἰς ὅ,τι βλέπω σήμερον εἶναι κανεὶς νὰ φρίττῃ.
Τοσαύτη πάλιν πρόληψις περὶ τῶν ἀρετῶν του!
Ὅλοι λοιπὸν ψευδόμεθα κ' εἰς τὸ σημερινόν του;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Μὲ τὸν υἱόν μου σύμφωνος σὺ πάντοτε ἐφάνης.
Γνωρίζω, τὸν παγκάκιστον, πόσον τὸν καλοπιάνεις.
Τὸν θέλεις φίλον, βέβαια, καὶ πῶς νὰ ἠμπορέσῃς
Ἀναφανδὸν τ' ἀχρεῖα του τὰ ψεύδη ν' ἀναιρέσῃς!
Ὅταν σᾶς ηὗρα καὶ τοὺς τρεῖς, ἂν ἦσουν πειραγμένη,

Ἀλλέως θὰ ἐφαίνεσο διατεταραγμένη.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Πρέπ' ἡ τιμή μας ἆρά γε ἀλαλαγμοὺς νὰ βάλλῃ
Ὁσάκις τι ἀνοίκειον ἀνήρ τις μᾶς προβάλλει;
Δὲν δίδει τὴν ἀπόκρισιν κἀνεὶς τὴν ἀποχρῶσαν,
Εἰμὴ μὲ ὄμμα ἄγριον καὶ λοιδοροῦσαν γλῶσσαν;
Τὸ κατ' ἐμὲ, ἐγὼ γελῶ τοιοῦτον ὅταν τύχῃ.
Δὲν μὲ ἀρέσκουν εἰς αὐτὰ οἱ θόρυβοι κ' οἱ ἦχοι.
Πρέπ' ἡ γυνὴ τὴν γνῶσίν της ἠπίως νὰ δεικνύῃ,
Καὶ ὄχι νὰ ἐξάπτεται, τὰς ὕβρεις ν' ἀπολύῃ,
Νὰ χύνεται 'ς τὸ πρόσωπον ἀμέσως τῶν ἀνθρώπων
Μὲ 'δόντια καὶ μὲ 'νύχια της. Τί χρεία τόσων κόπων!
Τοιαύτην ἐγὼ φρόνησιν δὲν τὴν τιμῶ διόλου.
Δὲν ἀγαπῶ τὴν ἀρετὴν μὲ σχῆμα διαβόλου.
Ἡ εὐγενὴς κ' ἐχέμυθος ψυχρότης τὴν ὑψόνει,
Κ' ἐπίσης ἔχει δύναμιν πρὸς τὸ ν' ἀποστομώνῃ.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Μ' αὐτὰ ἐγὼ δὲν πείθομαι.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Ἰδὲ ἀδυναμίαν!
Ἀλλ' ἂν σᾶς βάλω ἔξαφνα εἰς θέσιν ἁρμοδίαν,
Κ' ἰδῆτε καὶ ὁ ἴδιος αὐτὰ ὅτ' εἶν' ἀλήθεια,
Τί θὰ εἰπῆτε;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Νὰ ἰδῶ;

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Ναὶ, ναῖσκε.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Κολοκύθια.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Τί ἄνθρωπος! τί ἄνθρωπος! Πλὴν μὴ παραλογεῖτε·
Σᾶς λέγω μὲ τὰ ὦτά σας τὰ ἴδια πεισθῆτε.
Ἐδῶ, ἂς ὑποθέσωμεν, κρύπτεσθε εἰς ἓν μέρος,
Καὶ μόνος γίνεσθε κριτὴς ἂν ἦναι τοῦ ἀέρος
Τὰ ὅσα σᾶς ἀνήγγειλαν, καὶ βλέπετ' ἐπὶ τέλους,
Ὅτι ὁ φίλος σας ποσῶς δὲν 'μοιάζει τοὺς ἀγγέλους·
Τί θὰ εἰπῆτε;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Τίποτε δὲν θὰ εἰπῶ, διότι...
Διότι εἶν' ἀδύνατον αὐτό.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Εἶσθ' ἐν τῷ σκότει.
Ἀλλ' ὅμως, ἀφοῦ ἔφθασα τὰ χείλη μου ν' ἀνοίξω,
Οὔτε τὸ καταδέχομαι νὰ μὴ τὸ ἀποδείξω,
Καὶ θὰ σᾶς κάμω μάρτυρα αὐτόπτην τῶν πραγμάτων.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ἔλα λοιπὸν, καὶ νὰ ἰδῶ τὸ θαῦμα τῶν θαυμάτων
Αὐτό σου.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ, πρὸς τὴν Δροσήν.

Φώναξέ με τον.

ΔΡΟΣΗ, πρὸς τὴν Καλλιόπην.

Παμπόνηρος εἶν' ὅλος,
Καὶ ἴσως, ὁ κατάρατος, δὲν θὰ πιασθῇ εὐκόλως.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ, πρὸς τὴν Δροσήν.

Ὄχι· ὅ,τι ἀγαπᾷ κανεὶς εὐκόλως ἀπατᾶται·

Ἡ φιλαυτία τὸν πλανᾷ ὅτι θ' ἀνταγαπᾶται.
Εἰπέ τον σὺ νὰ καταβῇ.

Πρὸς τὸν Νίκανδρον καὶ τὴν Ἐλέγκω.

Καὶ σεῖς ἀποσυρθῆτε.

Σκηνὴ Δ'.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Ἐδῶ αὐτὴν τὴν τράπεζαν καὶ ὑπ' αὐτὴν ἐμβῆτε.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Πῶς!

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Νὰ κρυφθῆτε βέβαια.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Πά! ὑπὸ τὸ τραπέζι;

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Διὰ νὰ μὴ σᾶς στοχασθῇ· τὸ πρᾶγμ' αὐτὸ δὲν παίζει.
Ἐλᾶτ', ἐλᾶτε. — Κάμετε καθὼς ἐγὼ σᾶς λέγω,
Χριστιανέ!

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Τί διάβολον! ἔστω, δὲν ἀντιλέγω·
Ἂς γίνῃ ὅπως ἀγαπᾷς, πλὴν... βλέπεις; κύτταξέ με·
Ἂν ὕστερον ἀπ' ὅλ' αὐτά...

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Καλά· κρεμάσετέ με.

Πρὸς τὸν Λεμβίκην, ὄντα ὑπὸ τὴν τράπεζαν.

Μόνον αὐτὸ παρακαλῶ, νὰ μὴ σκανδαλισθῆτε
Ποσῶς δι' ὅ,τι τὸν εἰπῶ. Καθὼς παρατηρεῖτε,
Τὸ θέλει ἡ περίστασις. Θ' ἀνοίξω ὁμιλίαν
Ἀληθινὰ παράδοξον, ὄχ' εἰς ἐμὲ οἰκείαν,
Ἀλλ' ἔχω τὴν συγγνώμην σας· τὸ κάμνω νὰ σᾶς πείσω.
Μὲ γλυκεροὺς, γνωρίσετε, λόγους θὰ τὸν ἀρχίσω,
Θ' ἀκροασθῶ τὸν πόθον του μὲ συμπασχούσης τρόπον,
Καὶ εἰς τὰς αὐθαδείας του ἴσως θὰ δώσω τόπον,
Ἕως, κολακευόμενος ἀπὸ αἰσχρὰν ἐλπίδα,
Νὰ ῥίψῃ, ὁ ὑποκριτὴς, χαμαὶ τὴν προσωπίδα·
Καὶ τότε, ἐπειδὴ ἁπλῶς τὸ τέχνασμα θὰ γίνει
Διὰ νὰ τὸν γνωρίσετε κ' ἐμβρόντητος νὰ μείνῃ,
Τὰς τόλμας του ν' ἀνέχωμαι, σᾶς βεβαιῶ, δὲν παύω,
Ἂν ὅτι κατεπείσθητε καλὰ δὲν καταλάβω.
Εἰς σᾶς ἀπόκειται λοιπὸν, ὅταν ἰδῆτε πλέον
Ὅτι τὸ πρᾶγμα εἰς βαθμὸν κατήντησε σπουδαῖον,
Κ' ἕως ἐκεῖ εἶν' ἀρκετὸν, καὶ οὔτε διφορεῖται,
Τῆς γυναικός σας, τῆς πτωχῆς, ἀμέσως νὰ φεισθῆτε,
Χωρὶς νὰ τὴν ἐκθέσετε, εἰμὴ εἰς ὅσον φθάνει
Διὰ νὰ πέσῃ πρόῤῥιζος ἡ σταθερά σας πλάνη.
Σᾶς λέγω.— Εἶσθε κύριος εἰς τὰ συμφέροντά σας,
Καὶ...Ἔρχονται. Μαζεύσετε καλὰ τὸ φόρεμά σας.

Σκηνὴ Ε'.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ, ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ὁ Λεμβίκης εἶναι κεκρυμμένος ὑπὸ τὴν τράπεζαν.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Μὲ εἶπαν ὅτι ἔχετε κἄτι νὰ μὲ εἰπῆτε!

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Ναὶ, κἄτι μυστικώτατον. Παρακαλῶ, ἰδῆτε
Μήπως τ' αὐτί του πουθενὰ εἶναι κάνεὶς νὰ στήσῃ,
Κ' ἐκείνην ἐκεῖ σύρετε τὴν θύραν νὰ 'σφαλίσῃ.
Νὰ σᾶς εἰπῶ, δὲν ἤθελα νὰ μᾶς συμβῇ καὶ τώρα
Ὅ,τι μᾶς κατετάραξεν, εἶναι ὀλίγη ὥρα.
Τί πρᾶγμα ἀπροσδόκητον, καλὲ, ἦτον ἐκεῖνο!
Ἀ, τί 'Αλέκος! ἵδρωσα νὰ τὸν καταπραΰνω.
Δὲν ἤθελα ὁ ἄνδρας μου τελείως νὰ τὰ μάθῃ.
Ἐμπόδισα, ἐμπόδισα, ἀδύνατον ἐστάθη.
Τὰ εἶπε, τὸ παιδάριον, καὶ τόσον 'θορυβήθην
Ὥστε νὰ τ' ἀναιρέσω κἂν οὔτε διενοήθην.
Ὅμως, αἴ, χάρις τῷ Θεῷ, τὸ νέφος ἐσκορπίσθη,
Καὶ τώρα περισσότερον τὸ πᾶν ἐξησφαλίσθη.
Σᾶς ἔχει εἰς ὑπόληψιν ὁ ἄνδρας μου μεγάλην.
Τῶν ἀδυνάτων διὰ σᾶς νὰ λάβ' ἰδέαν ἄλλην.
Ἀφοῦ σᾶς κρίνουν μάλιστα τοσοῦτον κακοτρόπως,
Θέλει νὰ εἴμεθα ὁμοῦ, λέγει, ἀδιακόπως.
Ὅθεν ἀφόβως ἠμπορῶ, μὲ σᾶς ἐδῶ κλεισμένη,

Ν' ἀνοίξω τὴν καρδίαν μου...

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Ὤ! κεχαριτωμένη....

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Καρδίαν ἴσως σπεύδουσαν πολὺ εἰς τὸ νὰ δώσῃ
Ἀκρόασιν εἰς ὅ,τι πρὶν μὲ εἶχες φανερώσει.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Ὁ νοῦς μου δυσκολεύεται νὰ σᾶς κατανοήσῃ.
Μὲ ἄλλο ὕφος πρὸ μικροῦ μὲ εἴχετε λαλήσει.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Καὶ πῶς! σ' ἐπείραξεν αὐτό; ὤ! πόσον τὴν καρδίαν
Τῶν γυναικῶν, πόσον κακῶς γνωρίζεις τὴν ἀθλίαν!
Καὶ πόσον ὀλιγώτατα μαντεύεις πόθεν κλίνει,
Ὁπόταν τόσον ἀσθενῶς τὴν βλέπεις ν' ἀντιτείνῃ!
Πάντοτε, μάθε, εἰς αὐτὰς τὰς ὥρας ἡ αἰδώς μας
Ἐγείρεται ἀντίπαλος τῆς διαθέσεώς μας·
Μὲ ὅσον ἔκδοτον ψυχὴν κἀνεὶς ἂν ἀγαπήσῃ,
Αἰσθάνετ' ἐντροπήν τινα νὰ τὸ ὁμολογήσῃ,
Κ' ἐναντιοῦται κατ' ἀρχάς, πλὴν μ' ἕνα τινὰ τρόπον
Μὴ ἀπαιτοῦντα ὅρασιν ὀξυδερκῶν ἀνθρώπων.
Τὸ ὄχι μας γνωρίζεται ὅτ' εἶν' ἓν ὄχι νόθον,
Καὶ ὅτι ἀντιφάσκουσι τὰ χείλη πρὸς τὸν πόθον
Ἁπλῶς δι' ἓν φιλότιμον. Σᾶς ἐξομολογοῦμαι
Μ' ἐλευθερίαν ἀληθῶς πολλήν, δὲν τὸ ἀρνοῦμαι,
Ἀλλ', ἅπαξ ἀφοῦ ἔτρεξεν ἕως ἐδῶ ἡ γλῶσσα,
Σᾶς βάλλω μάλιστα κριτήν· ἤθελα κάμει τόσα,—
Ἤθελα τόσην μέριμναν καὶ ζέσιν καταβάλει
Νὰ πείσω τὸν Ἀλέξανδρον νὰ μὴ σᾶς διαβάλῃ;

Ἤθελα μὲ πραότητα κ' ὑπομονὴν τοσαύτην
Ἀκροασθῇ ἐκ μέρους σας φανέρωσιν τοιαύτην;
Ἕως τὸ τέλος ἤκουσα· ὠργίσθην; διηγέρθην;
Ἤθελα, σὲ παρακαλῶ, φερθῇ καθὼς ἐφέρθην,
Τὸ αἴσθημά σου πρὸς ἐμὲ ἂν δὲν μὲ ηὐχαρίστει;
Ἰδοὺ καὶ ἄλλη, κύριε, ἀπόδειξις μεγίστη·—
Πληροφοροῦμαι πρότασιν ὅτι σὲ κάμνουν γάμου·
Τὸ εἶδες· σὲ ἀπέτρεψα μ' ὅλα τὰ δυνατά μου.
Τί ἄλλο ἔπρεπ' ἐξ αὐτοῦ ἄρα νὰ ἐννοήσῃς,
Παρ' ὅτι βέβαια πρὸς σὲ ὑπῆρχε μία κλίσις,
Ἥτις ποσῶς δὲν ἔστεργε καὶ ἄλλος νὰ μετέχῃ
Εἰς στῆθος ποῦ ἀκέραιον θέλει αὐτὴ νὰ ἔχῃ;

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Τῇ ἀληθείᾳ, χάνεται εἰς ἡδονῆς ἐκστάσεις,
Ὡσὰν αὐτάς, κοκκώνα μου, ν' ἀκούῃ τις ἐκφράσεις
Ἀπ' ἕνα χαριτόβρυτον πεφιλημένον στόμα.
Ὡς νέκταρ τι εἰς ὅλον μου κυκλοφορεῖ τὸ σῶμα.
Ἡ ὑπερτάτη, μάθετε, σπουδή μου εἶναι τοῦτο·
Πῶς νὰ φανῶ ἐράσμιος πρὸς σᾶς. Ἀλλ' ἐντοσούτῳ,
Ἐνῷ εἰς τὸν παράδεισον οἱ λόγοι σας μὲ φέρουν,
Κ' οἱ οὐρανοὶ διαγελοῦν ὡσὰν νὰ μὲ συγχαίρουν,
Ὤ! σᾶς ζητῶ συγχώρησιν, ἂν πάλιν θὰ τολμήσω
Διὰ τὴν εὐτυχίαν μου αὐτὴν νὰ δυσπιστήσω.
Φοβοῦμαι μήπως θέλετε, μὲ λέξεις γλυκυτάτας,
Ἁπλῶς νὰ μὲ γεμίσετε ἀπὸ χρυσᾶς ἀπάτας,
Χωρὶς κάμμίαν εὔνοιαν πραγματικὴν νὰ δρέψω,
Τὸν γάμον τὸν προκείμενον ἕως νὰ ἀνατρέψω.
Ἰδοὺ τί ὑποπτεύομαι. Σᾶς λέγω ἐλευθέρως,

Δὲν θὰ πεισθῶ ἐκ μέρους σας ὅτι ὑπάρχει ἔρως,
Ἂν πρῶτον δὲν βεβαιωθῶ δι' ἔργων, ὅτι ὄντως
Τοὺς πόθους ἑνὸς δούλου σας πληροῖτε ἀποχρώντως,
Καὶ ἂν δὲν βάλω σταθερὰν εἰς τὴν ψυχήν μου πίστιν,
Ὅτι μὲ καταδέχεσθε τῶν καλλονῶν σας μύστην.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ἀφοῦ ἔβηξε, διὰ ν' ἀκούῃ ὁ σύζυγός της.

Μὲ τόσον τάχος θέλεις; ὤ! τωόντι θὰ ζητήσῃς
Μιᾶς ψυχῆς τὴν ἔφεσιν εὐθὺς νὰ ἐξαντλήσῃς;
Ἐγὼ, διὰ νὰ σ' ἐκφρασθῇ ἡ συμπαθής μου γνώμη,
Ὑπέφερα μαρτύριον, καὶ δὲν ἀρκεῖ ἀκόμη;
Ἀλλ' εἶναι χρεία νὰ ἀρθοῦν κ' οἱ τελευταῖοι ὅροι;
Τοιοῦτόν τι ὁ ἔρως σου νὰ ἀπαιτῇ ἠμπόρει;

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Ὅσον ἓν μέγα ἐφετὸν κἀνεὶς δὲν τὸ ἀξίζει,
Τόσον καὶ δὲν ἀποτολμᾷ οὔτε νὰ τὸ ἐλπίζῃ.*
Εἰς λόγους μόνον δύσκολα ἐφησυχοῦν οἱ πόθοι.
Πολλάκις διὰ πράγματα καλὴ ἐλπὶς μ' ἐδόθη,
Πλὴν πάντοτε ἠθέλησα, προτοῦ νὰ τὰ πιστεύσω,
Νὰ τὰ ἰδῶ, νὰ τὰ χαρῶ, νὰ τὰ ἐπαληθεύσω.
Κυρία μου, καὶ διὰ σᾶς τοιαύτην ἔχω γνώμην·

---

* Moins on mérite un bien, moins on l'ose espérer.
Nos vœux sur des discours ont peine à s'assurer;
On soupçonne aisément un sort tout plein de gloire,
Et l'on veut en jouir avant que de le croire.

Μετάφρασις τοῦ ἔτους 1815.

Ὅσον ὀλιγώτερόν τις ἀξιοῦταί τι καλὸν,
Τόσον βλέπεις τὸν τοιοῦτον 'ς τὰς ἐλπίδας του δειλόν.
Διὰ τοῦτο αἱ εὐχαί μας εἰς ὑπόσχεσιν ψιλὴν
Δὲν εὑρίσκουσιν εὐκόλως βεβαιότητα πολλήν.
Κ' εἰς τὴν λαμπροτάτην τύχην νὰ πιστεύσῃς δὲν 'μπορεῖς.
Ὅθεν πρὶν νὰ δώσῃς πίστιν θέλεις καὶ νὰ τὴν χαρῇς.

Εἴσθε πολὺ, παρὰ πολὺ, καὶ σᾶς ζητῶ συγγνώμην
Νὰ μὴ πιστεύσω τίποτε, ἐὰν διὰ πραγμάτων
Τὴν φλόγα τῶν βαθέων μου δὲν σβύσετε τραυμάτων.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Καλὲ, τί ἔρως τύραννος αὐτὸς ὁ ἰδικός σας!
Πῶς ἀλλοκότως καθιστᾷ τὰς φρένας μου ὀργώσας,
Καὶ ποίαν ἐπὶ τῆς ψυχῆς λαμβάνει ἐξουσίαν
Ἄμεσον, ἀναπόδραστον, ὀλέθριον τελείαν!
Τὸ ὅ,τι θέλει, θέλει: πῶς; Κ' εὐθὺς ἰδοὺ κ' οἱ βρόχοι;
Καὶ οὔτε ν' ἀνασάνω κἂν καιρὸν μὲ δίδει; Ὄχι;
Ὤ! εἶναι ὅμως ἄτοπον εὐθὺς κἀνεὶς νὰ θέλῃ
Τὰ τῶν ἐλπίδων πράγματα, τὰ τῶν πραγμάτων τέλη·
Νὰ καταχρᾶται οὕτω πῶς βιάζων τὴν ὁποίαν
Βλέπει νὰ ἔχουν πρὸς αὐτὸν φρικτὴν ἀδυναμίαν!

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Ἀλλ' ἂν τὴν κλίσιν τὴν αὐτὴν αἰσθάνεσαι νὰ ἔχῃς,
Πῶς ἄμεσον ἀπόδειξιν λοιπὸν δὲν μὲ παρέχεις;

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Πλὴν πῶς εἰς ὅ,τι μὲ ζητεῖς θέλεις νὰ συναινέσω,
Ἀναποφεύκτως μέλλουσα εἰς τὸν Θεὸν νὰ πταίσω,
Σὺ ὅστις τόσον μάλιστα συχνὰ τὸν ἀναφέρεις;

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Ἂν μόνον ὡς ἐμπόδιον τὸ τοῦ Θεοῦ μὲ φέρεις,
Ὤ! δι' αὐτὸ μὴ θλίβεσαι· ἐγὼ σὲ ἀπαλλάττω.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Ἠξεύρω κ' ἐγώ! μᾶς παριστοῦν κολάσεις ἄνω, κάτω....

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Χά! χά! γελοῖα φόβητρα καὶ νήπιοι προλήψεις!

Τώρα ἐγὼ νὰ σὲ εἰπῶ καὶ νὰ τὰ ἐξαλείψῃς,
Ἂν ταῦτα τὴν καρδίαν σου πραγματικῶς δεσμεύουν.
Τινὰς τῶν ἀπολαύσεων ναὶ μὲν ἀπαγορεύουν,
Ὡς πταίσματ' ἀσυγχώρητα, ῥητῶς οἱ θεῖοι νόμοι,
Πλὴν γίνονται συμβιβασμοὶ καὶ μὲ αὐτοὺς ἀκόμη.
Ἰδού· κατὰ τὰς χρείας του καθεὶς τὰς διαφόρους,
Τοῦ συνειδότος δύναται νὰ ἀθετῇ τοὺς ὅρους,
Ὁπόταν μὲ τὸ ὅσιον τῆς προαιρέσεώς του
Ἁγνίζῃ τὸ ἀνόσιον τοῦ ἁμαρτήματός του.
Αὐτὴ εἶναι ἡ μέθοδος. Πολλὰ θὰ σὲ διδάξω
Ὡσὰν αὐτὰ ἀπόκρυφα, ἀλλ' ἄφες με νὰ πράξω,
Κ' ἐγὼ ἂς ἀπολογηθῶ. Τόσον δειλὴ μὴν εἶσαι·
Ἐγὼ τὴν ἁμαρτίαν σου ἂς ἔχω, ἂν φοβῆσαι.

Ἡ Καλλιόπη βήχει δυνατώτερα.

Ἔχεις καὶ βῆχα, φῶς μου.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Ναὶ, φρικτόν.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Δὲν δοκιμάζεις
Ὀλίγην μου γλυκόῤῥιζαν, ἂν δὲν ἀηδιάζῃς;

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Εὐχαριστῶ· ἐφώλευσε τὸ κρύωμα ἐντός μου,
Καὶ ὅλαι αἱ γλυκόῤῥιζαι δὲν ὠφελοῦν τοῦ κόσμου.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Αὐτὸ εἶναι δυσάρεστον.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Ὢ! δὲν ἠξεύρεις πόσον!

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Λοιπὸν, τὰ νομιζόμενα μὴ σὲ τρομάζουν τόσον,

Ἀφοῦ θὰ μείν' ἡ σχέσις μας ἀείποτε κρυφία.
Μόνον ὁπόταν κηρυχθῇ βλάπτει ἡ ἁμαρτία.
Τὸ πᾶν εἶναι τὸ σκάνδαλον, τὰ δ' ἄλλα ὅλα πλάνη.
Δὲν ἁμαρτάνει τὶς ἐὰν κρυφίως ἁμαρτάνῃ.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Ἀφοῦ καὶ πάλιν ἔβηξε καὶ ἐπέκρουσε τὴν τράπεζαν.

Λοιπὸν, καθὼς παρατηρῶ, πρέπει ν' ἀποφασίσω
Τὴν πᾶσαν πλέον εὔνοιαν νὰ σὲ παραχωρήσω,
Ἀφοῦ ἀλλέως νὰ πεισθῇς εἶναι τῶν ἀδυνάτων,
Καὶ οὔτ' ἐξιλεόνεσαι εἰμὴ διὰ πραγμάτων.
Τωόντ' εἶναι δυσάρεστον ἕως αὐτοῦ νὰ φθάσω. —
Τί εὐτυχεῖς θὰ ἤμεθα ἂν σὺ δὲν κατεχρᾶσο!
Ἀλλ' εἶσαι τόσον δύσπιστος καὶ τόσον κατεπείγων!
Τῶν λόγων ἡ βεβαίωσις σὲ φαίνεται ὀλίγον·
Ζητεῖς καὶ μαρτυρίας μου ἀξιοχρεωτέρας. —
Ἔστω λοιπὸν, ὁ πόθος σου ἂς λάβῃ πλῆρες πέρας,
Καὶ ἂν προστρίβῃ ὄνειδος κἀνὲν ἡ πλήρωσίς του,

Δεικνύουσα τὸν ἴδιον.

Ἰδοὺ ὁ ἀναγκάζων με ἐκ τῆς ἐπιμονῆς του,
Ἂς ἔχῃ τὸ ἁμάρτημα αὐτός.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Ὢ! μή σε μέλῃ·
Ἐγὼ τὸ ἀναδέχομαι· ὤ! ναὶ, κἀνεὶς δὲν θέλει...

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Ὀλίγον, σὲ παρακαλῶ, ἄνοιξ' ἐκεῖ τὴν θύραν,
Κ' ἰδὲ μὴν εἶν' ὁ ἄνδρας μου.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Ναὶ, εἶδες! μ' ἐξεπῆραν

Αἱ προφυλάξεις δι' αὐτόν. Ἐδῶ 'που ὁμιλοῦμεν,
'Ξεύρεις ὅτ' εἶναι ἄνθρωπος νὰ τὸν περιπατοῦμεν
Ἀπὸ τὴν μύτην· δηλαδὴ, τὸν ἔκαμα νὰ βλέπῃ
Τὸ πᾶν, καὶ, ὁ καλότυχος, νὰ μὴ πιστεύῃ *λέπι*.
Ἡσύχασε, ἡσύχασε καὶ 'ξεύρω νὰ τὸν παίξω.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Ἂς ἦναι· παρατήρησε μίαν στιγμὴν ἀπ' ἔξω.

Σκηνὴ ζ'.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, ἐξερχόμενος ὑποθεν τῆς τραπέζης.

Ἅ! τὸν ἀχρεῖον ἄνθρωπον! τῳόντι εἶναι φρίκη.
Εἶδες τὸν ἀποτρόπαιον!

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Πῶς, τσελεπῆ Λεμβίκη!
Εὐθὺς εὐθὺς ἐξέρχεσθε; ἀκόμη δὰ, σταθῆτε
Νὰ πληρωθοῦν τὰ πράγματα καὶ νὰ βεβαιωθῆτε.
Μὴ δίδετε τὴν πίστιν σας εἰς μόνας εἰκασίας·
Προσμείνετε νὰ λάβετε σωστὰς πληροφορίας.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Τοιοῦτον τέρας, μὰ τὸ ναὶ, ἡ κόλασις δὲν ἔχει!

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Τοιοῦτον τέρας! ὄχι δὰ, ἡ γλῶσσά σας προτρέχει.
Ἀφίσατε προτήτερα τὸ τέλος νὰ ἰδῆτε,
Μήπως καταδικάσετε κ' ἔπειτα λανθασθῆτε.

Ἡ Καλλιόπη κρύπτει τὸν Λεμβίκην ὄπισθέν της.

Σκηνὴ Ζ'.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ, ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ, μὴ βλέπων τὸν Λεμβίκην.

Τὰ πάντα συνωμότησαν πρὸς τέρψιν μου τελείαν.
Εἰς τὰ ἐγγὺς δωμάτια δὲν ἄφησα γωνίαν.
Κανεὶς δὲν εἶναι πουθενὰ, ἀλλ' ἔνθους ἡ ψυχή μου...

Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Ταρτοῦφος χύνεται μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας πρὸς τὴν Καλλιόπην, αὕτη ἀποσύρεται, καὶ ὁ Ταρτοῦφος βλέπει ἐνώπιόν του τὸν Λεμβίκη.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, ἐμποδίζων τὸν Ταρτοῦφον.

'Αγάλια. Κάπως 'γλίγωρα μοῦ τρέχεις, ἐραστή μου!
Ὤ! νὰ κουρεύεσαι. Χά! χά! ἡ τύφλα μου ἡ τόση!
Τὸν εἶδες τί ἐβάλθηκε νὰ μὲ καταφορτώσῃ!
Βρὲ ἀδελφὲ, τοῦ Σατανᾶ σὺ μέγας εἶσαι φίλος.
Μὲ καταπλήττει ὁ διπλοῦς ἐπίβουλός σου ζῆλος·
Νυμφεύεσαι τὴν κόρην μου, καὶ, πρὸς τὴν σύζυγόν μου,
Νὰ ῥίψῃς εἰς τὸν βόρβορον ζητεῖς τὸν στέφανόν μου.
Ὥραν πολλὴν ἐδίστασα τὰ ὦτά μου τεντόνων.
'Επρόσμεινα, ἐπρόσμεινα μήπως ἀλλάξῃς τόνον,
Τὸ πρᾶγμα πλὴν κατήντησε σαφὲς ὡς ἡ ἡμέρα,
Καὶ οὔτε μὲ χρειάζεται ἡμέρα πληρεστέρα.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ, πρὸς τὸν Ταρτοῦφον.

Αὐτὸ δὲν θὰ τὸ ἔκαμνα, ἂν ἦτο κάπως ἄλλως,
'Αλλ' ὅμως ἡ περίστασις μ' ἐβίασε μεγάλως.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ, πρὸς τὸν Λεμβίκην.

Κ' ἐπίστευσες...;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Τί ἔκαμε; Νὰ μὴ σὲ 'πῶ κρημνίσου,
Μὲ ὅλην τὴν εὐγένειαν σὲ λέγω ξεκουμπίσου.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Εἶχα σκοπὸν...

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ἐννόησα· 'γλίγωρα, μάζευέ τα,
Καὶ 'πάγαινε 'ς τὸν κλείδωνα, κ' ἐκεῖ αὐτὰ εἰπέ τα.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Σὺ νὰ 'παγαίνῃς. Ὁμιλεῖς ἐδῶ ὡς νὰ ὁρίζῃς.
Αὐτός ἀνήκει εἰς ἐμὲ ὁ οἶκος, ὡς γνωρίζεις·
Καταλαμβάνεις, κύριε; κ' εἰς μάτην μὲ προσβάλλεις,
Νομίζων ὅτι μὲ αὐτὸ κἄτι θὰ μεταβάλεις.
Εἶναι προφάσεις χαμερπεῖς, καὶ θὰ σὲ ἀποδείξω,
Τὰ δίκαιά μου ἓν πρὸς ἓν ἀφοῦ ὑποστηρίξω,
Ὅτι κακὰ τὰ ἔβαλες μ' ἐμὲ τοιουτοτρόπως,
Καὶ ὅτι ἐκδικούμενος παιδεύω πολυτρόπως
Ἐκεῖνον ὅστις τὸν Θεὸν, σπερμολογῶν, ὑβρίζει,
Καὶ νὰ μ' ἐκβάλῃ ἀπ' ἐδῶ τολμᾷ νὰ φοβερίζῃ.

Σκηνὴ Η'.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Τί λέγει; τί δηλοῦν αὐτά;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ἄφες, κ' εἶμαι νὰ σκάσω.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Πῶς!

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Βλέπω πόσον ἔσφαλα· ἔπιασα νὰ περάσω
Εἰς τ' ὄνομά του ὅλα μου τὰ κτήματα.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Καὶ τώρα;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Καὶ τώρα... ἐτελείωσε. —'Ανάθεμα τὴν ὥρα!
'Ανάθεμα τὸν διάβολον!—"Εν ἄλλο μὲ ταράττει·
'Εκεῖνο μὲ ἀνησυχεῖ.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Τί πρᾶγμα;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

"Α! φιλτάτη...
Σὲ λέγω.—'Αλλ' ἂς ἴδωμεν, χωρὶς καιρὸν νὰ χάνω,
"Αν κάποιον κιβώτιον ἀκόμη ἦν' ἐπάνω.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ ΠΡΑΞΕΩΣ.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ.

Σκηνὴ Α'.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

ΠΟΥ τρέχεις, ποῦ;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Βρὲ ἀδελφὲ, 'ξεύρω κ' ἐγὼ ποῦ τρέχω;
Μήγαρ εἰς τὸ κεφάλι μου τὸν νοῦν μου πλέον ἔχω!

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Νομίζω εἶν' ἐπάναγκες ἐν πρώτοις νὰ σκεφθῶμεν
Πῶς ἔχομεν νὰ πράξωμεν, καὶ ποῦ ν' ἀναφερθῶμεν.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

'Απ' ὅλα τὸ κιβώτιον μὲ φέρει ἄνω κάτω,
Καὶ φόβους εἰς τὸ πνεῦμά μου ἀναριθμήτους πλάττω.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Τί εἶναι τὸ κιβώτιον αὐτό;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ἕνας μου φίλος
Φυγὼν κρυφίως ἀπ' ἐδῶ, — γνωρίζεις, — ὁ Ῥωμύλος,
Ὡς πρᾶγμα μυστικώτατον μὲ τὸ ἐνεπιστεύθη,

Ἀφοῦ ἄλλοῦ ν' ἀποταθῇ φαίνετ' ἐδυσκολεύθη.
Ἦσαν, μὲ εἶπεν, ἔγγραφα, ἀφ' ὧν ἐπαπειλεῖτο
Καὶ ἡ περιουσία του καὶ ἡ ζωή του.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Φρίττω!
Καὶ πῶς λοιπὸν τὰ ἔδιδε; εἰς ἄλλον; τίς ἡ χρεία;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ἀμφιβολία μ' ἔτρωγε μὴν ἦτον ἁμαρτία,
Καὶ ηὗρα τὸν προδότην μου νὰ τὸ διακοινώσω.
Τί θέλεις, μὲ κατέπεισε νὰ τοῦ τὰ παραδώσω,
Εἰπών, ὅτι μ' ἐσύμφερεν αὐτὸς νὰ τὰ φυλάξῃ,
Ὥστε ἂν τύχῃ ἡ ἀρχὴ τοῦ τόπου νὰ μὲ κράξῃ,
Καὶ μ' ἐρωτήσῃ δι' αὐτὰ, νὰ τ' ἀρνηθῶ μεθ' ὅρκου,
Χωρὶς νὰ τρέχω ψυχικῶς τὸν κίνδυνον ψευδόρκου.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Κακὰ σὲ βλέπω, ἀδελφὲ, κακὰ περιπλεγμένον
Μὲ τὸν παμπόνηρον αὐτὸν καὶ κακοήθη ξένον.
Νὰ κάμῃς μίαν πώλησιν ἐπάνω του ἐν τάξει,
Καὶ νὰ τὸν δώσῃς κ' ἔγγραφα τοιαῦτα νὰ φυλάξῃ!
Τί παραχώρησις Θεοῦ! Ἀφοῦ τοιουτοτρόπως
Λοιπὸν ἐκεῖνος σὲ κρατεῖ, ποσῶς δὲν ἦτο τρόπος
Ἀνδρὸς φρονίμου ἴδιος τὸ νὰ τὸν ἐρεθίσῃς·
Ἀλλ' ὤφειλες πρᾳότερον ἐν μέσον νὰ ζητήσῃς.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Εἶδες τί ὕπουλον ψυχὴν, τί μοχθηρὰν καρδίαν
Ὑπὸ τὴν θρῆσκον ἔκρυπτε σεμνήν του θεωρίαν!
Νὰ τὸν δεχθῶ, ὁ δυστυχὴς, γυμνὸν καὶ πειναλέον...
Τετέλεσται· εἰς τὸ ἑξῆς νὰ μὴν ἀκούσω πλέον

Ότι υπάρχει αρετή· επήρεν ή κατάρα.
Θα βλέπω τον ενάρετον μ' επτά λογιών τρομάρα.—

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Αΐ, νά το! νά το! ό θυμός σε παίρνει έν τω άμα.
Σε λέγουν υπερβολικόν, άλλ' είσαι κατά γράμμα.
Δεν βλέπεις ποία ή οδός ή μέση και ευθεία,
Τα δύο άκρα πάντοτε ζητείς τα εναντία.
Έγνώρισες του φίλου σου ό θείος ζήλος όλος
Ότ' ήτο, παρ' ελπίδα σου, υπόκρισις και δόλος·
Είδες την πλάνην σου αυτήν, κ' ιδού λοιπόν οφείλεις
Εις άλλην τώρα χείρονα πλάνην να εξοκείλης!
Να βάλης τα αισθήματα παντός ανδρός τιμίου
Ομού με τα ενδόμυχα ενός αλιτηρίου!
Διότι ένας ύπουλος ευρέθη να τολμήση
Με μορφασμούς του σοβαρούς να σε εξαπατήση,
Εξάγεις ότι φέρεται πας άνθρωπος ομοίως,
Και ουδ' υπάρχουν ευσεβείς αληθινοί τελείως!
Ας το φρονούν οι άθρησκοι, τα τέκνα της απάτης.—
Πίστευε εις την αρετήν, όχ' εις το πρόσχημά της.
Ευθύς εις ένα έκαστον το σέβας σου μη δίδεις,
Αλλά και δίδων πρόσεχε το μέτρον μη παρίδης.
Υποκριτήν, ει δυνατόν, ποτέ σου μη τιμήσης,
Πλήν κ' ένα όντως ευσεβή φυλάξου μη υβρίσης.
Αν μάλιστα επρόκειτο έν άκρον να προκρίνης,
Ω! μάλλον τον υποκριτήν τίμα, και μη εκκλίνης.

Σκηνὴ Β΄.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ΑΛΕΚΟΣ.

ΑΛΕΚΟΣ.

Τί ἤκουσα, πατέρα μου! ὅτι σᾶς φοβερίζει
Ἕνας ἀγνώμων ἄνθρωπος, ὅστις οὐδὲν λογίζει
Τὰς τόσας καλωσύνας σας, καὶ ὅτι αἰφνιδίως
Εἰς ὅπλα ἐναντίον σας τὰς τρέπει, ὁ ἀχρεῖος;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Παιδί μου, εἶναι ἀληθὲς, καὶ εἶμ' ἕως θανάτου.

ΑΛΕΚΟΣ.

Ἀφίσετέ με σύῤῥιζα πατέρα μου, τ' αὐτιά του
Νὰ τοῦ τὰ κόψω καὶ τὰ δυό. Ἄ! δὲν θὰ τὸν ἀφίσω.
Ἐγὼ, τὸν αὐθαδέστατον, θὰ σᾶς τὸν σωφρονίσω.
Αὐτὸν τὸν πρέπει σκότωμα.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Ἀλλ' ὁμιλεῖς ὡς νέος.
Τὰ πράγματα δὲν γίνονται καθὼς φρονεῖς βιαίως.
Τὰς τόσον καταστρεπτικὰς μετρίασε ὁρμάς σου.
Ζῶμεν ὑπὸ κυβέρνησιν καὶ εἰς καιροὺς, στοχάσου,
Καθ' οὓς δὲν κάμνουν τίποτε τὴν βίαν ὅσοι θέλουν.

Σκηνὴ Γ΄.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ, ΛΕΜΒΙΚΗΣ, ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ΕΛΕΓΚΩ, ΑΛΕΚΟΣ, ΔΡΟΣΗ.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Τί τρέχει; τί μυστήρια φρικτὰ μὲ ἀναγγέλλουν;

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ἔλα ν' ἀκούσῃς πράγματα· τέλος ἐβεβαιώθην.
Διὰ τὰς καλωσύνας μου ὡραῖα ἐπληρώθην. —
Εὑρίσκω ἕνα ἄνθρωπον πτωχὸν καὶ ἄγνωστόν μου·
Τὸν βάλλω εἰς τὸν οἶκόν μου, τὸν κάμνω ἀδελφόν μου,
Παντοίως τὸν εὐεργετῶ, τὸν θάλπω, τὸν συντρέχω,
Τὸν δίδω καὶ τὴν κόρην μου καὶ ὅ,τι ἄλλο ἔχω·
Καὶ εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν, ὁ ἄτιμος, ὁ σκύλος,
Τῆς γυναικός μου τρυφερὸς ζητεῖ νὰ γίνῃ φίλος.
Δὲν ἀρκεῖ τόσον, ἀλλ' ἰδοὺ τολμᾷ νὰ προχωρήσῃ
Τῆς ἰδιοκτησίας μου αὐτῆς νὰ μὲ στερήσῃ.
Πᾶν ὅ,τι τὸν ἀπένειμε μωρά μου καλωσύνη
Εἰς ὅπλον ἐναντίον μου ζητεῖ νὰ κατευθύνῃ.
Γυμνὸν ἀπὸ τὸν οἶκόν μου αὐτὸς νὰ μὲ ἐξώσῃ,
Ἐνῷ ἐγὼ ἐντὸς αὐτοῦ γυμνὸν τὸν εἶχα σώσει.

ΔΡΟΣΗ.

Ἄ! τὸν καϋμένον!

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Πά! πά! πά! δὲν θὰ πεισθῶ ποτέ μου,
Ὅτι αὐτὰ ὅπου μὲ λὲς εἶν' ἀληθῆ, υἱέ μου.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Τί!

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Πάντοτε οἱ ἄνθρωποι οἱ ἀγαθοὶ φθονοῦνται.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Κ' οἱ λόγοι σου, μητέρα μου, αὐτοὶ πῶς ἐξηγοῦνται;

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Πῶς βλέπουν ἐξανάστροφα 'ς τὸ σπῆτί σου, παιδί μου.

Γνωρίζω, καὶ τὸ μῖσός των, καὶ ὅλα των, ψυχή μου!

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Καλά! τί ἔχει πρὸς αὐτὰ τὸ μῖσός των νὰ κάμῃ;

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Ναὶ, ναί· ἐγὼ σὲ βεβαιῶ νὰ μὴ πιστεύσῃς δράμι.
Πολλαῖς φοραῖς σὲ εἶχα 'πεῖ, μικράκι ὅταν ἦσουν·
Δὲν γίνεται ἐνάρετον ποτὲ νὰ μὴ φθονήσουν.
Παύουν νὰ ζοῦν οἱ φθονεροὶ, ὁ φθόνος ὅμως μένει.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ἀλλὰ μὲ τὰ σημερινὰ αὐτὰ, εὐλογημένη,
Τί σχέσιν ἔχουν ὅσα λές;

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Θὰ σ' ἔπλασαν χιλίους
Ἀτόπους μύθους.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Αἴ, καλά! εἶδα μὲ τοὺς ἰδίους
Τοὺς ὀφθαλμούς μου.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Τῶν κακῶν ἡ πονηρία ὅμως,
Καὶ μάλιστα τὴν σήμερον, εἶναι, παιδί μου, τρόμος.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Μητέρα, 'ξεύρεις πῶς μὲ σκᾷς; Σὲ λέγω μὲ τ' αὐτζιά μου
Ἐγνώρισα τὰς φρίκας του, καὶ μὲ τὰ ὄμματά μου.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Αἱ κακαὶ γλῶσσαι πάντοτε τὸ φαρμακάκι χύνουν.
Δὲν εἶναι πρᾶγμα εἰς τὴν γῆν νὰ μὴ τὸ κατακρίνουν.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Πλὴν δὲν συνεννοούμεθα, ἃ τοῦ Θεοῦ γυναῖκα!

Τὸν εἶδα μὲ τὰ 'μάτια μου, κατάλαβε ῥωμαΐκα.
Τὸν εἶδα· νά,— ὁ ἴδιος τὸν εἶδα. Νὰ ζητήσω
Τρουμπέττα θέλεις, φαίνεται, καὶ νὰ σὲ τὸ σαλπίσω.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Τὰ 'μάτια ἀπατοῦν συχνά· ποτέ του νὰ μὴ κρίνῃ
'Απ' ὅ,τι βλέπει' ἄνθρωπος.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

'Ιδοὺ δικαιοσύνη!
Σκᾶς ἢ δὲν σκᾶς;

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Πάντα ὁ νοῦς κλίν' εἰς τὴν ὑποψίαν.
Πολλαῖς φοραῖς ἕνα καλὸν τὸ ἐξηγεῖ κακίαν.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

"Α! βέβαια ἠθέλησε νὰ μὲ εὐεργετήσῃ,
Ποθήσας τὴν γυναῖκά μου ὡς εἶχε τὴν ποθήσει,
'Ορίστε;

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

"Εναν ἄνθρωπον διὰ νὰ κατακρίνῃ,
Πρέπει κἀνεὶς προτήτερα, παιδί μου, νὰ προσμείνῃ
Τὸ πρᾶγμα νὰ βεβαιωθῇ καλά.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Εὐχαριστῶ σας.
Τὸ πρᾶγμα νὰ βεβαιωθῇ ὡς ποῦ, παρακαλῶ σας;...*

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Τέλος, ἐγὼ τὸν ἄνθρωπον τί εἶναι τὸν γνωρίζω,
Καὶ διὰ τὴν ἁγίαν του ψυχὴν τὸν μακαρίζω.

---

* Hé! diantre! le moyen de m'en assurer mieux?
Je devais donc, ma mère, attendre qu'à mes yeux
Il eût... Vous me feriez dire quelque sottise.

Μ' αὐτὰ ποῦ τώρα ἔβγαλαν ἐμένα δὲν θὰ πείσουν.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Δὲν 'ξεύρω τί θὰ σ' ἔλεγα, ἂν μήτηρ μου δὲν ἦσουν·
Τόσον αὐτοὶ οἱ λόγοι σου, οἱ κοῦφοι, μὲ συγχίζουν.

ΔΡΟΣΗ, πρὸς τὸν Λεμβίκην.

Ἰδῆτε τὰ ἀνθρώπινα ὡς τόσον πῶς γυρίζουν!
Ἡμᾶς δὲν ἐπιστεύετε, σᾶς τώρα δὲν πιστεύουν.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Μὴ χάνωμεν τὴν ὥραν μας, αὐτὰ δὲν χρησιμεύουν.
Ἀνάγκη μέτρα σύντονα νὰ λάβωμεν, πρὶν δράξῃ
Ὁ ἀλιτήριος καιρὸν καὶ πειραθῇ νὰ πράξῃ
Πᾶν ὅ,τι μᾶς ἠπείλησε.

ΑΛΕΚΟΣ.

Λέγεις ἐκεῖ νὰ φθάσῃ;

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Πλὴν δὲν πιστεύω οὔτ' ἐγώ, ὁ κόσμος νὰ χαλάσῃ,
Ὅτ' εἰς τὰ δικαστήρια θὰ κατορθώσει κἄτι.
[Πῶς! ἡ ἀχαριστία του εἶναι προφανεστάτη.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, πρὸς τὸν Λεμβίκην.

Ἄκουε· ὅλα ἠμπορεῖ νὰ τὰ ἀνακατώσῃ
Αὐτὸς, τὰς ἀπαιτήσεις του διὰ νὰ δικαιώσῃ.
Μ' ἐνδόσιμα μικρότερα ἀπέβη ὀλεθρία
Πολλάκις εἰς τὸν ἄνθρωπον μία ῥαδιουργία·
Ὄχι μὲ ὅσα, ἀδελφὲ, 'πῆγες νὰ τὸν ὁπλίσῃς.
Δὲν ἔπρεπε τοὐλάχιστον καὶ νὰ τὸν ἐρεθίσῃς.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ναὶ, ἔχεις δίκαιον, ἀλλὰ — δὲν ἐκρατήθην πλέον,
Ὅταν τὸν εἶδα ἔξαφνα τοιοῦτον Φαρισαῖον.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Θὰ ἦτον εὐχῆς ἄξιον νὰ συνδιαλλαχθῆτε.
Ἰδὲ νὰ τὸν πολιτευθῇς, νὰ ἔλθῃ.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Φαντασθῆτε!
Ἂν εἶχα, ἡ ταλαίπωρος, ἰδέαν τῶν πραγμάτων,
Θ' ἀπέφευγα τὴν ἀφορμὴν αὐτῶν τῶν συγχισμάτων
Καὶ μᾶλλον...

[ΛΕΜΒΙΚΗΣ, πρὸς τὴν Δροσὴν, ἰδὼν εἰσερχόμενον τὸν Κὺρ Καλόγνωμον.

Τί ζητεῖ αὐτός; Ἰπέ τον, καιρὸν δὲν ἔχω.
Ἰδοὺ στιγμὴ κατάλληλος κ' εἰς ξένους νὰ προσέχω!

Σκηνὴ Δ'.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ, ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΕΛΕΓΚΩ, ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ΑΛΕΚΟΣ, ΔΡΟΣΗ, ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ.

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ, πρὸς τὴν Δροσὴν, εἰς τὸ βάθος τοῦ θεάτρου.

Εἰπὲ, νὰ ζῇς, τὸν *τσελεπῆ*, πῶς δι' ὀλίγην ὥρα
Νὰ τὸν λαλήσω ἤθελα.

ΔΡΟΣΗ.

Ἔχει ἀνθρώπους τώρα,
Καὶ δὲν φρονῶ νὰ ἠμπορῇ.

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ.

Τρυλόγου σου εἰπέ τον·
Ἦλθα διὰ ὑπόθεσιν ἤγουν παράστησέ τον,
Ὅπου, καθὼς στοχάζομαι, θὰ τὸν χαροποιήσει..

ΔΡΟΣΗ.

Τὸ ὄνομά σας;

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ.

Τί τὸ θές! τὸν λὲς, ἂν σ' ἐρωτήσῃ,
Ὁ κὺρ Ταρτοῦφος μ' ἔστειλεν ἐδῶ διὰ καλόν του.

ΔΡΟΣΗ, πρὸς τὸν Λεμβίκην.

Εἶν' ἕνας, ὅστις φαίνεται ἀπὸ τὸν φέρσιμόν του
Νὰ ἔχῃ τι χαροποιὸν νὰ σᾶς εἰπῇ, σταλμένος
Ἀπ' τὸν Ταρτοῦφον.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, πρὸς τὸν Νίκανδρον.

Τί μὲ λές;

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Δέξου τον, κ' ἐπομένως,
Ἂν ἦναι μία πρότασις εἰρηνικὴ, ἀκούεις
Χωρὶς νὰ δείξῃς πάθος τι, καὶ δὲν τὴν ἀποκρούεις.

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ, πρὸς τὸν Λεμβίκην.

Σᾶς εἶμαι δοῦλος, ἄρχοντα μὲ τὸ ἀρχοντικό σας,
Καὶ προκοπὴ νὰ μὴν ἰδῇ ποῦ θέλει τὸ κακό σας.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, ἰδιαιτέρως πρὸς τὸν Νίκανδρον.

Κἄπως καλὰ προοίμια· συμβιβασμὸς μυρίζει.

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ.

Ἡ ὑπερεκλαμπρότης της ἴσως δὲν μὲ γνωρίζει.
Ὑπῆρξα δοῦλος παλαιὸς τοῦ ἄρχοντος πατρός σας.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Τί λόγος! — Ὀνομάζεσθε λοιπὸν, παρακαλῶ σας...;

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ.

Εἶμαι ὁ Κὺρ Καλόγνωμος ἀπὸ τὸ Κοντοσκάλι.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Μὲ κυριεύει, ἀδελφὲ, ὄντως χαρὰ μεγάλη. —
Καὶ ἀγαπᾶτε;

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ.

Ἔρχομαι ν' ἀδειάσετε τὸ σπῆτι,
Ἐξ ἀνωτέρας προσταγῆς. Αὐτὸ μή σας ἐκπλήττη·
Εἶμαι τῆς ἐνορίας σας, αὐθέντα, ὁ *μουχτάρης*,
Κ' ἦλθα νὰ 'πάρω τὰ κλειδιά.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ποῖα κλειδιὰ θὰ 'πάρεις!

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ.

Τοῦ οἴκου σας.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Τοῦ οἴκου μου;

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ.

Ὡς 'ξεύρετε, ἀνήκει
'Σ τὸν Κὺρ Ταρτοῦφον 'ς τὸ ἑξῆς.

ΔΡΟΣΗ, καθ' ἑαυτήν.

Ἴδῆτε καταδίκη!

ΑΛΕΚΟΣ, πρὸ τὸν Κὺρ Καλόγνωμον.

Τί λέγεις! ὀνειρεύεσαι; χαμένα θὰ τὰ ἔχεις.

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ.

Μὲ συγχωρεῖς, *βεϊζαδὲ*, παρακαλῶ μὴ τρέχεις.
Γνωρίζει ὁ πατέρας σας ἂν λέγω παραμύθια·
Ἂν ὁμιλῶ 'ς τὰ ψεύματα ἢ ὁμιλῶ 'ς τ' ἀλήθεια.
Ἂν δὲν τὸ 'ξεύρῃς μάθε το· ἐρώτησέ τον μᾶλλον·
Δὲν ἔγραψεν, ὁ ἄνθρωπος, τὰ σπήτια του εἰς ἄλλον;

ΑΛΕΚΟΣ.

'Πάγαινε 'γλήγωρ' ἀπ' ἐδῶ, κάποιος θὰ σὲ κρημνίσει.

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ, πρὸς τὸν Λεμβίκην.

Ἢ τὸν υἱόν σου, ἄρχοντα, εἰπὲ νὰ σιωπήσῃ,
Ἢ στέλλω ἕνα *κιαχαγιᾶ* ἀπ' τὰ Πατριαρχεῖα.
Μ' ἐφαίνουνταν καλήτερα νὰ μὴ σᾶς γίνῃ βία.

Εἶσαι μὲ γνῶσιν ἄνθρωπος, καὶ μοναχός σου κρῖνε.

ΔΡΟΣΗ, καθ' ἑαυτήν.

Αὐτὸς ὁ κὺρ Καλόγνωμος κακόγνωμος ποῦ εἶναι!

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ.

Ἐγὼ, ὡς φίλος τῶν καλῶν κατ' ἐξοχὴν ἀνθρώπων,
Ἠθέλησα ν' ἀναδεχθῶ ὅλον αὐτὸν τὸν κόπον,
Καὶ ἄφησα τὴν σκλάβα σας, τὴν Φρόσω μου, 'ς τὸ σπῆτι
Μὲ πόνους, ὅπου τὴν κρατοῦν ἀπὸ προχθὲς, τὴν τρίτη.
Θάῤῥεψα ὅτι μάλιστα θὰ σᾶς ὑποχρεώσω,
Κ' ἦλθ' ἀπὸ τὰ χειρότερα διὰ νὰ σᾶς λυτρώσω.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Καὶ γίνεται χειρότερον ἀπὸ τὸ νὰ μὲ λέγῃς
Νὰ φύγω ἐκ τοῦ οἴκου μου, ἐκ τῆς καλῆς μου στέγης;

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ.

Σᾶς δίδω, εὐγενέστατε, καιρὸν, νὰ ἠμπορῆτε
Ἀκόμη ἕως αὔριον νὰ 'μπῆτε καὶ νὰ 'βγῆτε·
Αὐτὴν τὴν νύκτα δηλαδὴ νὰ ἔχετε 'δικήν σας,
Καὶ μόλις νὰ φροντίσετε πρὸς μετακόμισίν σας
Αὔριον τὸ πρωΐ, πρωΐ. Πίνετε τὸν καφέ σας,
Τραβᾶτε τὸ *τσιμποῦκί* σας, καὶ μὲ τὸν *σελελέ* σας
Κάμνετε *γκιότσι*.*

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, ἰδιαιτέρως πρὸς τὸν Νίκανδρον.

Μ' ἔρχεται μέσα 'ς τὰ δυό του μάτια
Νὰ καταφέρω μιὰ γρονθιὰ, κ' ἂς μ' ἔκαμναν κομμάτια!

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ἰδιαιτέρως πρὸς τὸν Λεμβίκην.

Ἄφες· ἂς μὴ χαλάσωμεν τίποτε.

---

* Μὲ τὸν σελελέ σας, ἤτοι μὲ τὴν ἄνεσίν σας. Κάμνω γκιότσι, μετοικίζομαι.

ΑΛΕΚΟΣ.

Πῶς μὲ τρώγει
Τὸ χέρι μου! Ὁ προπετὴς, εἶδες ἐκεῖ τί λόγοι!

ΔΡΟΣΗ.

Μὲ τέτοιαις, κὺρ Καλόγνωμε, πλάταις 'γιεραῖς ποῦ ἔχεις,
'Ξεύρεις τί συλλογίζομαι; ἀθάνατα θ' ἀντέχεις
Εἰς κάμποσαις καλαῖς ῥαβδιαῖς.

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ.

Κόπιασε, ἂν ὁρίζῃς.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, πρὸς τὸν Κὺρ Καλόγνωμον.

Ἂς παύσουν τώρα ὅλ' αὐτά· πολὺ καλὰ γνωρίζεις,
Ὅτι δὲν εἴμεθ' ἄνθρωποι διὰ τοιαύτας πράξεις.
'Πάγαινε, καὶ θὰ κάμωμεν ὡς ἀπαιτεῖ ἡ τάξις.

ΚΥΡ ΚΑΛΟΓΝΩΜΟΣ.

Ἄ! εἶδες; 'γιὰ 'ς τὸ στόμα σου! τώρα καλὰ τὸ εἶπες.
Τὰ λόγια τὰ ἀνάρμοστα δὲν φέρουν, παρὰ λύπαις.—
Λοιπὸν, καλὸν ξημέρωμα, καὶ ὕπνον 'σὰν τὸ μέλι.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ἄμποτε μὴ 'ξημερωθῇς, κ' ἐκεῖνος ποῦ σὲ στέλλει.

Σκηνὴ Ε΄.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ, ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ΕΛΕΓΚΩ, ΑΛΕΚΟΣ, ΔΡΟΣΗ.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Λέγε λοιπὸν, μητέρα μου. Τὸν εἶδες τὸν προδότην;
Ἢ ἐπιμένεις μ' ὅλ' αὐτὰ 'ς τὴν γνώμην σου τὴν πρώτην;

Ἐκ τούτου πλέον μόνη σου καὶ διὰ τ' ἄλλα κρῖνε.
Πῶς;

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΓΑΤΑΝΙΩ.

Μνήσθητί μου, Κύριε, αὐτὸς ὁ κόσμος τ' εἶναι!

ΔΡΟΣΗ, πρὸς τὸν Λεμβίκην.

Δὲν πρέπει νὰ τὸν μέμφεσθε καὶ νὰ παραπονῆσθε·
Πράττει καθὼς ἐδίδασκεν. Αὐτὸν, ἂν ἐνθυμῆσθε,
Ἀγάπη τὸν κατέφλεγε θερμὴ πρὸς τὸν πλησίον.
Ἔλεγεν ὅτι γίνονται παραίτια μυρίων
Σκανδάλων εἰς τὸν ἄνθρωπον τὰ πλούτη, τὰ ἀχρεῖα·
Ὅθεν τὸν παρεκίνησεν ἁπλῆ φιλανθρωπία
Νὰ τ' ἀφαιρέσῃ ἀπὸ σᾶς, κ' ἰδοὺ σᾶς ἀναγγέλλει
Ὅτ' ἴσα 'ς τὸν παράδεισον τώρα λοιπὸν σᾶς στέλλει.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Σιώπαινε· τὰς ὥρας σὺ ὅλας τὰς ἔχεις ἕνα.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, πρὸς τὸν Λεμβίκην.

Ὢ! ἔλα, δρόμον, ἀδελφὲ, νὰ εὕρωμεν κάνένα.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Τὰ ἆθλα νὰ θεατρισθοῦν αὐτοῦ τοῦ ἀχαρίστου,
Καὶ προφανῶς ν' ἀποδειχθῇ ἐκ τῆς διαγωγῆς του,
Ὅτ' εἶναι δυσωδέστερος ἀνεωγμένου τάφου,
Ἐγὼ νομίζω ἡ ἰσχὺς θὰ πέσει τοῦ ἐγγράφου.

Σκηνὴ ζ'.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ, ΛΕΜΒΙΚΗΣ, ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ΕΛΕΓΚΩ, ΛΑΒΚΟΣ, ΔΡΟΣΗ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Μὲ ἄκραν λύπην, κύριε, παρίσταμαι ἐμπρός σας,
Πλὴν μὲ βιάζει εἰς αὐτὸ ὁ μέγας κίνδυνός σας.
Εἷς φίλος μου στενώτατος, ὅστις γνωρίζει ποίαν
Ἔχω νὰ διαφέρομαι ὑπὲρ ὑμῶν αἰτίαν,
Τοὺς ὅρους τῆς πολιτικῆς ἐχεμυθίας λύων,
Καὶ ὄντως πίστιν εἰς ἐμὲ πολλὴν ἀποδεικνύων,
Κρυφίως μὲ εἰδοποιεῖ, ὅτι εἰς τὸ παλάτι
Ἐστάλη ἐναντίον σας ἔγκλησις βαρυτάτη.
Ἐκεῖνος ὁ ἐπίβουλος, ὁ κατὰ δυστυχίαν
Λαβὼν ἐντὸς τοῦ οἴκου σας τὴν τόσην ἐξουσίαν,
Ἐπῆγε καὶ κατέθεσε, μὲ ἄλλα δίκαιά του,
Κιβώτιόν τι μ' ἔγγραφα ἑνὸς ἐπαναστάτου,
Εἰπὼν, ὅτι τὸ εἴχετε πλησίον σας κρυμμένον,
Τοῦ ὑπηκόου τοῦ πιστοῦ τὰ χρέη παραβαίνων.
Λεπτομερῶς δὲν ἔμαθα, ἀλλ' ὅμως διεδόθη
Ὅτι καὶ σᾶς παρέστησεν ὡς ὕποπτον, κ' ἐδόθη
Ἡ ἔντονος διαταγὴ εὐθὺς νὰ προσκληθῆτε,
Συνωδευμένος ὑπ' αὐτοῦ, διὰ ν' ἀνακριθῆτε.
Ὅπου ἂν ἦναι θὰ φανοῦν.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Ἰδὲ τὸ σχέδιόν του!
Διὰ νὰ τύχ' ὑποδοχῆς τῶν ἀπαιτήσεών του,

Τί μέσον, παρατήρησε, μετέρχεται ἀχρεῖον!

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ὁ ἄνθρωπος, σὲ βεβαιῶ, εἶναι κακὸν θηρίον!

ΣΤΕΦΑΝΟΣ.

Μὴ χάνετε τὴν ὥραν σας, κ' ἡ θύρα θὰ κτυπήσει.
Εἶν' ἓν ἀπὸ τὰ πλοῖά μας ἕτοιμον νὰ κινήσῃ.
Ὡμίλησα τὸν πλοίαρχον, καὶ ἄλλο μὴ σκεφθῆτε,
Εἰμὴ εὐθὺς νὰ φύγετε, καὶ οὕτω θὰ σωθῆτε.
Λάβετε μίαν μου γραφήν· φθάνων εἰς Μασσαλίαν,
Αὐτὴν παρουσιάζετε διὰ χρημάτων χρείαν.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Υἱέ μου, σὲ εὐχαριστῶ· ἀλλ' ἔπρεπε, παιδί μου,
Παιδί μου! ἄλλοι ἐνταυτῷ νὰ ἦσαν οἱ καιροί μου,
Ὥστε κ' ἐγὼ νὰ δυνηθῶ νὰ ἀποδείξω πόσον
Αὐτὴν τὴν γενναιότητα, δι' ἧς ὑψοῦσαι τόσον,
Ἀπὸ καρδίας ἐκτιμῶ, καὶ πόσον εἶμ' εὐγνώμων.
Ἀναχωρῶ λοιπόν. — Εἰς σᾶς συστήνω...

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Δρόμον, δρόμον!
Ἡμεῖς, ἡμεῖς φροντίζομεν· ἡσύχει.

Σκηνὴ Ζ'.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ, ΕΙΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΣ ΤΗΣ ΥΨΗΛΗΣ ΠΥΛΗΣ, ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ, ΛΕΜΒΙΚΗΣ, ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ΣΤΕΦΑΝΟΣ, ΑΛΕΚΟΣ, ΔΡΟΣΗ.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ, συλλαμβάνων τὸν Λεμβίκην.

Συγχωρεῖτε·

Παρὰ πολὺ βιάζεσθε· ποῦ; ποῦ θὰ μοῦ κρυφθῆτε;
Σᾶς ἑτοιμάζουν ἄσυλον εἰς ἄλλην ἐνορίαν·
Μίαν ὡραίαν φυλακὴν εἰς τὴν ἀστυνομίαν.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Προδότη! ἔμενεν αὐτὴ ἡ μοχθηρία πλέον,
Ἰδοὺ τὴν πράττεις καὶ αὐτήν· μὲ σβύνεις τελευταῖον.
Εὖγε, ἀχαρακτήριστε! Εἰς πλήρωμα τῆς τόσης
Ἐπιβουλῆς σου, ὤφειλες ὡς καὶ νὰ μὲ προδώσῃς!

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Γνώρισε, εἰς τὰς ὕβρεις σου κἂν οὔτε χαλεπαίνω.
Τὸ πᾶν διὰ τὴν τοῦ Θεοῦ ἀγάπην ὑπομένω.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Τί ἄνθρωπος μακρόθυμος! Εἶσαι πρᾳότης ὅλος.

ΑΛΕΚΟΣ.

Πῶς τὸν Θεὸν, ὁ μιαρὸς, ἐμπαίζει ἀσυστόλως!

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Λέγετε ὅ,τι θέλετε· τὸ χρέος μου φροντίζω
Νὰ ἐκπληρώσω, κύριοι, καὶ ἄλλο δὲν γνωρίζω.

ΕΛΕΓΚΩ.

Ὡραῖον χρέος, μὰ τὸ ναί! λαμπρὰ ὑπηρεσία!
Ἐντιμοτάτη!

Καθ' ἑαυτήν.

Κάθαρμα!

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Γνωρίσετε, κυρία,
Εἶναι λαμπρὰ καὶ ἔνδοξος, καθὸ προερχομένη
Ἐκ τῆς ἀρχῆς, ἥτις ἐδῶ μὲ στέλλει φωτισμένη.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Ἀχάριστ', ἐλησμόνησες ὅτι, εὐσπλαγχνισθείς σε,
Ἀπὸ τὸν δρόμον σ' ἔσωσα· αἴ; δὲν τὸ ἐνθυμεῖσαι!

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Ὅτι μὲ εὐηργέτησες δὲν τὸ παραγνωρίζω,
Διὰ τὸν βασιλέα μου πρὸ πάντων πλὴν φροντίζω.
Εἶναι ἓν χρέος ἱερὸν, μία εὐγνωμοσύνη,
Ἥτις εἰς τὴν καρδίαν μου τὴν πᾶσαν ἄλλην σβύνει,
Κ' εἰς ἣν θὰ ἐθυσίαζα, ἂν ἤθελαν οἱ νόμοι,
Καὶ φίλον μου, καὶ ἀδελφὸν, καὶ ἐμαυτὸν ἀκόμη.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Φρικτὸς ἀπατεών!

ΔΡΟΣΗ.

Ἰδὲ τὰς χεῖράς του πῶς νίπτει.
Μὲ τί μανδύαν ἱερὸν τὰ ἕλκη του καλύπτει!

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Ἀλλ' ἂν ἡ ἀφοσίωσις αὐτή σου ἦτο τόση,—
Σὺ ἤσουν εἰς τὰ πράγματα καὶ πρότερον ἐν γνώσει·
Πῶς δὲν ἐπήγαινες λοιπὸν τὸν ζῆλόν σου νὰ δείξῃς
Ἔκτοτε, οὔτ' ἐσκέπτεσο τὸ στόμα σου ν' ἀνοίξῃς;
Ἀλλ' ὅταν σὲ συνέλαβε, καλότυχε, ἐμπρός του
Νὰ τὸν ἐπιβουλεύεσαι ἐπὶ τῆς γυναικός του,
Καὶ πάραυτα τὸν οἶκόν του σὲ εἶπε νὰ κενώσῃς,
Τότε σὲ ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν νὰ τρέξῃς νὰ προδώσῃς!
Δὲν σὲ τὸ λέγω ἐννοῶν νὰ στρέψῃς τὰ ὁποῖα
Ἐπῆγε καὶ σ' ἐχάρισεν· εἶν' ἄλλη θεωρία.
Ἐὰν πλὴν ἐβουλεύεσο νὰ τὸν καταμηνύσῃς,
Πῶς ἔστερξες τὸ δῶρόν του αὐτὸ νὰ τὸ κρατήσῃς;

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ, πρὸς τὸν μεταφραστὴν τῆς Πόλης.

Νὰ ζήσῃς! μ' ἐξεκούφαναν· θὰ μὲ ὑποχρεώσεις,
Τὸ πρόσταγμά σου ἐκπληρῶν, νὰ μὲ ἀπολυτρώσῃς

Ο ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΣ.

Πολὺ τωόντι ἤργησα· αὐτὸ καὶ συλλογοῦμαι.
Ἀλλ' ἀπὸ σὲ τὸν ἴδιον ἐγκαίρως προσκαλοῦμαι.
Λοιπὸν, αὐτὸ τὸ πρόσταγμα διὰ νὰ ἐκπληρώσω,
Τὴν φυλακὴν κατάλυμα κόπιασε νὰ σὲ δώσω.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Ποῖον! ἐμέ;

Ο ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΣ.

Σέ.

ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ.

Διατί ἐμὲ θὰ φυλακίσεις;

Ο ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΣ.

Περὶ αὐτοῦ δὲν χρεωστῶ εἰς σὲ τὰς ἀποκρίσεις.

Πρὸς τὸν Λεμβίκην.

Ἀπαλλαχθῆτε, κύριε, πάσης ἀνησυχίας.
Ζῶμεν ὑπὸ κυρίαρχον ἐχθρὸν τῆς ἀδικίας·
Μονάρχην πατρικώτατον, περιεστοιχισμένον
Ὑπὸ ἀγρύπνων ὑπουργῶν, νόων πεφωτισμένων,
Φερόντων εἰς τὰ πράγματα τὴν εὐθυτέραν κρίσιν,
Καὶ ἐκπληρούντων εὐκλεῶς τὴν τοῦ αἰῶνος κλῆσιν.
Ἐνόμισεν ὁ κύριος αὐτὸς ὅτ' ἦσαν ἄλλοι
Καιροὶ, καθ' οὓς ἠδύνατο ψευδῶς νὰ διαβάλλῃ,
Πρὸς χάριν μιᾶς ἔχθρας του, ἑνὸς συμφέροντός του.
Ἀλλ' ὅμως ἐνεβάτευσεν εὐθὺς εἰς τὰ ἐντός του.
Ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ὑπουργοῦ, ὁ ὀφθαλμὸς ἐκεῖνος,

Ὁ μόλις μὲν ὑψούμενος, ἀλλ' ἐκ μιᾶς ἀκτῖνος
Περίληψίν σου ἀκριβῆ δυνάμενος νὰ λάβῃ.
Οὔτ' ἤργησεν ὁ ὑπουργὸς νὰ σοῦ τὸν καταλάβῃ,
Ὅτ' ἦτον εἷς ἀπατεὼν ἐκ τῶν περιβοήτων,
Ὁ ἥρως ἀνδραγαθιῶν πολλῶν ἀσυνειδήτων,
Ὅστις ἀλλάξας ὄνομα, ὡς ἐπληροφορήθη,
Ἐκρύβη μὲν καιρὸν πολὺν, πλὴν δὲν ἐλησμονήθη.
Τὴν δίκην τῶν πταισμάτων του ἐπέπρωτο νὰ δώσῃ,
Καὶ ἐπροδόθη μόνος του ἐλθὼν νὰ σᾶς προδώσῃ.
Ὁ ὑπουργὸς τὸν ἤκουσε, χωρὶς τὴν ἐλαχίστην
Νὰ ἀποδείξῃ πρὸς αὐτὸν κακὴν ὅτ' εἶχε πίστιν.
Ἀφοῦ δ' ἐννόησε σχεδὸν πόσης ἀχαριστίας·
Ὑπῆρχεν ἔνοχος πρὸς σᾶς, χάριν αἰσχροκερδείας,
Μ' ἐκάλεσε καὶ μ' ἔβαλεν ὑπὸ τὰ νεύματά του,
Διὰ νὰ μάθῃ κ' ἕως ποῦ φθάν' ἡ ἀναίδειά του·
Καὶ τότε, εἰς τὸν φύλακα, ὅστις προσμένει κάτω,
Νὰ δώσω ἀνθ' ὑμῶν αὐτόν. Τοῦτο λοιπὸν καὶ πράττω.
Λάβετε τώρα, κύριε, αὐτὰ τὰ ἔγγραφά σας,
Δι' ὧν τὸν ἀπενέμετε δῶρον τὰ κτήματά σας.
Ἡ πρᾶξις μένει ἄκυρος, ἀφοῦ ἐφανερώθη,
Ὅτι εἰς φίλον ἄφιλον τὸ δῶρόν σας ἐδόθη.
Ἐκεῖνο δὲ τὸ πταῖσμά σας, τὸ ἐκ τῆς αἰφνιδίου
Φυγῆς ἑνὸς τῶν φίλων σας, ὄντως ἐγκληματίου,
Μακροθυμῶν ὁ βασιλεὺς διὰ τὰς πρὸς τὸν θρόνον
Πιστὰς ὑπηρεσίας σας πρό τινων ἤδη χρόνων,
Κ' εἰς ταύτην τὴν περίστασιν θέλων νὰ γίνῃ δῆλον
Ὅτι ἀείποτ' ἐκτιμᾷ τὸν ἐγνωσμένον ζῆλον
Τῶν ἀγαθῶν ὑπηρετῶν τοῦ ὑψηλοῦ σκοποῦ του,

Ἐπιεικῶς σᾶς συγχωρεῖ διὰ τοῦ ὑπουργοῦ του.

ΔΡΟΣΗ.

Ἂς ἔχῃ δόξαν ὁ Θεός!

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ.

Ἤβοι! πῶς ἀνασαίνω!

ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

Τί ἔκβασις χαρμόσυνος!

ΕΛΕΓΚΩ.

Ἔκθαμβος ἔτι μένω.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ, πρὸς τὸν Ταρτοῦφον, τὸν ὁποῖον ἀπάγει ἐκ τῆς χειρὸς ὁ Μεταφραστής.

Τὰ βλέπεις τώρα μιαρὲ, προδότη!...

Σκηνὴ Η΄.

ΚΟΚΚΩΝΑ ΣΟΥΛΤΑΝΙΩ, ΛΕΜΒΙΚΗΣ, ΚΑΛΛΙΟΠΗ, ΕΛΕΓΚΩ, ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ, ΣΤΕΦΑΝΟΣ, ΑΛΕΚΟΣ, ΔΡΟΣΗ.

ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ.

Μὴ θελήσεις
Νὰ καταβῇς εἰς ταπεινὰς τοιαύτας ἐκδικήσεις.
Τὸν φθάνει, τὸν ἐλεεινὸν, ἡ θλιβερά του τύχη,
Κ' ἡ τύψις, ἥτις ἐνταυτῷ θέλει τὸν κατατρύχει.
Ὤ! μᾶλλον νὰ τὸν εὐχηθῇς αὐτὸ νὰ τὸν διδάξῃ
Νὰ ἀσπασθῇ τὴν ἀρετὴν, ἀπὸ τοῦ νῦν ἐν' ἀλλάξῃ.
Καὶ οὗτος μὲν διατελῶν ἐν μετανοίᾳ πλήρει,
Τὸ τοῦ μονάρχου ἔλεος εἴθε νὰ ἐπισύρῃ·
Σὺ δὲ νὰ κλίνῃς ὕπαγε τὸ γόνυ πρὸς ἐκεῖνον,
Εὐγνωμοσύνης δάκρυα διὰ τὴν χάριν χύνων.

ΛΕΜΒΙΚΗΣ.

Τῳόντι· τρέχω μὲ χαρὰν, ἀντὶ καλοῦ τοσούτου,
Νὰ πέσω εἰς τοὺς πόδας του διὰ τοῦ ὑπουργοῦ του·
Κ' εὐθὺς ἀφοῦ ἐκπληρωθῇ τὸ πρῶτον τοῦτο χρέος...

Βλέπων φιλοστόργως τὸν Στέφανον καὶ τὴν Ἑλέγκω.

Τί μένει νὰ φροντίσωμεν μαντεύετε βεβαίως.—
Γενναῖε φίλε Στέφανε! Ἑλένη μου, παιδί μου!
Νὰ σᾶς φιλήσω... Ἔχετε, παιδιά μου, τὴν εὐχή μου!

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΤΑΡΤΟΥΦΟΥ.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

		Ἀντὶ	Γράφε
Σελὶς	16	πηγαίνω	'παγαίνω
»	31	Τί!; καλ ἐγὼ	Τί!; καλ' ἐγὼ
»	34	ἐλαττώματα	ἰδιώματα
»	65	εἶσθαι κορυφή των	εἶσθε κορυφή των
»	79	ἀσβώλη	ἀσβόλη

ΠΑΡΑΛΛΑΞΙΣ.

Οἱ ἑξῆς στίχοι τῆς Πράξεως Ε΄, Σκηνῆς Ζ΄,

'Αλλ' ὅμως ἐνεβάτευσεν εὐθὺς εἰς τὰ ἐντός του
'Ο ὀφθαλμὸς τοῦ ὑπουργοῦ, ὁ ὀφθαλμὸς ἐκεῖνος,
'Ο μόλις μὲν ὑψούμενος, ἀλλ' ἐκ μιᾶς ἀκτῖνος
Περίληψίν σου ἀκριβῆ δυνάμενος νὰ λάβῃ.
Οὔτ' ἤργησεν ὁ ὑπουργὸς νὰ σοῦ τὸν καταλάβῃ,
"Οτ' ἦτον εἰς ἀπατεὼν, κτλ.

δύνανται κατὰ θέλησιν καὶ ν' ἀντικατασταθῶσι διὰ τῶν ἑπομένων, ἐπὶ τὸ γενικώτερον·

'Αλλ' ὅμως ἐνεβάτευσεν εὐθὺς εἰς τὰ ἐντός του
'Ο ὑπουργὸς, τοὺς λόγους του θελήσας νὰ σταθμίσῃ,
Καὶ δὲν ἐβράδυνε ποσῶς νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ,
"Οτ' ἦτον εἰς ἀπαταιὼν, κτλ.

Εὑρίσκονται,

Ἐν Σμύρνῃ, εἰς τὸ τυπογραφεῖον τῆς *Ἐφημερίδος τῆς Σμύρνης*, ἐν Κωνσταντινουπόλει δὲ καὶ ἀλλαχοῦ παρὰ τοῖς ἐπιστάταις τῆς αὐτῆς ἐφημερίδος,

ΣΤΙΓΜΑΙ, ἢ ᾄσματα Ι. Ἰσιδωρίδου Σκυλίσση, γρ. 8.

Μεταφράσεις τοῦ αὐτοῦ.

Ὁ ΤΑΡΤΟΥΦΟΣ, γρ. 12.

ΠΑΡΙΣΙΩΝ ΑΠΟΚΡΥΦΑ,	γρ. 90	Ἡ ΥΠΕΡΗΦΑΝΙΑ. . .	γρ. 40
Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ.	» 12	Ἡ ΑΓΝΕΙΑ. . . .	» 15
ΛΕΩΝ ΛΕΩΝΗΣ.	» 8	Ἡ ΑΚΗΔΙΑ. . . .	» 10
ΑΔΑΛΒΕΡΤΗΣ.	» 20	Ἡ ΟΡΓΗ.	» 10
ΙΑΤΡΟΥ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ.	» 70	Ἡ ΦΙΛΑΡΓΥΡΙΑ. . .	» 15

ΜΑΤΘΙΛΔΗ (ἐξαντληθείσης τῆς πρώτης ἐκδόσεως αὕτη τυποῦται τὸ δεύτερον).

ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΙΤΟΥ (συνέχεια τῶν Ἰατροῦ Ἀπομνημονευμάτων) ὁ Α΄ τόμος γρ. 20

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ.

συντασσομένη ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ.

Ἡ Ἐφημερὶς τῆς Σμύρνης ἔχει μόνην πρόθεσιν τὸ νὰ διαβιβάζῃ εἰς τὸ δημόσιον τὰ περίεργα τῆς ἡμέρας, πολιτικά, ἢ φιλολογικά, ἢ τεχνικά, ἢ τερπνά, ἀποφεύγουσα πάντοτε ὅλαις δυνάμεσι τοὺς διαπληκτισμούς. Τί τρέχει; τί συμβαίνει; τί γίνεται εἰς τὸν κόσμον ἄξιον τῆς προσοχῆς τῶν ὁμογενῶν; Αὐτὸ σπεύδει πρώτη νὰ γνωστοποιήσῃ. Εἶναι ἓν συναχτήριον ἡ ἐφημερὶς αὕτη· ἓν πανδαιμόνιον. Εἰς αὐτὴν ἀπαντᾷ τις τὰ σπουδαιότερα τῶν ἄρθρων, ἠρανισμένα ἐκ τῶν περιωνυμωτέρων ἐφημερίδων ἢ καὶ πρωτότυπα, ὡς καὶ διάφορα εὐτράπελα.

Ἕκαστον φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Σμύρνης διαιρεῖται εἰς δύο μέρη· εἰς ἐφημερίδα καὶ εἰς βιβλίον.

Καὶ ἡ μὲν ἐφημερὶς περιέχει, α΄) Μίαν περίληψιν τῶν νεωτέρων ἐξωτερικῶν εἰδήσεων. β΄) Ἄρθρα διάφορα, ἢ ἀναπτύσσοντα ἐκτενέστερον τὰς εἰδήσεις, ἢ περὶ παντοίων ἀντικειμένων τῆς ἡμέρας πραγματευόμενα. γ΄.) Τὰ νεοφανῆ βιβλία. δ΄.) Σύνοψιν τῶν ἐφημερίδων τῆς Ἑλλάδος, ὅπου εὑρίσκει τις πᾶν ὅ,τι ὑπάρχει ἐν αὐταῖς οὐσιωδέστερον. ε΄) Ἀνταποκρίσεις ἀπὸ διάφορα μέρη, ἀφορώσας ἐπιτόπια πράγματα. ϛ΄.) Εἰδήσεις τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς Σμύρνης, ἐπίσημα ἔγγραφα, φιλολογικὰ ἄρθρα, κτλ. κτλ.

Τὸ δ᾽ ἕτερον ἥμισυ τῆς ἐφημερίδος ἀποκόπτεται, διπλόνεται ὡς βιβλίον, καὶ σχηματίζει 16 σελίδας, ὅπου περιέχεται σειρὰ μυθιστορημάτων, ἐκ τῶν ἐκλεκτοτέρων τῆς Γαλλίας· ὥστε ἔχει τὸ πλεονέκτημα τοῦτο ἡ Ἐφημερὶς τῆς Σμύρνης ὅτι, ἐνῷ αἱ ἄλλαι, ἀφοῦ ἀναγνωσθῶσιν, ἀπορρίπτονται ὡς ἄχρηστοι πλέον, αὐτῆς δύναται τοὐλάχιστον νὰ φυλαχθῇ τὸ ἥμισυ μέρος ἐν σχήματι βιβλίου, καὶ νὰ ἀναγνωσθῇ κατὰ πάντα καιρὸν μετὰ τέρψεως.

Προσέτι ἡ ἐφημερὶς αὕτη δίδει ἐκ διαλειμμάτων εἰς τοὺς ἀναγνώστας της, καὶ εἰκονογραφίας τῶν γυναικείων ἐνδυμασιῶν, ὡς ὑπάρχει ὁ συρμὸς αὐτῶν ἐν Παρισίοις· ταὐτοχρόνως δὲ καὶ ᾀσμάτια νεοσύνθετα μετὰ τῆς μουσικῆς των.

Τιμὴ ἐτήσιος τῆς Ἐφημερίδος ἐν Σμύρνῃ, γρόσια τουρκικὰ 100. Ἔξω τῆς Σμύρνης, γρόσια τουρκικὰ 130.

